

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
542

Subotica, 23. kolovoza 2013. Cijena 50 dinara

STUDENTI I NJIHOVE BRIGE

PREDSTAVLJENA KNJIGA
MILANA KRMPOTIĆA

ŠEST SPOMENIKA,
ŠEST PRISTUPA

ŽIVOT NIJE STATISTIKA

INTERVJU
IVICA VRKIĆ

ŠUŠA
UZIMA
DANAK

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

POSTAVITE FOTO OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara ONLINE Informativne novine u Svaštari **PLUS**

Trgovina Prodaja oglasa Marketing Novosti

TRAŽI

3210 Rezultata pronadjeno za Kuće - prodaja

Filtriraj rezultate

Cena

Kategorije

kuća na Palću
prodajem lepo 4 sobnu potpuno kuću na Palću 140 m² plot 500 m² brzo gradnje komplek od kultura dleba
17.01.2013 62.000 € 16.000.000 dinara

Subotica-Kuća
Novi grad Kuća 200 m² 3-sobna, spratnica sa veš. posuđa, mala ulica, 2 garaze, kompostovnja, veliki plot 800
17.01.2013 110.000 € 10.000.000 dinara

Novo selo
Prodaje se lepo selo kuća jednog sprat od 200m² zemljište
17.01.2013 18.000 € 1.800.000 dinara

Plac na prodaju - HITNO!!!!
Plac se nalazi u Kuluševici ulica Planinarska, 200 metara od predporedne stacione 300 Plac je polje ravno polje u jodu
16.01.2013 28.000 € 2.800.000 dinara

kuća u paciru
prodajem kuću u paciru sa mešanim sa preporodnje zemljište u paciru pacira sa kupaćim
16.01.2013 Po dogovoru

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobnu lepinu kuću od čvrstog materijala sa izdanim lepinu kupaćim grejanje vodnog gradnje
16.01.2013 55.000 € 5.500.000 dinara

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobnu lepinu kuću od čvrstog materijala sa izdanim lepinu kupaćim grejanje vodnog gradnje
16.01.2013 55.000 € 5.500.000 dinara

Prodajem kuću u Zemunu 270 m²
Kuća na prodaju od 270 m² 4-5 sobna, sa magistralu posuđom potpuno od 75 m² nova gradnje - preko puta super
16.01.2013 120.000 € 12.000.000 dinara

Prodaja ili zamena kuće
Prodajem kuću sa dva odvojena stana na jednoj parceli u centru Novog Sada stana su u potpuno odvojena kuća
16.01.2013 38.000 € 3.800.000 dinara

Senta - kuća
lepa kuća sa dva stana na prodaju u centru u ulici Klen Branislavog u Senti. Maše i za prodaju kuća
16.01.2013 Po dogovoru

Kursna lista

EUR 1
USD 6
CHF 9
GBP 13
AUD 55
CAD 55
JPY 0-95
HRK 14
KWD 209
HUF 0-38
BAM 27-27

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Vruća ADSL akcija

*Prijavi se do kraja kolovoza i iskoristi
nevjerojatnu ljetnu akciju!*

ADSL MAX 10 paket, sada dobijaš po cijeni paketa ADSL MAX

** Akcija traje do 31. kolovoza!*

**SURFUJ DUUUPLO BRŽE,
PO NIŽOJ CIJENI!**

Detalji na sajtu:
www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

Privatna stomatološka ordinacija

**Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge**

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Matrica

Stres je odavno postao podstanar u našim životima. Sve se mora stići, odmah i sada napraviti. Sjećam se da mi je otac često znao reći: »Naši stari su puno i teško radili, ali nikada nisu žurili.« Bunjevački salašari nisu u davna vremena išli na godišnje odmori, niti na more, ali za stres nije bilo mjesta u njihovim životima. Bez žurbe, znali su uživati i u prirodi, pa tako i u miru mora zrelog, žutog žita.

Istječe vrijeme godišnjih odmora, a glede stresa, sigurno vam je dobro činilo ako ste se na odmoru uspjeli isključiti iz poslovnog mentalnog obrasca i na vrijeme shvatili da je odmor stanje uma, a ne mjesta. Što se tiče duljine godišnjih odmora, američki znanstvenici su radili istraživanje i izračunali da ljudskom organizmu treba točno tri tjedna da se pribere i tek tada se počinje odmarati. Ne moramo povjerovati ovoj američkoj matematičarici, ali kada znate da su izračunali i putanje letova u svemir, zvuči vjerodostojno.

Dok su se mnogi Vojvođani brčkali u raznim morima, na ovdašnjim njivama suša uzima danak. Urod će biti manji, naročito kod kukuruza, a stručnjaci upozoravaju da na sušu i ubuduće treba računati. Siguran sam da će poljoprivrednici znati obratiti pozornost na izbor sortimenta koji cvjetaju ranije i prije najtoplijih dana počinju nalijevanje zrna, no padne li nam na pamet i pitanje o duhovnoj suši u današnjem društvu?

Jesmo li suočeni s pojavama koje suše naše živote? Ako jesmo, tu nam neće pomoći godišnji odmori. Kardinal *Josip Bozanić* je te pojave precizno objasnio ovim riječima: »Čini se to tako da se najprije izmisli potreba, zatim stvori dojam o neizbježnom problemu i ubrzo nakon toga, već se nudi rješenje za koje nitko nije drugi dorastao, osim onih koji su predstavili problem.« Kardinal je govorio o staroj praksi, koja se proteže kroz povijest do današnjih dana, a to je praksa korištenja svih sredstava za suzbijanje pokretačke snage, osim one koja odgovora nečijim interesima, te o utjerivanju straha i obezvređivanju nade da bi se vladalo ljudima.

U Beckettovom »Godotu« lik Estragon kaže: »Nitko ne dolazi, nitko ne odlazi, to je strašno«, radi se naravno o pomrčini smisla, a tako se i nakon zla Auschwitza javilo pitanje o smislu života, a raspravu o tome može potaknuti i Wittgensteinov rad o važnosti razlike između pravih i lažnih pitanja.

No, zamislite da ste priključeni na super-računalo iz filma »Matrix«, koje bi vam omogućilo da doživite virtualno iskustvo zavodljivog »raja«. Zar ne biste odbili to iskustvo »nesmetane« sreće zato što je nerealno? Odgovor je vaš.

Z. S.

23. kolovoza 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

RTV MORA OPSTATI.....7

TEMA

Ima li kraja padu standarda

ŽIVOT NIJE STATISTIKA.....16-17

INTERVJU

Ivica Vrkić, gradonačelnik Osijeka

ODNOSE MORAMO MIJENJATI .12-13

SUBOTICA

Još jedanput o nagradi »Počasni građanin Subotice«

SUBOTICA SILAZI S EUROPSKOG PUTA?.....19

DOPISNICI

Rekonstrukcija crkve Presveto Srce Isusovo u Šidu

CRKVA SVIJU NAS.....24-25

KULTURA

Knjiga Milana Krmpotića »Bunjo dida moga« predstavljena u Tavankutu

DA SE GOVOR BUNJEVACA NE ZABORAVI.....32

SPORT

Martin Mačković, veslač

SVJETSKA BRONCA ZA OSME-RAC.....49

Nedavno su kradljivci ukrali vijke i dijelove tračnica s pruge Subotica-Sombor na dijelu između Tavankuta i Bajmoka, te je teretni vlak ispao iz tračnica. Prije više mjeseci je na potezu prema Tavankutu problem bio što je kamenovan vlak kupljen iz Rusije. Svatko normalan se obradovao što željeznica pokušava ličiti na nešto normalno, što je stiglo par novih vlakova, a najviše bi se svi radovali popravku pruge kako bi vlakovi išli i brzinama kakvim prometuju u normalnom svijetu. Sada je bačena sjena na sve te napore.

Ali, moglo je biti i gore. Umjesto vijesti da je netko pokrao metal s tračnica i ugrozio promet, moglo se desiti da u nesreću uleti putnički, a ne teretni vlak. Moglo se desiti da pišemo ne o krađi, već o ozlijeđenim putnicima. Štoviše, u nesrećama ljudi gube i živote. Mogli bi ići i dalje. Udar na infrastrukturu se graniči s terorizmom. Ako su u pogibelj dovedeni ljudi radi razvijanja panike te sabotaze, to su vrlo teške optužbe. U današnje vrijeme teroristi gube mnoga ljudska prava. U nekim državama ih mogu praktički neograničeno držati zatvorene čak i bez podizanja optužnice, bez prava na odvjetnika, bez posjeta – izuzev ispitivanja koje je zapravo mučenje. Terorizam više nije kvaziromantičarska djelatnosti iz vremena Che Guevare ili Crvenih brigada.

Osobe koje su kamenovale ruski vlak policija je identificirala. Vjerujem kako bi mogla identificirati i ove počinitelje. Ako su samo sitni lopovi, vjerojatno ih je nešto natjeralo da krađu. Ta parola da su lopovi oni koji ne žele raditi više ne važi. Posla je zaista malo, oni koji rade i privređuju su sretnici, a krađe su modus vivendi. Stoga su Željeznice Srbije privlačan plijen. Čuli smo za razne afere pri raznim nabavama u ovome poduzeću, za optužbe vodstva. Ispada da bi bilo nepravедno optužiti ove vucibatine, a pustiti da zastare postupci protiv »ugledne gospode s ljepljivim prstima«. To je točka gdje čak niti u krađi nema pravde između ove dvije skupine. Jedna riskira da ih se proglasi teroristima, a druga radi sličnog nedjela otuđenja javne imovine riskira tek promjenu radnog mjesta ili stranke. A nekada ova druga skupina angažira ovu prvu kako bi provela neku novu nabavu, kao što je istraga pokazala prije nekoliko godina u jednom drugom javnom poduzeću. Osobno ne mogu vjerovati kako je lopovima lakše pola sata odvrnati jedan vijak nego odsjeći šinu. No, nakon svega ostaje samo mrlja u vijesti, nedjelo je učinjeno u Tavankutu.

Nikola Perušić

U učionicama na 14 materinjih jezika

Broj djece i školskih odjela u kojima se uči na jezicima nacionalnih manjina povećava se svake godine. Osim srpskog, u učionicama se čuje još 13 jezika.

Samo u osnovnim školama cjelovitu nastavu ili bar samo sate materinjeg jezika ima 44.876 učenika, pokazuju podaci Ureda za ljudska i manjinska prava za školsku 2011./12. godinu, prenose beogradske »Večernje novosti«.

Najviše novih odjela s manjinskom nastavom mogli bi dobiti Romi, među kojima se 6.000 osnovaca izjasnilo da želi nastavu na materinjem jeziku. Osnove romskog i elemente kulture već uči oko 700 đaka u 12 općina. Prema riječima *Vitomira Mihajlovića*, predsjednika Nacionalnog vijeća Roma, njihova je namjera bila da već od rujna nastava na romskom bude masovnija i da je dobiju sva zainteresirana djeca, ali to neće biti moguće. »Najveći problem su kadrovi«, objašnjava Mihajlović. »Nacionalno vijeće je ispunilo sve obveze, anketirani su roditelji i učenici i evidentirani su kadrovi koji bi mogli sudjelovati u nastavi. Prema broju zainteresiranih, u osnovnim školama trebalo bi se otvoriti oko 360 odjela, što je posao za 35 nastavnika. Oni bi bili najpotrebniji na jugu i istoku Srbije i u Vojvodini.« Mihajlović smatra kako se »kamen spoticanja« oko uvođenja ovih sata nalazi u Ministarstvu prosvjete, jer su očekivali manji broj odjela. S druge strane, Ministarstvo ne može organizirati nastavu, sve dok Nacionalno vijeće ne osigura kvalificirane predavače. A i za predavače i za cijelu organizaciju novac treba osigurati – država, pišu »Večernje novosti«. Nastava na jezicima manjina iznimno je skupa, jer sati mogu biti osigurani i za odjele s manje od 15 učenika. Tako, recimo, na makedonskom jeziku uči samo petero dece, svega pet đaka u jednom odjelu pančevačkog sela Jabuka, za nastavu na hrvatskom jeziku je u prosjeku deset đaka u odjelu, slično je i za rumunjski, rusinski, bugarski... U najviše općina organizirani su sati na mađarskom - u 27 kao cjelovita nastava, a u 21 školuju se na srpskom, a fakultativno uče jezik i osnove kulture.

Da bi sve predmete, od povijesti do likovnog, mogli slušati na materinjem jeziku, potrebno je da postoje nastavnici s licencijama. U Ministarstvu prosvjete objašnjavaju kako manjinska nastava ne smije ugrožavati sate na srpskom jeziku, tj. da pravo školovanja na većinskom jeziku ne smije biti uskraćeno srpskoj i ostaloj djeci koja to žele. Sljedeći na listi manjinskih jezika koji bi mogao ući u učionice je crnogorski, jer je i njihova zajednica zainteresirana za ovo pravo«, navode »Večernje novosti«.

RTV mora opstati

Potpredsjednik Vlade AP Vojvodine i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje *Slaviša Grujić* razgovarao je na nedavnom sastanku u Novom Sadu sa zamjenikom predsjednika Savjeta Republičke radio-difuzne agencije (RRA) *Goranom Karadžićem* o nekoliko tema, koje su vezane za stanje u vojvođanskim medijima, naročito o situaciji u pokrajinskom javnom servisu.

Sugovornici su se složili da Radio-televizija Vojvodine kao javni servis Vojvodine mora opstati, naročito zato što emitira program na deset nacionalnih jezika, što je čine jedinstvenom na ovom dijelu Balkana. Trenutačna situacija u kojoj nedostaje sredstava za isplatu plaća, kao i prelazak na proračunsko financiranje, dovelo je u pitanje opstanak i rad najveće medijske kuće u Vojvodini.

Potpredsjednik Grujić je istaknuo kako je osim rješavanja pitanja javnog servisa bitno definirati i daljnji rad lokalnih medija, a s tim u vezi tijekom idućeg mjeseca organizirat će se i velika međunarodna konferencija na ove teme, gdje će o svojim prijedlozima i iskustvima, pokraj predstavnika Europske komisije i OEES-a, govoriti i stručni ljudi iz Katalonije, Slovenije i nekih drugih zemalja.

Goran Karadžić je naglasio kako će se pitanje Radio-televizije Vojvodine riješiti u istom trenutku, kada i pitanje Radio-televizije Srbije. To znači da će dio proračunskih sredstava Republike Srbije biti odvojen i za rad vojvođanskog javnog servisa. Osim toga tri nacrtu zakona o medijima u završnoj su fazi i oni će se uskoro naći na usvajanju u Skupštini Republike Srbije, i ti će zakoni jasno definirati načine i rad lokalnih medija, prenosi službeni internetski portal Vlade APV.

Objediniti agrar Hrvatske i Srbije

Poslije ulaska Hrvatske u EU znatno će se ubrzati proces objedinjavanja velikih privatnih tvrtki iz te zemlje, Srbije i Slovenije. To kaže hrvatski ekonomski analitičar *Damir Novotni*, dodajući kako bi se tom procesu mogle pridružiti i kompanije iz BiH. Novotni tvrdi kako bi očekivani novi val integracija najviše trebale iskoristiti poljoprivredne kompanije iz Slavonije i Vojvodine, kako bi stekle uvjete da znatno podignu razinu produktivnosti i ravnopravnije konkuriraju na europskom i svjetskom tržištu agrarnih proizvoda, prenosi Tanjug. »Mi sada vidimo kako je taj proces već odmakao u Mađarskoj, Rumunjskoj, Poljskoj, Ukrajini i da između ostalih, veliki američki igrači već stvaraju mega kompanije, gomilaju proizvodnju i skladišne kapacitete«, tvrdi Novotni. Ukoliko se ne izvrši integracija tog tipa na razini Slavonije i Vojvodine, nikavi poticaji poljoprivrednicima, pa makar bili i veći od postojećih, u Hrvatskoj i Srbiji, neće pomoći lokalnim farmerima, mišljenja je Novotni. On dodaje kako, također, treba imati u vidu, kada je riječ o potrebi što brže integracije velikih poljoprivrednih kompleksa iz Hrvatske i Srbije, da će u budućnosti jedan dio ratarske proizvodnje, koja je u regiji Balkana

najzastupljenija, biti u funkciji izrade biogoriva, što znači da i zbog toga valja što prije poraditi na rastu produktivnosti. Prema riječima hrvatskog analitičara, Vlada u Zagrebu je ove i prethodnih godina ulagala u prosjeku oko pola milijarde eura u agrarni proračun. »Hrvatska je ukupno za minulih deset godina izdvojila za poljoprivredni proračun oko pet milijardi eura i to je veliki novac«, ističe Novotni, uz opasku da to, ipak, nije dalo željeni efekt u razvoju hrvatskog agrara. Poljoprivrednici u Hrvatskoj, ali i Srbiji, do sada su uglavnom orijentirani na proizvodnju pšenice, kukuruza, soje i drugih ratarskih kultura i to, imajući u vidu da se ti proizvodi

gaje mahom na malim površinama, ne daje pravi financijski efekt, pa otuda i sadašnji prosvjedi hrvatskih seljaka koji nisu zadovoljni razinom poticaja, niti otkupnom cijenom žita. Novotni ističe kako je prosječna površina imanja koja obrađuju farmeri u najrazvijenim zemljama EU uglavnom znatno veća nego u Hrvatskoj i Srbiji, gdje iznosi svega nekoliko hektara. Na takvim većim posjedima prosječni prinosi pojedinih najvažnijih kultura su, zbog lakše primjene najsuvremenije mehanizacije i agrotehničkih mjera, drastično veći, pa time i dobit farmera.

SUŠA OPET UZIMA DANAK NA VOJVOĐANSKIM NJIVAMA

Najviše stradao kukuruz

Suše i visoke temperature

postale su redovita poja-

va i to upravo u razdoblju

oplodnje i nalijevanja zrna

kukuruz

Samo prije nekoliko tjedana najavljavao se dobar urod proljetnih usjeva, a jedina briga vojvođanskih ratara bila je hoće li im taj berićetan rod biti dobro plaćen. Danas je priča posve drugačija, jer zbog suše i visokih temperatura izvjesno je da će urod biti manji, naročito kod kukuruza. Tako se praktički ponavlja prošla godina kada je suša također uzela svoj danak. No, kažu stručnjaci, ipak je bilo nešto više kiše nego lani, a prosječne temperature bile su nešto niže, pa štete neće biti tako velike kao 2012. godine.

U KOLOVOZU SKORO BEZ KIŠE

Na području Sombora od svibnja do polovice kolovoza palo je nešto iznad 200 litara kiše po četvornom metru. Prošle godine od svibnja do kraja rujna bilo je tek 160

litara kiše. »U odnosu na prošlu godinu u svibnju i lipnju bilo je više kiše, ali katastrofalno je da je ovog srpnja bilo tek 19 litara, a u kolovožu 0,6 litara kiše po četvornom metru. Šarolika je situacija što se tiče oborina u Vojvodini, ali regija zapadne Bačke je dobila najmanje kiše«, kaže za »Hrvatsku riječ« direktor Poljoprivredne stručne službe »Sombor« Vladimir Sabadoš. Prema njegovoj procjeni šteta od suše bit će manja nego 2012. godine, jer su maksimalne temperature bile nešto niže od lanijskih. »Sigurno da će prinosi biti manji, ali koliko, teško je sada prognozirati. Najmanje problema bit će kod suncokreta, jer su ove godine uvjeti za oplodnju bili idealni. Posljedice suše najviše će se osjetiti u proizvodnji soje. Svaka kap kiše sada bi dobro došla i pomogla bi usjevima soje gdje je još ostalo zelene mase i te kiše

bile bi dragocjene u nalijevanju zrna. Suncokretu kiše više ne treba. Šećernoj repi pomogle bi ozbiljnije oborine, jer bi prinosi bili veći. Možda na uštrb sadržaja šećera, ali uz obilnije kiše rod bi svakako bio bolji«, kaže Sabadoš.

KRITIČNA OPLODNJA I NALIJEVANJE ZRNA

Od svih proljetnih usjeva najveće parcele zauzima kukuruz, pa seljake najviše i brine kakve će biti posljedice suše. Voditelj Odjela za kukuruz Instituta za ratarstvo i povrtlarstvo iz Novog Sada dr. sc. Goran Bekavac ocjenjuje kako je kukuruz ove godine u »delikatnoj situaciji« i za »Hrvatsku riječ« to objašnjava ovako: »Početak vegetacije bio je skoro neobičajen. Imali smo hladno proljeće, sjetvu koja je pomaknuta, pa smo umjesto početkom travnja sjetvu počeli sre-

dinom mjeseca. Sjetva se otešla do sredine svibnja, a već kada uđemo u svibanjsku sjetvu moramo računati sa smanjenjem prinosa. I početak vegetacije bio je specifičan,

Vladimir Sabadoš

jer smo imali jedno razdoblje toliko hladnog vremena da je kukuruz na njivama bukvalno tavorio. Ono što je važno istaknuti je jako kišno proljeće, a to su uvjeti u kojima kukuruz formira plitki korijen. Još u svibnju i lipnju upozoravali smo da upravo zbog tog plit-

kog korijena može biti problema u srpnju i kolovozu ukoliko bude dužeg vremeskog razdoblja s visokim temperaturama i bez kiše. Nažalost, to se upravo i desilo. Dakle, kukuruz na početku vegetacije ima dovoljno vlage, plitko formira korijen, a onda u najkritičnijem razdoblju, a to je razdoblje oplodnje i nalijevanja, zrna nema dovoljno kiše, a zbog plitkog korijena biljke ne mogu koristiti vlagu iz dubljih slojeva zemljišta», kaže Bekavac. Kako u nekim dijelovima Vojvodine, pa čak i na lokalitetima Bačke, ima kukuruza koji je potpuno suh, kiša koja bi sada pala takvim usjevima ne bi uopće pomogla. Usjevima koji su još zeleni, odnosno koji imaju fiziološki aktivnu zelenu površinu, svaka kap kiše dobro bi došla. Bekavac ne želi procjenjivati koliki će biti ovogodišnji rod, jer kaže kako prinosi ovise o više faktora, a to su trenutak sjetve, hibrid i količina oborina na određenim lokalitetima tijekom vegetacije. »Prinos će biti veći nego prošle godine. Ukoliko budemo na razini desetogodišnjeg prosjeka, a to je pet tona po hektaru, na razini cijele zemlje mislim da bismo s ovom godinom mogli biti zadovoljni«, smatra naš sugovornik.

SUŠA REDOVITA POJAVA, A NE SLUČAJ

Stručnjaci upozoravaju da se sa sušom i visokim ljetnim temperaturama ubuduće mora računati, naročito od sredine srpnja do sredine kolovoza. Upravo se u tom razdoblju posljednjih desetak godina to i događa. Nažalost, to je razdoblje koje se skoro savršeno poklapa s onim najkritičnijim razdobljem za kukuruz, a to je vrijeme oplodnje i nalijevanja

zrna. »Proizvođači bi zbog toga ubuduće morali obratiti pozornost na izbor sortimenta i sortiment bi se trebao diskretno pomicati prema hibridima ranije skupine zrenja. Sljedećih godina na našem

HRVATSKI SCENARIJ

Zvonka Lukića, poljoprivrednika iz Nenadića, zatekli smo u baliranju lucerne. Kaže kako će zbog suše umjesto 120 bala po jutru imati samo 30 do 40. »Kukuruz je već stradao, naročito onaj kasnije skupine zrenja. Kiša bi mogla pomoći još samo šećernoj repi. Bit će prinosi manji, ali od toga za nas je mnogo veći problem cijena. Što vrijedi što će ove godine roditi malo više nego li lane kada ćemo isto ili još manje zaraditi. Soja je lane bila 72 dinara, a sada se pominje cijena od oko 40-50 dinara. Ja bih rekao da se kod nas događa 'hrvatski scenarij' i da jedna skupina ljudi s naše i hrvatske strane to sve radi u dogovoru. Zato sam i predložio da i mi počnemo neki vid prosvjeda«, kaže Lukić.

će području biti dominantni hibridi skupine 400 i 500, a ne 600 i 700 kao što je nekada bilo. Dakle, hibridi iz skupine 400 i 500 i to novi sortimenti, koji daju visoke prinose, a istovremeno cvjetaju ranije,

Goran Bekavac

odnosno prije onih najtoplijih dana počinju nalijevanje zrna«, kaže Bekavac. Osim izbora sortimenta za dobar rod kukuruza važna je i tehnologija proizvodnje. Jedna od grešaka koju prave ratari je da poslije žetve strništa ostave neuzorana do studenoga ili prosinca. To je jedna od

najvećih pogrešaka u tehnološkom procesu. Dovoljno je odmah nakon skidanja strnih žita plitko poorati ili prijeći tanjuračom u dva smjera, da bi se prekinulo kapilarno penjanje vode iz dubljih sloje-

va i na taj način sačuvao gubitak vlage iz zemljišta. Ako se to ne uradi nikakvo čudo nije što će kukuruz sredinom srpnja pokazivati ozbiljan nedostatak vlage. »Osim toga proizvođači moraju početi zaoravati žetvene ostatke, jer generalno zemlji nedostaju organske materije, a i one su važne za formiranje fine strukture zemljišta, za formiranje uvjeta koji će biljkama osigurati dobro ukorjenjivanje. Ukoliko ne promijenimo tehnologiju i ne počnemo se drugačije ponašati prema našim njivama, bit ćemo u ozbiljnim problemima«, upozorava Bekavac.

NEMA BOJAZNI OD AFLATOKSINA

Prošlogodišnja pojava aflatoksina u kukuruzu vezivala se za sušu, a ove godine usprkos suši takvih problema ne bi trebalo biti, smatra naš sugovornik iz novosadskog instituta. »Prvi dio vegetacije bio je u normalnim uvjetima

i u takvim slučajevima ne dolazi do eksplozije bilo kog patogena, već se oni razvijaju u nekim balansiranim odnosima. Prošla je godina bila tipična sušna godina i u takvim uvjetima fuzarijum se ne razvija kao u nekim normalnijim godinama i tada aspergilus dolazi do izražaja. Prošle godine imali smo i intenzivan napad kukaca, pa su oštećenja na zrnu bila otvorena vrata za ulazak mikroorganizama. Vjerujte, to prisustvo aspergilusa u zrnu nije ništa novo. Podsjetit ću na sušnu 2000. godinu i nitko tada nije ni riječ rekao o aspergilusu, odnosno aflatoksinu. Problem je prošle godine eskalirao u skladištima, zbog skladištenja kukuruza s neadekvatnom vlagom, neadekvatnom temperaturom u neadekvatnim prostorima. Ako skladišta očistimo, dezinficiramo, prozračimo, vjerujte neće doći do kvarenja kukuruza u skladištima. Nažalost, prošle godine smo skladištili kukuruz s 10 posto vlage i onaj s 18 posto vlage. Nismo problem riješili miješajući ova dva kukuruza, već naprotiv mi smo ga konzervirali, jer smo zrno s 18 posto vlage zarobili u neuvjetnom skladištu gdje je bilo buđi od prethodne godine, gdje nije urađeno čišćenje i dezinfekcija na pravi način. Onda je došlo do razvoja plijesni u skladištima i to je glavni uzrok pojave aflatoksina. Ja ne očekujem da će ove godine biti veće pojave aspergilusa, a imajući u vidu iskustva iz prošle godine i najavljenju kontrolu skladišta i zdravstveno stanje zrna prije skladištenja, mislim da ćemo imati proizvodnju kukuruza koja će zadovoljiti i europske i domaće standarde«, kaže Bekavac.

Zlata Vasiljević

LIJEČENJE RATNIH RANA

Šest spomenika, šest pristupa

Došlo je do odluke o prvoj odšteti za mučenje u vojnim logorima tijekom ratnih devedesetih, ali postavljanje spomenika, kao civilizacijske geste, ipak zapinje i u Hrvatskoj i u Srbiji

Svečana akademija održana je u Hrvatskom domu u Vukovaru, te je položeno cvijeće kod Nemetina, na mjestu velike razmjene održane 1992. godine, čime je 14. kolovoza obilježen Dan sjećanja na zatočenike neprijateljskih logora tijekom Domovinskog rata, izvijestio je Večernji list.

PRVI SPOMENIK – NEMETIN

Razmjeni kod Nemetina prethodio je dogovor hrvatske i srpske strane u Budimpešti, razmjena je održana po principu »svi za sve«, te je iz srbijanskih logora toga dana na slobodni dio Hrvatske stupilo 714 civila i branitelja, dok je iz hrvatskih zatvora i logora pušteno oko 240 zatočenih Srba. Prema podacima Hrvatskog društva srpskih koncentracijskih logora, kroz srpske logore je tijekom Domovinskog rata prošlo oko 30 tisuća ljudi od čega tri tisuće žena i 500 djece.

»Od toga broja oko 8.000 ljudi ima priznat status logoraša. Po raznim logorima ubijeno je 300 zatočenika, a procjenjuje se kako je od trenutka zatočenja, pa do ulaska u logor, ubijeno oko 2.500 ljudi koji se i danas vode kao nestali. Za sve to nikad nitko nije odgovarao«, rekao je *Danijel Rehak*, predsjed-

nik Hrvatskog društva srpskih koncentracijskih logora.

Rehak dodaje i kako je udruga do sada podizala kaznene prijave, tužena je i Srbija kao država, ali bez ikakvih pomaka. Obilježavanju su uz čelnike i članove HDLSKL nazočili i gosti iz Grada Vukovara i Vukovarsko – srijemske županije, ali i ministar branitelja *Predrag Matić*, koji je i sam logoraš, te posljednji

Logor Stajicevo

zapovjednik obrane Vukovara *Branko Borković*. Mjesto razmjene obilježeno je spomenikom.

DRUGI SPOMENIK – STAJIČEVO

Dan sjećanja na zatočene i nestale proglasio je Hrvatski sabor, a među najpoznatijim logorima su Stajicevo, Begejci i Niš. Ovim povodom objavio se priopćenjem i *Mladen Pavković*, predsjednik Udruge hrvatskih branitelja Domovinskog rata 91:

»U tim logorima 'procesura' je bila manje – više

ista: kad bi skupinu Hrvata dovezli kao stoku u neki od tih logora, prvo bi ih obično pretražili, oduzeli imovinu, a zatim bi ih tukli svime što bi dohvatili. Ruke su morali staviti na leđa, a glavu pognuti dolje. Trpali su ih kao svinje u neke skućene prostore, tako da su jedva imali gdje sjesti, a kamoli spavati. Oni koje su tjerali na 'pistu' obično su morali potrbuške ležati, bez

obzira na vremenske prilike. Često je bio dovoljan samo jedan krivi potez, pa da 'pro-radi' četnički nož! A hrana, hrana je također bila ona koju jedu 'životinje', a imali su najčešće nekoliko minuta da pojedu ono što se pojesti nije ni moglo. Vodu za piće mnogi su često samo sanjali. Jednom riječju – zatvorenici srpskih logora prošli su strašne, neizlječive traume.«

Prema podacima Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na području bivše Jugoslavije, u Stajicevu je bilo 1.700 zatvorenika. Od oko 1.300 zatvorenika, oko

170 je dopremljeno ranjeno, oko 150 osoba je bilo starije od 60 godina, a 23 mlađe od 18.

Prije 4 godine su udruge logoraša pokušale postaviti spomen ploče na mjestima logora u Begejcima i Stajicevu, ali ih je onemogućilo lokalno stanovništvo i policija. Vlasti u Zrenjaninu, predvođene tadašnjim predsjednikom Općine *Aleksandrom Martonom*, dopustile su postavljanje ploče, poslije čega su uslijedile prijetnje smrću i prosvjedi u tom gradu – izvijestile su E-novine.

TREĆI SPOMENIK – NOVI SAD

Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata 91 (UHBDR 91) iz Koprivnice uputilo je 13. kolovoza Gradskom vijeću i gradonačelniku Novog Sada zahtjev da u tom gradu postave spomen-ploču braniteljima Hrvatske. Zatražili su da se u Novom Sadu na istaknutom mjestu postavi spomen-ploča u čast i slavu svim poginulim hrvatskim braniteljima i civilima u Domovinskom ratu, zabilježio je list *Danas*. Predsjednik udruge *Mladen Pavković* izjavio je za taj list:

»Želja nam je podsjetiti na žrtve i da građani Srbije, a osobito srpska djeca, saznaju nešto više o žrtvama s hrvat-

ske strane. Spomen-pločom posvećenom braniteljima, ali i civilima koji su stradali i u srpskim koncentracijskim logorima, želimo istaknuti da je svaki rat zlo.»

UHBDR 91 je svoj zahtjev poslala dva dana nakon što je u Žirovcu kod Dvora na Uni održan parastos za srpske žrtve stradale u izbjegličkoj koloni za vrijeme hrvatske akcije »Oluja« 1995. godine. Danas je naveo kako su portali udruga hrvatskih veterana dramatično izvještavali o namjeri predsjednika novosadskog Udruženja sudionika oružanih sukoba na području bivše Jugoslavije *Željka Vukelića*, koji je prisustvovao parastosu, da u Žirovcu postavi spomen ploču.

Reagirajući na inicijativu Udruge hrvatskih branitelja iz Koprivnice, gradonačelnik Novog Sada *Miloš Vučević* izjavio je da se nada da to nije provokacija:

»Veliki broj ljudi došao je poslije rata u Hrvatskoj i Bosni u Vojvodinu i zato je ovo osjetljivo pitanje za nas. Umjesto da se okrenemo sadašnjosti i budućnosti, neki se konstantno vraćaju prošlosti«, rekao je Vučević za »Informer« i dodao kako ne vjeruje da će prijedlog hrvatskih branitelja biti usvojen. »U ovom trenutku ne možemo dopustiti postavljanje takvog obilježja«, kazao je Vučević za televiziju »Pink«.

ČETVRTI SPOMENIK – ŽIROVAC

Par dana prije ove inicijative za postavljanje spomenika u Novom Sadu održano je okupljanje u Žirovcu, u organizaciji Udruge sudionika oružanih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije iz Novog Sada, koje je diglo na noge hrvatske braniteljske udruge.

Spomenik Srbima stradalim u izbjegličkoj koloni tijekom vojno-redarstvene akcije Oluja ipak nije podignut, kako se najavljivalo, već je samo u mjesnoj crkvi sv. apostola Petra i Pavla održan parastos za poginule.

Dolazak na liturgiju u Žirovac u razgovoru za Slobodnu Dalmaciju potvrdio je i predsjednik srpskog Udruženja *Željko Vukelić*,

inače ratni zapovjednik diverzantskog voda u 21. kordunskom korpusu srpske paravojske. Pritom je izrazio nezadovoljstvo što općinska administracija u Dvoru s načelnikom *Nikolom Arbutinom* još nije omogućila postavljanje spomenika, iako je to navodno bilo dogovoreno. Ponovio je da su Srbi u izbjegličkoj koloni stradali od Hrvata i Muslimana, a ne pod gusjenicama srpskih tenkova kojima je zapovijedao *Mile Novaković*, kako to tvrde hrvatski branitelji. »Posjedujemo vjerodostojne dokumente i snimke tog događaja koji nedvosmisleno govore da je zločin nad Srbima u izbjegličkoj koloni između Gline i Dvora počinila jedinica srpske paravojske kojom je zapovijedao general *Mile Novaković*. Ovakav pokušaj izvrtanja istine podizanjem spomenika te optu-

živanje hrvatske države za zločin koji su sami počinili ne smije se dopustiti«, rekao je Hini predsjednik Agencije za istraživanje i dokumentaciju ratnih sukoba *Ivica Pandža Orkan*.

PETI SPOMENIK – LORA

Prije tri godine bilo je riječi o postavljanju spomen-obilježja srpskim civilima i zaro-

tisuću srpskih civila iz Splita i drugih dalmatinskih gradova i zarobljenih pripadnika JNA s početka rata u BiH 1992. godine, prvi je prije izvjesnog vremena spomenuo *Zoran Pusić*, predsjednik Građanskog odbora za ljudska prava.

Ideju o postavljanju spomen-obilježja podržao je i *Predrag Matić*, vukovarski veteran koji je kao ratni zarobljenik bio u centrima u Srbiji.

»Radi se o delikatnoj stvari, ali kao žrtva ratnog zločina kažem da je zločin – zločin. Ipak sam ponosan da je Hrvatska imala snage procesuirati taj zločin«, rekao je Matić Jutarnjem listu i dodao kako zločini u Lori nisu ponos Hrvatske, jer su mrlja na njejoj pravednoj borbi za nezavisnost.

ŠESTI SPOMENIK – TREŠNJEVAC

Prije nekoliko mjeseci je pak sociologinja *Janja Beč* predložila da se podigne spomenik dezerterima iz 90-ih godina, kojih je u Srbiji bilo puno, a o kojima se šuti sve do današnjih dana. S ratišta se vratilo u znak prosvjeda i pobune, kako se procenjuje, oko 40 tisuća mobiliziranih, a između 100 i 200 tisuća je na razne načine izbjegavalo odlazak na ratišta.

»Mislim kako je vrijeme da se govori o tome koliko je ljudi odbilo ići u rat. Istinski heroji ovih ratova, svih ratova su dezerteri.«

Malo tko zna danas o selu Trešnjevac u kanjiškoj općini koje se pobunilo i spriječilo da mobilizirani odu u rat. Možda bi baš u tom selu trebalo podići spomenik dezerterima.

Nikola Perušić

Ideju o obilježavanju spomena žrtvama u Lori, gdje je zatočeno i mučeno više od

IVICA VRKIĆ, GRADONAČELNIK OSIJEKA

Odnose moramo mijenjati

Razgovor vodio: Slavko Žebić

Uvjeran sam da smo itekako spremni za Europu, tim prije jer je Osijek toj Europi i znatno prije pripadao i da imamo snage da se s Europom nosimo na kvalitativnoj razini, da joj danas ponudimo puno više, ali i da zahtijevamo puno više od njih

Lokalni izbori u Republici Hrvatskoj obavljani su 19. svibnja, a drugi krug 2. lipnja, kada je izabran najveći broj lokalnih dužnosnika. U Osijeku je za gradonačelnika izabran Ivo Vrkić. Rođen je 1947. godine u Moslavačkom Krčedinu kod Donjeg Miholjca, u Osijeku maturirao u glavovitoj gimnaziji koju su završili nobelovci Ružička i Prelog, biskup Strossmayer, znanstvenik svjetskoga glasa Milutin Milanković, kipar Oskar Nemon i dr. U Zagrebu je završio studij filozofije i sociologije, a potom i studij prava u Osijeku. Obnašao je niz dužnosti, posljednju kao predsjednik Uprave Tvornice ulja u Čepinu.

HR: Kako da vas predstavim čitateljima »Hrvatske riječi«, kao najmlađeg sudionika povijesne sjednice u Karađorđevu, kao čovjeka koji je skupa s generalom Kleinom priveo kraju najuspješniju misiju Ujedinjenih naroda, mirnu reintegraciju hrvatskog Podunavlja, kao ravnatelja mastodonta kakav je Hrvatska radio televizija ili kao direktora i gospodarstvenika koji je spasio mnoga radna mjesta u Belju, Tvornici ulja...?

Mislim da je ovo što ste naveli već dostatno, ali, to govori o činjenici da sam ja već star čovjek, kada je u pitanju toliko funkcija, toliko ingerencija, toliko obveza i zadaća i toliko utakmica u nogama. Naravno, nakupilo se

i godina, i ne žalim se, a ovo što ste pobrojali je moja biografija, nešto što je obilježilo moj prolazak kroz život i moj radni put, ali govori o meni koji sam uvijek vodio više računa o javnom dobru nego o osobnom, a ta me činjenica veseli. Ovo sada, pokušaj je da već u podmakloj dobi učinim nešto za moj Osijek, za sve divne ljude s kojima sam odrastao i proživio život, jer sve što sam stekao, stekao sam u Osijeku. Ljubav, brak, obitelj, prijatelje. Ali ako to mogu, predstavio bih se kao dobar čovjek, djed koji ima dva unuka i jednu unučicu, dobar suprug i otac, jer to mi je u životu najvažnije u mom konzervativnom i tradicionalnom svjetonazoru. Sve ono što osjećam za svoju obitelj

želio bih primijeniti u radu za svoj grad.

HR: Vama se u posljednje vrijeme posložilo mnogo toga. Nakon neizvjesnog prvog izbornog kruga, neupitni ste pobjednik drugog kruga, konstituirali ste gradsko Vijeće iz prve, s predstavnicima gradova prijatelja proslavili ste Dan nebeskih zaštitnika Osijeka i, kako ste to sami rekli, povratak Osijeka u Europu?

Da, u pravu ste. Ali čovjek mora imati i malo sreće u životu. Da shvatim ovo kao zahvalu i nagradu za sve ono što sam uspješno radio, ali tu je i nagrada za dio ljudi koji su i prije mene vrijedno radili da Osijek ima zavidnu reputaciju, da ima identitet. A što se tiče Europe, mislim da sam se tu našao na pravom mjestu u pravo vrijeme, a osobno sam uvjeren da je i to svojevrsna nagrada, jer čitavoga sam života sanjao Hrvatsku, a probudio sam se u Europi. Uvjeran sam da smo itekako spremni za Europu, tim prije jer je Osijek toj Europi i znatno prije pripadao i da imamo snage da se s Europom nosimo na kvalitativnoj razini, da joj danas ponudimo puno više, ali i da zahtijevamo puno više od njih.

HR: Esekere su ponovno u Europi, tako ste istaknuli u pozdravnom govoru i parafrazirali Keneguju, ne pitaj samo koliko ćemo dobiti, već koliko ćemo i dati. Što kao prvi čovjek grada možete poručiti sugrađanima, kada obećani boljitak, kada će sve to običan čovjek moći vidjeti, opipati, uživati?

Nije lako odgovoriti na to pitanje. Boljitak da, ali ne već sutra, ne preko noći. Kao gradonačelnik sam obećao boljitak i stojim iza toga, ali

najprije trebam uhvatiti bika za rogove, othrvati se s nizom nepotrebnih stvari s kojima se naprosto moram baviti, kako bih se poslije mogao baviti pravim stvarima, a to je opet apsurd, jer nigdje u opisu posla ne stoji da se gradonačelnik treba baviti zapošljavanjem, otvaranjem novih radnih mjesta, a ja na tomu želim najviše raditi. Najprije želim stvoriti mir u Vijeću, a to smo već postigli konstituiranjem, želim što prije kvalitetno izvršiti kadrovske promjene, ne zato što osobno imam neke potrebe, već zato što sam dobio mandat za promjene, a da bih mogao mijenjati odnose moram mijenjati ljude. Ali tu želim biti profesionalac, na način da sa svakim razgovorom, jer nitko ne odlazi zbog nove vlasti, već zato što odnose moramo mijenjati. Čineći to kvalitetno, pripremamo alat kojim ćemo poslije raditi sve važne stvari, razvijati Osijek, zapošljavati mlade ljude i podizati kvalitetu života.

HR: Evo, načeli ste prave stvari, pa ću i ja sročiti pitanje. Političarima se obično daje prvih 100 dana, a ja vama dajem godinu dana. Cijelu jednu godinu, do Petrova iduće godine, da kažete kakve su vaše projekcije. Hoće li pomak biti vidljiv, opipljiv boljitak kojega ste Osječanima obećali u predizbornoj kampanji?

Slobodno mogu reći, ono što političari nerado govore, ali ako ne napravim ono što sam obećao, ako već prvi pomaci ne budu vidljivi za godinu dana, ako ne napravim ono što sam obećao, spreman sam vratiti mandat. Koristim prigodu da kažem, da smo već prvoga dana mogega mandata, dobili od EU 50 tisuća eura nepovratno, za pročištač vode i podizanje kvalitete živ-

ljenja naših građana, zatim za spojnicu između gornjeg i donjeg grada uz desnu obalu Drave, pa ćemo spojiti šetnicu Donjega grada s Promenadom, uz kolektor, koji će služiti i obrani od poplava, jer prije dva tjedna imali smo štete u Donjem gradu.

HR: Osijek ima i snažnu akademsku zajednicu, puno obrazovanih i pametnih ljudi i uz to i više od 20 tisuća studenata. Kako svu tu pamet usmjeriti u pravcu boljitka grada na Dravi?

Već smo u pregovorima s novim rektorom Sveučilišta J.J. Strossmayera da intelektualni potencijal usmjerimo u razvoj Osijeka, ali najprije moramo odrediti prioritete. Hoću reći, moramo naći pravu mjeru i obrazovati kadrove za dostignuti stupanj razvoja i odustati od apstraktnog obrazovanja. U obrazovanje se ulaže veliki novac i šteta je da te mlade ljude ne zadržimo ovdje, jer bez znanja nema ni razvoja. Upravo pripremamo takve projekte koji će to omogućiti, a mladi će uvijek prepoznati ono što vodi progresu.

HR: Naslonjeno na to, svakako je i pitanje proaktivne natalitetne politike, jer morate priznati, Osijek stari, Hrvatska stari?

Naravno, o tome već vodimo računa. Svako novorođenče mora biti jeftinije za obitelj, a najavili smo besplatne vrtiće, besplatne udžbenike, stimulaciju naknada za svako novorođenče.

HR: Sljedeći važan segment svakako je kultura. Otvorili ste Osječko ljetu kulture, tradicijsku manifestaciju koja u dva tjedna nudi pregršt prestižnih sadržaja, a Osijek je već nagovijestio svoju kandidaturu za Kulturnu prijestolnicu Europe. Taj dio već su odlično odradili gradovi pri-

jatelji, Pačuh i Maribor, pa bi njihovo iskustvo moglo biti od koristi?

Svakako, za Dan grada ovdje su nam bili predstavnici gradova prijatelja i u kontaktu s prijateljima iz Pečuha doznali smo da je baš ta manifestacija pridonijela napretku ne samo kulture već i gospodarstva, a zanimanje turista za grad i okolici višestruko je poraslo. Mi ćemo svakako koristiti ta njihova iskustva i već smo dogovorili, još prije odmora, skori susret stručnih ekipa, bilo kod njih u Pečuhu ili kod nas u Osijeku, sve u svrhu što boljih priprema ovoga projekta, jer Osijeku je stalo da dobije mogućnost da bude prijestolnica Europe.

HR: I kad smo već kod gradova prijatelja, među inim je i Subotica. Imali ste kontakte s njihovim čelnicima koji su uveličali i Dan nebeskih zaštitnika Osijeka, ali i svečanost povratka Osijeka Europi?

Nama je stalo do svih prijatelja, pogotovo do susjeda s kojima možemo lakše komunicirati. Istina, ovi su dani bili prebukirani događajima, ali uspjeli smo dogovoriti daljnje unapređenje naših odnosa, da tu razinu podižemo sve više, pogotovo u sferi gospodarske suradnje, naravno ne na štetu kulture, sporta, znanosti, obrazovanja. Susreo sam se s njihovim gradonačelnikom *Dulićem*, s dogradonačelnikom *Stantićem*, s predsjednikom parlamenta *Marijom Kern Söly*a i njihovim suradnicima i nastojat ću njegovati započetu suradnju.

HR: Upravo je njihova predsjednica parlamenta izjavila da se u Suboticu vraća s predivnim dojmovima sa svečanosti ulaska u EU, i izrazila nadu kako će iskustva Hrvatske i Osijeka dobro doći i njima, jer i oni

se nadaju skorom ulasku u EU?

To je u redu, jer ovo što smo stekli u priličnom dugom periodu prilagođavanja, a i sve što bude sada, kada smo članica EU, učinit ćemo dostupnim našim dragim prijateljima. Drugo, mi ovdje moramo pokazati više zanimanja za položaj srpske zajednice u Hrvatskoj i tako s pravom očekivati poboljšanje uvjeta našoj manjini u Srbiji i to bi bio kvalitativan zaokret uz međusobno uvažavanje problematike s kojom se svakodnevno susreću, a to bi trebalo dati rezultate. Jednostavno, uvidjet ćemo da smo upućeni jedni na druge, od čega i jedna i druga zajednica mora imati koristi.

HR: I za kraj, pitanje koje dugujem mojim Srijemcima. Morate znati da je devedesetih godina iz Srijema prognano četrdesetak tisuća Hrvata, koji su danas rasuti diljem Hrvatske i diljem svijeta. Najveći broj, više od 50 posto novi je dom našlo u Slavoniji, u Osijeku i okolici. Sada smo se susreli s problemom legalizacije, mi koji smo diljem Srijema ostavili sve čisto i prema zakonu, ovdje morama plaćati tuđe grijehe. Možete li tu pomoći?

Ne poznajem dovoljno taj problem i ovo mi je prvi upit, ali kao praktičan čovjek spreman sam razgovarati o toj temi na način da vidimo kakva mogućnost postoji da se svi koji dokažu čiste odnose izuzmu od plaćanja, zbog pretrpljene tragedije, zbog traume koju ste prošli, naravno, ako postoje zakonske mogućnosti. Drugo, ako ja i gradsko Vijeće možemo što učiniti, postaviti ću to pitanje na Vijeću i zalagati se da se ispoštuje, ali, dajte mi vremena da sve to proučim.

STUDIRANJE JE ITEKAKO OZBILJAN POSAO

Studenti i njihove brige

U razgovoru s našim

brućošima doznali smo

koje su brige njih morile,

što su upisali i kako se

bore sa smještajem

Studenti prve godine fakulteta, ili kako ih svi rado zovu brućoši, ovoga su ljeta imali, točnije još uvijek imaju najduži odmor, no osim toga imaju i pregršt briga, koje ih polako uvode u stvaran život odraslih ljudi. Prva dvojba je, kako kažu mladi akademski građani, bila – što upisati? Kada je odluka pala trebalo je položiti maturu i prijamni ispit, upisati se na fakultet, a onima koji će studirati van svog rodnog mjesta još je dodana briga i – smještaj.

U razgovoru s našim brućošima doznali smo koje su brige njih morile, što su upisali i kako se bore sa smještajem. Od devet maturanata koji su željeli upisati fakultet u Hrvatskoj upisalo ih je sedmero. Svi koji su željeli upisati fakultet u Hrvatskoj morali su dodatno polagati državnu maturu, koja je kako su i sami rekli bila veliki izazov. Zanimljivo je da su svih devetero položili državnu

maturu, a dvije djevojke iz tehničkih razloga nisu upisale željeni fakultet.

VELIKI IZAZOV, ALI SMO USPJELI

Razgovarali smo s *Andreom Dulić*, koja je završila srednju školu u Subotici, Gimnaziju Svetozar Marković – opći smjer (hrvatski odjel), a već mjesec dana je studentica Filozofskog fakulteta u Zadru gdje je upisala dvopredmetni studij francuski jezik i književnost, kao i njemački jezik i književnost.

»Jako sam zadovoljna i sretna što sam uspjela upisati fakultet po svojoj želji« kaže Andrea i prisjeća se kako je sve počelo. »Već početkom godine smo započeli s pripremama. Profesor *Vladan Čutura* nam je pomagao oko priprema za hrvatski jezik. Mislim da je to bio jedan od najtežih i najzahtjevnijih testova. Engleski smo radili svatko za sebe, a što se tiče

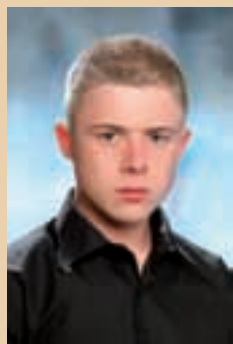
priprema za matematiku tu nam je u susret izlazila prof. *Jelica Piuković*, ako nam je što trebalo pomoći, a inače smo se sami okupljali u prostorijama Hrvatske čitaonice kako bismo vježbali i učili. Oni koji su bolje znali pokazivali su nam i pomagali, tako da smo skupa vježbali i radili, što je na kraju urodilo plodom.«

Kako nam je rekla Andrea, skoro svi fakulteti su tražili i dodatni izborni predmet. »Meni osobno je trebalo još i predznanje francuskog jezika, što sam također svladala i tako i upisala željeni fakultet. Svi koji smo išli na državnu maturu u Hrvatsku položili smo je i svima od srca čestitam – bio je veliki izazov, ali uspjeli smo. Dvije cure nažalost nisu upisale željene fakultete iako su položile maturu, ali nisu imale potpunu dokumentaciju, naime falilo im je hrvatsko državljanstvo«, priča Andrea Dulić i dodaje kako su studenti i

ove godine sami financirali svaki odlazak na ispit, kao i samu državnu maturu. »Pitali smo Hrvatsko nacionalno vijeće za financijsku pomoć, no tamo nam je rečeno kako nema sredstava. Tako smo sve financirali iz vlastitih sredstava, točnije sve su to platili naši roditelji.«

Sva svučilišta, kako u Hrvatskoj tako i u Srbiji raspisala su natječaje za studentske domove, no kao i svake godine kriteriji su visoki, a studenata mnogo više nego smještaja u domovima.

»Poslala sam sve potrebne papire za dom i budući da u studentski dom primaju 200 studenata na godinu, shvatila sam kako nemam šanse, što se nažalost i dogodilo, tako da ću morati potražiti neki privatni smještaj«, kaže Andrea i dodaje kako studenti iz dijaspe, iz Vojvodine domove dobivaju preko Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, ali samo oni koji studiraju u

Matija Merković

Andrea Dulić

Ivan Benčik

Katarina Evetović

studirati.«

Osim učenika koji su pohađali gimnaziju na hrvatskom jeziku ili klasičnu gimnaziju »Paulinum«, u Zagreb odlazi i Katarina Evetović, koja je završila srednju Muzičku školu u Subotici – smjer muzički izvođač violončelo. Upisala je Muzičku akademiju – violončelo. Katarina kaže kako je ona također išla na sate hrvatskog jezika, no matematiku je pripremala odvojeno, jer je njoj potrebna samo osnovna razina. »Pripreme za svaki fakultet su različite i ja sam osim onih standardnih predmeta, kao i svi ostali imala stručni prijemni ispit dakle – solfedo, teoriju glazbe i naravno instrument – violončelo. Što se tiče smještaja za dom nisam niti konkurirala, jer ne znam kako to funkcionira s glazbenicima i vježbanje instrumenata u domu, te smo se tako odlučili za privatni smještaj«, kazala je Katarina.

Studiranje je itekako ozbiljan posao, barem za one koji žele završiti fakultet. Jedino što nam preostaje jest da se nadamo da će se netko od njih i vratiti u svoj rodni grad.

Ž. Vukov

Zagrebu, u ostalim gradovima nažalost ništa.«

ISTI PROPISI ZA SVE

U razgovoru s članicom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zaduženom za obrazovanje *Anđelom Horvat* doznali smo kako je ova institucija potpomogla maturante, sada već studente, tako što im je pripremila skripte za hrvatski jezik, te financirala troškove prostora u kom su se mladi svake subote pripremali za ispite koji su ih očekivali. Što se tiče potrebne dokumentacije oko hrvatskog državljanstva, *Anđela Horvat* kaže: »Već nekoliko godina je to problem. Mnogi ne znaju do zadnjeg što će upisati i gdje, te tako dočekaju četvrtu godinu i onda se podnose zahtjevi za državljanstvom, što je naravno kasno jer se na državljanstvo čeka po godinu i pol, pa i dvije. Svako generaciji već kod upisa u drugi razred srednje škole kažemo kako je bitno da se prijave za hrvatsko državljanstvo, ukoliko ga nemaju, a namjeravaju studirati u Hrvatskoj, no nažalost ima i onih koji dočekaju zadnji moment. I ove i prošle godine smo imali sličan slučaj. No, oni svi mogu upisati fakultet kao strani državljani, što zahtijeva dodatnu papirologiju, ali je moguće«, pojašnjava *Anđela Horvat*.

Što se tiče studentskih domova *Anđela* je rekla kako svi studenti koji su iz

Vojvodine konkuriraju na redoviti natječaj. »Kada se upišu na fakultet oni su redoviti studenti kao i svi ostali u Hrvatskoj, te nemaju posebne privilegije. Ukoliko pored redovitog natječaja ne budu primljeni u dom, onda postoji mogućnost da se obrate Državnom uredu za Hrvate izvan Hrvatske, koji ima osiguran jedan broj soba za ove studente, te oni to poslije raspoređuju. Ovo se nažalost odnosi samo na Zagreb, te svi ostali koji studiraju u drugim gradovima nemaju taj privilegij.

Doznali smo još i činjenicu da za studente iz dijaspor nema niti nekih posebnih stipendija, osim ako se sami ne izbore za njih. I oni studenti koji su fakultete upisali u Srbiji, dakle u Somboru, Novom Sadu, Beogradu ili Subotici, stipendiju dobivaju od Grada Subotice. *Anđela Horvat* nam je pojasnila kako »Grad u ovom slučaju konzultira nacionalna vijeća i mi imamo popis potrebnih zanimanja i naših studenata, te im to prosljedimo, ni ipak mi, kao nacionalno vijeće, dajemo samo mišljenje, ali na kraju Grad odlučuje«.

BRUCOŠI O SVOJIM PLANOVIMA

Još jedan student je *Ivan Benčik* iz Tavankuta, koji je također završio Gimnaziju u Subotici opći smjer, a sada je upisao Filozofski fakultet

smjer sociologije u Novom Sadu.

»Nisam se posebno pripremao za upis na fakultet, jer smo doista imali dobre profesore i dobru osnovu, te sam položio prijemni ispit bez nekih posebnih priprema. Što se tiče doma moram reći kako nisam niti konkurirao, te ću biti u privatnom smještaju«, kaže Ivan.

Iz Tavankuta je i *Matija Merković*, koji je upisao Filozofski fakultet u Zagrebu, smjer latinski jezik i književnost i hungarologija. *Matija* je završio Klasičnu biskupijsku gimnaziju »Pulinum« u Subotici i upisao je željeni fakultet. Kako nam je rekao, dom nije dobio. »Konkurirao sam kao i svi na redoviti natječaj, no nisam dobio dom, nadam se kako ću uspjeti srediti dom preko Državnog ureda i na jesen moći bez brige početi

STUDETI KOJI SU UPISALI FAKULTETE U HRVATSKOJ IZ SUBOTICE I OKOLICE

Andrea Dulić – Filozofski fakultet u Zadru – smjer francuski i njemački jezik i književnost

Martin Sudarević – Građevinski fakultet u Zagrebu – smjer geodezija

Katarina Evetović – Muzička akademija u Zagrebu – violončelo

Matija Merković – Filozofski fakultet u Zagrebu – smjer latinski jezik i književnost i hungarologija

Marko Tumbas – Prirodoslovni matematički fakultet u Osijeku – smjer matematika

Denis Krivić – Kemijsko-tehnološki fakultet u Splitu – smjer kemija

Melita Bašić Palković – Poljoprivredni fakultet u Vinkovcima – smjer agrarno poduzetništvo

IMA LI KRAJA PADU STANDARDA

ŽIVOT nije statistika

Po grubim računicama

u posljednjih godinu dana

život je u stvarnosti poskupio

skoro 40 postotaka,

statistika »priznaje«

tek 11,4 posto

Piše: Ivan Andrašić

Statistika je čudo. I kad nam ni objektivno ni subjektivno nije dobro, po ovoj znanosti nam je dobro. Tako je i sada, u drugoj polovici vrlo vrućega ljeta. Iako davno najavljeno, poskupljenje struje od skoro 11 postotaka izazvalo je u mnogima zebnju, iako je ovih mjeseci vrelina nesnosna. Ne strahuje se toliko od poskupljenja struje zasebno, više se strahuje od lavine poskupljenja svega i svačega po efektu domina, koju ovo prvo u pravilu izazove. Već je izvjesno poskupljenje plina, više cijene najavljuju mesari, proizvođači ulja, šećera, uvoznici svega i svačega. Sindikalci najavljuju i vrelu jesen, jer po njihovoj logici jedanput se mora prelomiti, jedanput mora doći do socijalnoga bunta. Stanje za maloga čovjeka sve je nesnošljivije, remen se već odavno steže do pucanja. Pitanje je, samo, gdje su granice toga pucanja.

CIJENE RASTU, PLAĆE PADAJU

Ukoliko usporedimo ovogodišnje cijene s lanjskima, lako se da izračunati kako nam je krumpir dvostruko skuplji, meso je skuplje za više od četvrtine, mesne i

mliječne prerađevine i više. Zbog akciza koje diktira država znatno su više i cijene cigareta, alkoholnih pića, nafte i naftnih derivata. Iako je odnos eura spram dinara relativno stabilan, uvozni proizvodi, poput kućne kemije, konstantno poskupljuju. S druge strane, one s visokim plaćama država povremeno obrađuje novim povišicama, a istodobno proizvodnim radnicima uposlenim kod dobrog dijela domaćih poslodavaca plaće stagniraju, pa čak i padaju, ne samo realno, nego i u apsolutnom iznosu. Nerijetki su slučajevi da radnici za mjesec s četiri radne subote dobiju neto plaću od svega 11 – 13.000 dinara. Ukoliko promatramo život po statistici, možemo ga usporediti sa sarmom na jelovniku. U stvarnosti, manji broj konzumenata pojede meso, a veći broj kupus. Po statistici svi jedemo sarmu. Po riječima ekonomista pouzdan pokazatelj inflacije je korpa proizvoda, tzv. potrošačka košarica, koja baš i nije jako reprezentativna, jer su u njoj i artikli koji ne poskupljuju, a objektivno se vrlo rijetko kupuju. Daleko više od statističkog prosjeka poskupljuju proizvodi koji su nam svakodnevno neophodni. Primjerice, danas

kilogram soli plaćamo pedesetak, a samo prije tri godine kupovali smo ga za petnaest dinara. Blagi pad cijena ove godine bilježe jedino sezonsko voće i povrće, koje je preobilno rodilo. Proizvođači, uvoznici i trgovci kao razloge za rast cijena navode rast tečaja eura, cijena sirovina, ambalaže, goriva, struje i ostalih energenata. Tako se stvara začarani krug, izlaza nema, a najveći ceh plaća najsiromašniji dio populacije.

ODRICANJA

Mnogi se zbog ovako loše ekonomske situacije odriču puno čega. Zvuči paradoksalno, ali za većinu proizvodnih radnika i umirovljenika more je postalo mislena imenica, prestali su kupovati pršut, čajnu i ostale kvalitetne prehrambene proizvode, a mnogi koji imaju kuće na selu našli su slamku spasa u povratku uzgoju voća i povrća. Još je alarmantnija tvrdnja koja je plasirana iz Nacionalne organizacije potrošača Srbije. Dužnosnici ove organizacije kažu kako je standard građana u odnosu na prošlu godinu opao za 60 postotaka i da trenutačno ne postoji nikakva ekonomski opravdana računica za nova poskuplje-

nja. Oni ukazuju i na veliki pad prometa u trgovinama, što bi u iole ozbiljnijoj sredini svakako trebalo alarmirati proizvođače i trgovce i uputiti ih na sniženja cijena. No, pretpostavka je da se u okruženju u kojem živimo to neće dogoditi, jer su prvo potrebne ogromne promjene u našim glavama, kako bi se mijenjao i učahureni sustav naših navika. Posljedice navedenoga najočitije su u seoskim sredinama. Sjećanja na život iz sedamdesetih i osamdesetih godina prošloga stoljeća kod mnogih su ostala jako živa. »Selo nam je tih godina bilo u punom procvatu. Imali smo dva jaka poljoprivredna kombinata, kudjeljaru, trgovačko poduzeće, a izgrađena je i tekstilna tvornica. Mnogi Sončani bili su uposleni u obližnjim gradovima Apatinu, Somboru i Odžacima, a individualni poljoprivrednici su dobro živjeli od svojega rada. Bio sam uposlen u stovarištu građevnog materijala i ogrjeva. Ostvarivali smo za današnje pojmove nevjerojatan mjesečni promet, gradilo se na sve strane. Danas ne prepoznajem svoje rodno mjesto. Broj žitelja se osjetno smanjio, a imam dojam da smo u punom broju ostali mi stari. Veliki dio mlade populacije

otišao je trbuhom za kruhom, skrasio se u drugim sredinama, a odlaze i danas. Sve je više praznih, sklonih rušenju ili poluzarušenih kuća. Vlasnici koji žive negdje dalje nisu u stanju održavati ih, a sve je manje onih koji bi ih mogli ili željeli kupiti i renovirati. Supruga i ja živimo od moje mirovine, a još uvijek obrađujemo i nekoliko jutara zemlje i poveliki povrtnjak. Samo, kriza je velika, a pljačkaju nas na svakom koraku. Eto, iako su poskupjeli i sjeme i gnojivo i usluge, za žito su nam ove godine platili osjetno manje nego prošle. No, kruh nije pojeftinio. Ne bih se začudio da zbog povećanja cijene struje i on poskupi«, kaže osamdesetogodišnji umirovljenik *Ivan Jakšić* iz Sonte. Ono što ovaj starac nije naveo, ili nije svjestan toga, znatno pogađa žitelje ruralnih sredina. U većim, sada već i u manjim urbanim sredinama izgrađeni su brojni trgovački centri. Za ove objekte vezane su akcijske prodaje. Tako se građanima

pruža prilika da ostvare znatne uštede u svojim kućnim proračunima. U selima ovakvih objekata nema ili su vrlo rijetki. Trgovine u privatnom vlasništvu povremeno organiziraju akcijske prodaje, ali su to najčešće artikli za koje se rijetko izdvaja dinar iz osiromašenih kućnih proračuna. Za odlazak u kućnu nabavu u neki od obližnjih gradova vezani su određeni troškovi prijevoza, pa je vrlo upitno je li to i isplativo. Odgovor se sam nameće – jest, ukoliko se pazari za 7 – 8 »crvenih«. No, novo pitanje je može li puno kupaca danas baš toliko izdvojiti za nabavu kućnih potrepština. Tako je kategorija seoskog stanovništva osuđena na kupovinu u svojim seoskim, u pravilu malim »susjedskim dućanima«, u kojima se cijene formiraju po zakonima tržišta, pa su osjetno više nego u gradskim tržišnim centrima. Tako poslije nabave kućnih potrepština, plaćanja mjesečnih dažbina i pokojeg neplaniranog izdatka u kućnim proračunima osta-

je propuh i strepnja hoće li se slijedeća plaća dočekati bez naknadnih potresa i bez »susjeda, znate...«.

VRUĆA JESEN STIŽE

Pad standarda je očit i kod danas malobrojnih uposlenih Sončana. U tekstilnoj tvornici koju navodi Jakšić danas radi šezdesetak uposlenika. Poslije lomova i štrajka zbog neisplaćenih zarada od strane bivšega poslodavca radnici su za strojevima kod novoga »gazde«, ali s gorkim okusom u ustima. Na bivšeg poslodavca ih podsjećaju dvije još uvijek neisplaćene zarade, a kod sadašnjeg plaće su im iz mjeseca u mjesec slabije. Posljednja im nije ni isplaćena u cijelosti, trebalo bi da im je već na računima i nova, a još nema niti uplate razlike koju im je poslodavac dužan. Sada, poučeni iskustvom s prethodnim poslodavcem, strepe za svoje sutra, jer mjesečne obveze se moraju podmiriti, čak i pod cijenu lišavanja onoga najneophodnijega.

Nažalost, za kalkulacije je sve manje prostora, jer se većina već odrekla puno čega. Kućanice svoje kupaone više ne održavaju mirisnim kemijskim sredstvima, nego octom, u kino, kazalište i na utakmice više se ne ide, poneka knjiga i novine više se ne kupuju, putovanja, ljetovanja i zimovanja su odavno zaboravljena kategorija, pa je prostor za manevar ostao jedino u prehrani. Tako se sve manje kupuju kare i but, sve je više onih kojima su postala omiljena rebarca i nogice, a umjesto pršuta zadovoljavamo se raznim hrenovkama, safaladama, barenim kobasicama, koje bilo da se zovu narodne, srpske, kranjske, debrecinke, posebne ili parizeri, sve imaju onaj otužni, praškasti okus. Stoga mnogi sa strepnjom očekuju najavljenju vruću jesen. Znaju da će im plaće u najboljem slučaju ostati iste ili se umanjiti, ali ne znaju koliko će se cijene povećati i gdje će naći novi manevarski prostor za žongliranje u svrhu rastezanja kućnog proračuna.

Subotičani najredovitiji u plaćanju poreza

Prije četiri godine je 37 tisuća Subotičana plaćalo porez po osnovi posjedovanja imovine, dok ove godine po istoj osnovi porez treba platiti 54 tisuće građana, a ova značajna razlika u broju obveznika rezultat je velikog angažiranja lokalnih poreznika.

Prema riječima šefice gradske Službe lokalne porezne administracije *Anke Trifunović*, poreznici će ove godine od građana Subotice prikupiti 632 milijuna dinara, i to od naknade za korištenje građevinskog zemljišta, potom od poreza na imovinu fizičkih i pravnih osoba, te od komunalnih pristojbi i ekoloških nadoknada.

Do početka srpnja naplaćeno je 340 milijuna dinara, što je i razlogom da se proračun najbolje punio upravo u Subotici, gdje lokalni porezi čine 9,7 posto gradske blagajne i predstavljaju ujedno i najstabilniji prihod grada. Među pravnim osobama trenutačno su najveći dužnici poduzeća u stečaju.

www.suboticadanas.info

Suboticu i Palić u prvoj polovici 2013. posjetilo preko 31.000 turista

Suboticu i Palić je u prvoj polovici ove godine posjetilo više od 31 tisuću turista, izjavio je Tanjugu član Gradskog vijeća zadužen za turizam, *Vjekoslav Ostrogonac*. On je rekao, pozivajući se na podatke Republičkog zavoda za statistiku, da je broj noćenja veći i na Paliću i u Subotici, dok je broj turista na Paliću neznatno manji u odnosu na prošlu godinu, dok je u Subotici zabilježen porast.

Prema njegovim riječima, u subotičkim i u palićkim hotelima u prvih je šest mjeseci ove godine ostvareno 56 tisuća 114 noćenja, a što broja turista tiče, na Paliću je u prvih pola godine boravilo njih 8 tisuća 549, što je za jedan posto manje u usporedbi s istim razdobljem lani, dok je u Subotici boravilo 22 tisuće 636 turista, što je za 22,7 posto više u odnosu na prošlu godinu.

Ostrogonac je dodao da najvažniji subotički objekti secesije, kao što su Gradska kuća, Gradski muzej i Sinagoga, također bilježe porast broja posjetitelja. Tako je Gradsku kuću u prvih šest mjeseci ove godine posjetilo 16 tisuća 388 turista, Gradski muzej njih 5 tisuća 145, dok broj turista koji su posjetili Sinagogu već sada nadilazi brojku za cijelu prošlu godinu.

www.suboticadanas.info

Subotička priča strave

Gradonačelnik Subotice *Modest Dulić*, predsjednica Skupštine Grada *Mária Kern Solya* i direktor subotičke Opće bolnice *Goran Bićanin*, posjetili su 19. kolovoza dvojicu

osamnaestogodišnjaka, koje su u noći između petka i subote dvojica kriminalnih povratnika fizički zlostavljali i pregazili ih vozilom.

Zbog postojanja utemeljene sumnje da je počinio dva kaznena djela razbojništva i kazneno djelo razbojništva u pokušaju, subotička policija je jednog počinitelja jučer privela sucu za maloljetnike Višeg suda u Subotici. Sudac je četrnaestogodišnjem Subotičaninu odredio pritvor do 30 dana, dok će protiv drugog počinitelja, kada ga pronađe, policija poduzeti odgovarajuće zakonske mjere.

Naime, u noći između petka i subote, 16. i 17. kolovoza, između 2 sata i 20 minuta do 2 sata i 40 minuta, počinitelji su, u Željezničkom naselju i u naselju Kertvaroš, upravljajući putničkim automobilom marke »Passat«, presreli osamnaestogodišnjake, *Alekseja Bogovića* i *Valentina Serleza*, koje su fizički zlostavljali, potom prešli vozilom preko njihovih udova, te od njih uzeli novac i telefone. Žrtvama napada su u subotičkoj bolnici konstatirane teške tjelesne ozljede, dok je treća napadnuta osoba - mlada Subotičanka kojoj su oteli tašnu, pala s bicikla i zadobila lake tjelesne ozljede.

www.suboticadanas.info

Temeljem članka 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji (»Službeni glasnik RS«, br. 72/09, 81/09-ispr., 64/10-US, 24/11, 121/12, 42/13-US, 50/13-US i 54/13-US) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta (»Službeni glasnik RS«, broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 26.8.2013. do 2.9.2013. god. u uredu 202/2 Stare Gradske kuće održati :

JAVNA PREZENTACIJA

URBANISTIČKOG PROJEKTA

ZA URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKU RAZRADU LOKACIJE S UVJETIMA ZA IZGRADNJU KOMPLEKSA BENZINSKE STANICE NA K.P. BR. 8633/1 K.O. DONJI GRAD U SUBOTICI

Zainteresovana pravna i fizička lica mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Stara gradska kuća, ured br. 202/2.

Primjedbe na planirana rješenja u tijeku javnog uvida, mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 2.9.2013. god.

Sve primjedbe prispjele u Zakonskom roku će biti dostavljene Komisiji za planove.

JOŠ JEDANPUT O NAGRADI »POČASNI GRAĐANIN SUBOTICE«

Subotica silazi s europskog puta?

Razmišljanje o prešućenim posljedicama ove političke ujdurme

Izgleda kako je pitanje dodjele priznanja Počasni građanin u Subotici zapalo u slijepu ulicu, ali s time se ne mogu svi pomiriti. *Slaven Dulić*, vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća i član Gradskog odbora Demokratske stranke, iznosi svoja razmišljanja.

NA STRANI EUROPSKIH VRIJEDNOSTI

»*Naco Zelić* je u vrijeme oko 1972. godine stao u obranu ono malo još uvijek svje-

Slaven Dulić

snog bunjevačkog življa koji su se osjećali Hrvatima. On nije radio s pozicije nacionalizma za što je optužen, i to naglašavam – u jednom nedemokratskom i totalitarnom režimu. On nije tražio prekrajanje granica ili recimo priključenje sjeverne

Bačke Hrvatskoj, ili recimo Hrvatsku autonomnu oblast na ovim prostorima, ili ujedinjenje svih Hrvata u jednu Socijalističku Republiku Hrvatsku ili slično. On je zapravo tražio ono za čega se danas svi manjinski djelatnici zalažu, a to su ona četiri područja koja nam i Ustav i pozitivni zakoni Republike Srbije jamče u oblasti manjinske autonomije u kulturi, naobrazbi, službenoj uporabi jezika i informiranju. Naravno da je jasna uloga Nace Zelića i u povijesnom smislu, kao osobe koja se u određenom historijskom momentu (prije 40 godina!) svrstala na stranu europskih vrijednosti, kojima navodno i gotovo cijela politička elita teži«, ukazuje Slaven Dulić.

Ovaj argument zapravo ukazuje da se iza administrativnih razloga pobijanja, odlaganja te odustajanja izglasavanja Nace Zelića za počasnog građanina Subotice zapravo kriju snage koje su proeuropske samo na riječima, a koje uopće ne drže do europskih vrijednosti, a kamoli da priznaju da ih je netko doživljavao prije demokratskih promjena, pogotovu tijekom jednostranačja. Gledajući iz te pozicije, podilazeći dnevnoj politici, Subotica kao grad kao da se udaljava od svojih europskih korijena.

KOLIKO JE SUBOTICA TOLERANTNA?

»I tu je dakle otvoreno pitanje koliko je Subotica zapravo tolerantna, koliko joj zapravo

bolje da jednostavno HNV uvede svoju nagradu, Slaven Dulić nije odgovorio pozitivno. Jer, ako je sve onako kako izgleda, ako su Hrvati posve izgubili političku pozi-

Naco Zelić

trebaju škole, tjednici, kultura i službena uporaba hrvatskog jezika. To se zapravo sve ne tolerira, nego samo jedva podnosi. I to do prve prilike. Zato o ovome sve relevantnije institucije i takozvani monitorinzi Europske Unije trebaju biti informirani. A g. Zeliću se u svoje osobno ime, ali i kao vijećnik krovne institucije Hrvata u Srbiji, Hrvatskog nacionalnog vijeća, ispričavam. I sada mu ostaje još i dilema: primiti ovakvu nagradu, ili ne«, dodaje Slaven Dulić.

Na pitanje misli li da hrvatska zajednica treba jednostavno prestati predlagati kandidate za ovo prestižno, ali i diskutabilno zvanje, te bi li bilo

ciju u gradskim strukturama Subotice, to onda nije samo problem Hrvata, već je i njeno okretanje leđa višestoljetnoj povijesti.

U ovom promišljanju ipak treba navesti i kako su tome pridonijeli i neki sunarodnjaci, a Slaven Dulić ističe kako se osobni animoziteti ne smiju prenositi na ovakve razine, te da bi zadaća vijećnika HNV-a bila da pružaju potporu članovima zajednice, pogotovu kada se radi o osobi poput Nace Zelića, koji je neprijeporan i koji uz to više nije sudionik političke arene, te je posve neukaljan sadašnjim dnevnim politikanstvom.

Nikola Perušić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 23. do 29. kolovoza

23. KOLOVOZA 1917.

Rođen je *Milan Asić*, glazbenik, skladatelj i dirigent, podrijetlom iz stare dubrovačke obitelji. Nakon što u klasi prof. *Krste Odaka* diplomira na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, od 1944. glazbeni je urednik na Radio Zagrebu i pomoćni dirigent u zagrebačkom HNK. Od 1945. do umirovljenja bio je čelnik Glazbene grane Hrvatskog narodnog kazališta u Subotici, zatim Opernog ansambla i šef-ravnatelj Subotičke filharmonije. Autor je više popularnih zabavno-glazbenih uspješnica, opereta i opera, te vrijednih djela ozbiljne glazbe, brojnih teatarskih skladbi i više zbornih pjesama. Umro je 19. rujna 1986.

23. KOLOVOZA 1945.

U bazi kod Bačke Palanke osnovan je »Subotički partizanski odred« od 11 boraca, a zapovjednik je postao *Jovan Mikić Spartak*, asistent Više ekonomsko-komercijalne škole, pjesnik, publicist, atletičar, aktivist NOP-a.

24. KOLOVOZA 1862.

Subotica je dobila telegraf. Deset godina kasnije pošta je podržavljena, a tijekom 1887. poštanska i telegrafska služba su objedinjene u jednu instituciju.

24. KOLOVOZA 1896.

Zdravstveni odbor grada jednoglasno je usvojio prijedlog dr. *Antala Barte* o ute-

meljenju Spasilačkog društva, koje bi se bavilo prijevozom bolesnika u novopodignutu bolnicu i obavljanjem dezinfekcije u gradu. Ova, u početku mala, skromna ustanova izrasla je, do danas, u suvremeno opremljenu Službu hitne medicinske pomoći.

25. KOLOVOZA 1929.

Pjesnik, pripovjedač, dramatičar i publicist *Petar Pekić* – sudionik Mirovne konferencije u Parizu, gdje se zalaže da cijeli Bajski trokut, pa i dio Baranje, pripadne Kraljevini SHS – završio je rukopis djela »Povijest Hrvata u Vojvodini od najstarijih vremena do 1929. godine, tiskano iduće 1930. nakladom zagrebačke Matice hrvatske.

25. KOLOVOZA 2007.

U subotičkoj Gradskoj knjižnici predstavljena su dva romana *Tomislava Ketiga*, poznatog hrvatskog pisca iz Vojvodine – »Velebitski orač« objavljen u nakladničkoj djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« i dvotomnog romana-kronike pod naslovom »Duga sjena svitanja«, u izdanju novosadske kuće »Mir«.

26. KOLOVOZA 1962.

Izložbom »100 djela renomiranih slikara«, upriličenom u povodu desetljeća od osnutka Likovne kolonije na Paliću, na Velikoj terasi svečano je promoviran Prvi likovni susret Palić '62.

26. KOLOVOZA 1945.

Nakon 185 objavljenih brojeva latiničnog izdanja novosadskog dnevnog lista »Slobodna Vojvodina«, kojemu je glavnim i odgovornim urednikom bio *Dragutin Franković* – on će 31. svibnja 1945. utemeljiti glasilo pod imenom »Slobodna Vojvodina«, koja je (navedenog nadnevnika) promijenila naziv u »Hrvatska riječ«. Franković je uređuje do 12. travnja 1946. godine, kada na mjesto glavnog i odgovornog urednika dolazi *Antun Vojnić Purčar*. Napustivši Suboticu Franković je obranio doktorsku radnju iz pedagogije, te uređuje više časopisa iz ovog područja. Objavio je veliki broj stručnih radova. Dugogodišnji je jugoslavenski zastupnik u UNESC-u i drugim međunarodnim tijelima i institucijama.

27. KOLOVOZA 1823.

Jedno gradsko povjerenstvo, nakon obilaska terena, predlaže čelništvu da se buduća župa u Keru podigne na potezu od Gatskog jezera do šanca koji odvaja grad od Aleksandrova, a za župni dvor je predviđena zgrada tadašnjeg krojača Malagurskog i još 11 okolnih domova. Istovremeno je za središte budućeg župnog dvora u Senti određena kuća *Lovre Vojnić Hajduka*. Gradsko vijeće je usvojilo ove prijedloge.

27. KOLOVOZA 1884.

Nadležno ministarstvo odobrava djelatnost Športskog društva »Achiles«, utemeljenog 20. travnja iste godine, za privremenog predsjednika izabran je *Lajos Vermes Nagybudafalvi*.

28. KOLOVOZA 1945.

U sklopu gotovo četverosatne kulturne priredbe u subotičkom Gradskom kazalištu, na opće zadovoljstvo nazočnih, prikazan je igrokaz iz narodnog života »Zloba« *Antuna Karagića*, istaknutog spisatelja bunjevačkih Hrvata iz Gare u Mađarskoj.

29. KOLOVOZA 1521.

Turski osvajači, predvođeni sultanom Sulejmanom I., nakon duže opsade zauzimaju utvrdu i grad Nandorféhvár (Beograd). Za poraz kršćanske vojske optuženi su bano-*vi Ferenc Hédervári* i *Balint Török*, koji je ujedno bio i vlastelin Subotice. Zbog pretrpljenog poraza oduzeti su im posjedi, koji su im, ipak, vraćeni koju godinu kasnije, nakon stanovitih političkih promjena.

29. KOLOVOZA 1976.

U 56. godini preminuo je *Milan Martinović Metalac*, predratni pripadnik radničkog pokreta, nositelj Partizanske spomenice 1941., dugogodišnji tajnik Okružnog i Kotarskog komitet KPJ u Subotici i drugih političkih i inih organizacija.

Poratni život

Otpočinjanje
prid načimanje kamare

Na važnijim rukovodnim mistima, šefovi su bili članovi partije (KPJ – Komunističke partije Jugoslavije), osim na tehničkim i drugim stručnim poslovima koji se većinom nisu tili upisat u partiju, a državi su tribali zbog stručnog znanja.

Zelim s drugima podilit ko zna koliko puta ponavljano sićanje na moj važan događaj iz 1947. g. XX. vika. *Stipan Bašić-Palković* (Pancika) glavni mašinista (tehnički direktor), Poljoprivredne mašinske stanice (PMS) u Subatici, namistio me (zaposlio) kod njega, za pripravnika u tehničkoj službi. PMS je kopija takog preduzeća u SSSR, a dokumentacija o poslovima i u svemu drugom, vodila se na obrascima kopiranim od Rusije.

Jugoslavija je posli rata dobila dio tehničke pomoći od UNRRA-e, od koje su u PMS smistili dio dobiveni novi američki traktora (Minneapolis Moline, Massey Harris, Oliver(i), Farmall, Empyre i engleske traktore (Fordson) – u 1947. ukupno 52 traktora i vršalice 4 k. Marshall. Osim nji smistili su i od domaći

kulaka i saradnika okupatora konfiskovane: traktore (3 k. Deutz 28, 1 k. Zettelmayer i 1 k. Munktels), 24 vršalice (Hofherr-Schranz, EMAG, MÁVAG), kazane (parne mašine), saugase (sivogase, samohodne motore na plin), traktorske plugove, samo-vezačice i tanjirače i druge (vučne) poljodilske mašine, koji su posli sudske konfiskacije postali društvena svojina. Onda u privatnoj svojini niko nije mogo imat traktor el kaku drugu samohodnu i vučnu poljodilsku mašinu, već samo zapregom vučne mašine.

PLANSKA DODILA ZA RAD

Na važnijim rukovodnim mistima, šefovi su bili članovi partije (KPJ – Komunističke partije Jugoslavije), osim na tehničkim i drugim stručnim poslovima (glavni mašinista, poslovođe, šef garaže i sl.)

koji se većinom nisu tili upisat u partiju, a državi su tribali zbog stručnog znanja.

Onda su u obnovi zemlje državne zvanije i firme radili planski i pod strogim nadzorom vlasti. Hamade sve šta je tribalo za rad PMS dobijalo se tzv. planskom dodilom. Iz tehničke kancelarije slalo se trebovanje direkciji u Novom Sadu, a oni su posli ocine dali nalog šta i koliko poslati toj PMS. Tako se radilo sa robom u kojoj se oskudivalo, ona se planski dilila da svima dotečne (od kompozicije [bili metal za klizne ležaje] i engleskog kalaja i sl.).

Mehaničari su dobivene mašine stručno zbrinili, održavali ih i kad je tribalo reparirati dobivenim dilovima i materijalom. Mašinbravari i mehaničari PMS-e su kao pomoć radili sa traktorima i mašinama na tzv. upravama, velikim imanjima kojima su na upravljanje i hasniranje

udilili konfiskovana imanja. Radnici uprave su uradili većinu ručni poslova (sijanje, sadenje, kopanje, dilom ris, branje kuruza) sa svojim i dodiljenim radnicima (ratni zarobljenici, logoraši [Švabi(ce)], lakši zatvorenici i sl.) i timarenje (briga, njega) i abrokovanje (hranjenje) josaga.

NAGRAĐENI

S prolića 1947. u PMS su s nama radili i avangardni svisni drugovi (članovi partije), al i oni kao i mi željni više kruva i druge ráne od one koje smo dobijali na koje-kake cidulje. Svisni drugovi su skontali (smislili) da bi i zaposleni u PMS (bilo nas je oko 250) mogli za savesan rad bit nagrađeni da godišnji odmor provedu u radu na vršalici (ko oće). Pridnjaci iz uprave su dobili dozvolu od Opštinskog komiteta KPJ da i činovnici ako oće mogu radit na vršalici s tim da će svaki dobit samo 250 kg. žita, a ostatak zarade u novcu.

Onda su i bande (grupe) radnika na vršalici plaćali samo sa po 250 kg. žita, a ostala zarada njim je pritvorena u novac i isplaćena. (Ris [usluga] vršenja vlasniku vršalice plaćala se 6-8 posto od ovršenog žita, a radnici su po važnosti dilili med sobom 5-7 posto od risa.)

Dobrotom mog šefa koji se podmetnio (zauzeo) za me i mene su uvrstili za rad na vršalici iako sam bio pripravnik. Upisali su me u brigadu poslovođe *Laze Rudića*, bio je med najboljim stručnjacima za rad i održavanje vršalica. U brigadi nas je bilo 32 sa brigadirom (šefom) Lazom Rudićem.

TRAGOVI STARIH VODOTOKOVA OSTAJU ZA SVA VREMENA (8): U ALEKSANDROVU I MAGNETN

Stari potok na rubu novog naselja

Današnji izgled lokacije nekadašnjeg Šandorskog jezera

Na mjestu izvorišta davnog Šandorskog potoka na rubu Novog naselja u Aleksandrovu ostao je neizgrađeni prostor kojim bujaju trava i drveće, na početku niza urbaniziranih i urednih ulica izgrađenih od polovice prošlog stoljeća * Sa sportskih terena koji se danas nalaze na koritu potoka i u udolini kojom je tekao, vidljiva je visinska razlika obale na kojoj su podizane kuće u prošlosti * Jedini potok iz prošlosti nepromijenjene trase ostao je u Magnetnim poljima, ali su u njemu otpadne vode

Naseljavanje Aleksandrova počelo je krajem devetnaestog stoljeća (istraživanjem povijesti ovog naselja bavio se subotički arhivist *Gaspar Ulmer*), a upravo iz tog starog vremena, iz 1788. godine, potječe skica vojnog inženjera *Franca Grafa Balukantija* s prikazom Šandorskog potoka i Šandorskog jezera, kojih danas više nema. Međutim, tragovi korita i obale, na kojoj su podizane kuće u prošlosti (kao što je Ulica Jovana Pačua), vidljivi su i danas po izrazitoj visinskoj razlici terena udoline i izgrađenog starog dijela naselja Aleksandrova. Ona se najbolje vidi sa sportskih terena napravljenih u toj udolini, između starog dije-

la Aleksandrova i Novog naselja, urbaniziranog i izgrađenog tek u novije vrijeme, od šezdesetih godina prošlog stoljeća. Ali, udolina korita Šandorskog potoka primjetna je i u prilazu Aleksandrovu iz grada, na nizbrdici Beogradskog puta. Zastanete li kraj Bolnice, zapazite kako se put spušta u dolinu, a na uzvišici u daljini, u Aleksandrovu, uzdiže se crkveni toranj uz Beogradski put s okolnim ulicama i kućama.

Gdje je bio izvor danas zaboravljenog Šandorskog potoka? U tom traganju treba poći do ruba Novog naselja, u Ulicu Starine Novaka (ulica je na poveznici Pačirskog i Beogradskog puta uz Novo naselje). Na uglu ulica Starine Novaka

MAGNETNIM POLJIMA

i Vladimira Rolovića nalazi se zelena površina, na prvi pogled neobjašnjivo nenaseljena. Oko ovog prostora su urbanizirani i uređeni placevi s kućama i dvorištima, a ovaj, na uglu niza kuća, jedini je ostao prazan. Trava, drveće, hladovina... ugodan kutak u sunčanom danu. Ovdje je bio izvor Šandorskog potoka i možda ovaj ugodan ugođaj stvaraju njegove vode ispod površine zemlje.

»Ljudi znaju, ne treba graditi kuće na prostoru gdje su bile vode. Vjerojatno je ovdje visoka razina podzemne vode«, kaže dr. Lajos Hovány, profesor hidrotehnike na Građevinskom fakultetu, pokazujući ovu lokaciju kao izvor Šandorskog potoka na dokumentu sačuvanom iz 1788. godine.

KUĆE NA OBALI

Potok je tekao prostorom na kome se danas nalaze sportski tereni.

»Imao je branu na Beogradskom putu, a ispred

Potok Petreševa česma u ipsilon obliku na karti iz 1820. godine

Petreševa česma pred Pročištačem

nje se formiralo Šandorsko jezero. Jezero se krajem osamnaestog stoljeća nalazilo lijevo od Beogradskog puta na izlazu iz Aleksandrova prema gradu. Na toj je lokaciji u novije vrijeme postojala benzinska crpka.

Presijecajući Beogradski put, Šandorski je potok nastavljao dalje prema Palićkom jezeru. U to davno vrijeme, prije 220 godina, susretao se s potokom Mlaka na mjestu današnjeg deponija iza Gradskog stadiona, gdje se u ne tako dalekoj prošlosti nalazila i tzv. Šandorska bara, umjetno stvorena. Šandorski potok i Šandorsko jezero prikazani na staroj skici bili su dani od prirode.

Šandorski potok i jezero 1788. godine: Lijevo most u blizini izvora potoka, u sredini karte jezero uz današnji Beogradski put

Današnje se generacije sjećaju kako je na području sadašnjih sportskih terena, između starog i novog dijela Aleksandrova, prije nekoliko desetljeća još bilo vode (a zimi su se djeca ovdje i kizala), a pojavljivala se i na području nekadašnjeg jezera. Potoka više nema, ali je sa svojim izvorištem i jezerom ostao sačuvan na inženjerskoj skici iz davnih vremena.

PETREŠEVA ČESMA

Jedan stari potok s karti iz daleke prošlosti, ipak, još postoji, malo znan i nesvakidašnjeg imena. Nalazi se u Magnetnim poljima.

»Potok Petreševa česma

prikazan je na karti *Gabrijela Vlašića* 1820. godine, kada je premjeravao oranice na teritoriju Tuk ugarnica. Ima oblik 'Y', te krak bliži gradu počinje kod ulaza u 'Javna skladišta', a drugi krak je na drugoj strani 'Javnih skladišta' prema Paliću. U oba kraka položeni su kolektori kojima se otpadna voda odvođi prema Pročištaču«, kaže dr. Lajos Hovány o ovom malo znanom vodotoku koji krevuda kroz kukuruzna polja, i na trasi prema Pročištaču izdaleka je uočljiv po zelenilu uz njegove obale. Lijep je pogled iz njiva k zelenim skupinama drveća uz trasu, ali je malo onih koji znaju kako to kroz oranice, između trske i drveća, teče Petreševa česma. Već odavno nije bistra – odvođi kanalizaciju i oborinske vode iz dvaju gradskih kolektora.

Ali je Petreševa česma jedini potok koji je i danas na istoj trasi i u obliku u kakvom je bio i u prošlosti, među svim vodotocima iz karte stare Subotice kojima je ova serija tekstova posvećena, uz prijedlog da se pojedine lokacije na njihovim starim trasama obilježe.

Katarina Korponaić

DRUGA FAZA REKONSTRUKCIJE ŽUPNE CRKVE PRESVETO SRCE ISUSOVO U ŠIDU

Crkva svijetu nas

Na župnoj crkvi Presveto srce Isusovo u Šidu u tijeku su radovi na drugoj fazi rekonstrukcije koja se sastoji u zamjeni cjelokupne krovne konstrukcije i stropa

Župna crkva Presveto srce Isusovo u Šidu izgrađena je 1930. godine na inicijativu biskupa Antona Akšamovića. Izgradnja crkve trajala je tri godine i završena je 1932. godine, a posvetio je i dao blagoslov i narodu na upravljanje tadašnji biskup. Župa Šid tada još uvijek nije bila župa nego je bila filijala župe Gibarac. Tek sedamdesetih godina, kada je u Šid došao župnik, Šid postaje župa s filijalama Vašicom i Berkasovo. Svoj prvobitni izgled imala je sve do Drugog svjetskog rata, kada je minirana i u ruševinama je bila sve do 1963. godine. Za to vrijeme svete mise su se održavale u župnoj dvorani. Župna kuća je sagrađena u isto vrijeme kada i crkva i ona je ujedno bila hrvatska čitaonica. Sanaciji crkve se pristupa 1963. godine onako kako je bilo moguće u to vrijeme. Crkva je tada dobila izgled koji tada nije bio ni približan izvornom izgledu.

PRVA I DRUGA FAZA RADOVA

Dolaskom župnika vlč. Nikice Bošnjakovića u Šid 2010. godine, uz veliku pomoć projektantske kuće »Šidprojekt« iz Šida, koja je darovala glavni projekt rekonstrukcije, započinje prva faza rekonstrukcije crkve. Završen je toranj i crkva je dobila svoj izvorni izgled za Božić

Prvobitni i sadašnji izgled crkve

2010. godine. Naredne godine postavljena su tri električnara zvana odobrena od Biskupskog ordinarijata u Petrovaradinu, koja su donesena iz crkve svetog Ivana Nepomuka u Putincima, a sljedeće, 2012. godine crkva se za blagdan Svetog Nikole ponovila s četiri sata: »Čekalo se dvije godine kako bi se prionulo drugoj fazi rekonstrukcije crkve, koja se sastoji u zamjeni cjelokupne krovne konstrukcije, uključujući skidanje cijele građe i oluka i postojećeg stropa. Završetak radova predviđen je do polovice prosinca ove godine.

Krov i strop će biti pravokutnog izgleda. Izvođač radova je zidarsko-građevinska radnja 'Lasolok' iz Temerina, a osigurana financijska sredstva za rekonstrukciju crkve su od donacija iz određenih crkvenih fondova Austrije i Njemačke i uz veliku pomoć župljana. Također, srijemski biskup Đuro Gašparović je ove godine na crkvenom godu odobrio radove, kada je i dao svoj blagoslov. Veliku donatorsku pomoć pružila je i Kancelarija za odnose s crkvama i vjerskim zajednicama pri Vladi Republike Srbije, pogotovo dr. Tomislav

Branković, koji je do sada dao veliku potporu u radovima na crkvama u Moroviću i Šidu«, istaknuo je vlč. Bošnjaković.

REKONSTRUKCIJOM DO IZVORNOG IZGLEDA

Rekonstrukcijom crkve u Šidu, postići će se izgradnja izvornog krova, bočnog lijevog i desnog pročelja, koji će imati na sebi kroviće s križevima. Poslije ovog posla slijedi treća faza radova idućih godina, kada će se raditi enterijer crkve, podno grijanje, vitraji na prozorima, eksterijer crkve, kao i nova

I mladi i stari u pomoći

fasada. Svaki župnik u Šidu, od 1932. godine do danas, imao je posebne povijesne okolnosti na osnovi kojih je dao svoj doprinos. Kako je istakao vlč. Bošnjaković, njegovo poslanje u Šidu svodi se na njegovu spremnost, organiziranost i talent za ono što mu je Bog dao, da mora dati svoj doprinos župi Šid, a to je rekonstrukcije cijele crkve: »Ono što čovjek pred Bogom ima, taj dar je dužan ugraditi u župu i u narod kojima je poslan, što i jest prvi značaj

ovih radova. Drugi značaj trebaju prepoznati sami župljani, da je Bog u ovo vrijeme demokracije i slobode poslije ratnih dešavanja dao jednu renesansu, preporod i novu mogućnost vjernicima da mogu vlastitim očima gledati da Bog čini čuda, obnavlja i čini novo«, izjavio je vlč Bošnjaković.

ŽUPLJANI U POMOĆI

A župljani su i ovog puta pokazali svoju spremnost i

solidarnost u svim poslovima koji se tiču rekonstrukcije i radova na crkvi, kao i u svemu onome što se odnosi na učvršćenju vjere i očuvanju identiteta hrvatskog naroda. I ovog puta okupili su se u velikom broju kako bi pomogli najprije u skidanju crijeva s crkve, kojeg je trebalo najprije skinuti, kako bi otpočeli radovi. U velikom su broju i mladi i stari vrijedno radili kako tog dana, tako i svih ostalih kada je istovarana građa za crkvu, a vrijedne domaćice svakodnevno spremale i odnosile kolače majstorima.

Marko Pole: »Nije mi teško. Sudjelovao sam i u radovima na crkvi 1963. godine, kada se postavljao crijep na crkvi. Ova crkva mi puno znači, iako imam dosta godina, redovito dolazim u nju. Nedavno sam obnovio svoj vjenčani zavjet pred Bogom upravo u ovoj crkvi, za koju me vežu samo

lijepe uspomene. Nadam se da ću doživjeti da je vidim kada radovi budu završeni, kada ću s još većim užitkom i s punim srcem dolaziti u nju.«

Nikica Kušeta: »Nije mi teško pomoći i redovito to radim. Rado se odazivam svim akcijama kada se nešto radi, kako na crkvi tako i u župnoj kući. Vjernik sam i redovito dolazim u crkvu, sve ovo što se čini je važno, kako za buduće generacije tako i za nas same, jer crkva je sastavni dio naših života i očuvanja vjere.«

Ivana Kovačević: »Rado sam došla pomoći. Članica sam crkvenog zbora i redovito dolazim u crkvu. Puno mi znači i odazivam se svim akcijama kada su radovi na crkvi u pitanju. Ovako se i družimo, pričamo, a ujedno smo korisni, doprinosimo da naša crkva bude jedna od najljepših.

NIJE BAŠ TOLIKO TEŠKO PREUZETI INICIJATIVU

Obojen križ

Ujurnjavi za egzistencijom, gledanju svojih poslova i potreba, često ne stignemo primijetiti mnoge stvari na koje bismo se inače trebali osvrnuti.

Tako ne primijetimo ni objekte koji su tu cijelo vrijeme, polako nagriženi zubom vremena i atmosferskim uvjetima. U Monoštoru su veoma česti križevi na uglovima ulica, kao i kipovi – sv. Ivana Nepomuka, sv. Florijana. Svi ovi objekti sa sakralnom i kulturnom vrijednošću daju mjestu posebnu dimenziju. Njihovo održavanje i restauracija prepušteni su slučaju i volji pojedinaca koji će ili neće uzeti stvar u svoje ruke.

Marin Forgić iz Bačkog Monoštora, koji se inače bavi ličenjem i farbarskim

poslovima, nije mogao podnijeti da svakim danom prolazi pokraj križa sa slojevima boje koji su se odvajali i otpadali, izbledjeli, dotrajali. On se nalazi između ulica Petra Drapšina i Vladimira Nazora i odista je bio u lošem stanju. Marinu nije bilo teško kupiti potrebne boje, kistove, uzeti ljestve i prionuti na posao. Za kratko vrijeme, križ je poprimio sasvim drugi izgled, svjež i ponosit stoji na raskrižju dviju ulica.

Kada bi svatko, kao Marin, samo malo skinuo pogled sa samo svojih poslova i briga, učinio minimalni napor da uradi nešto za svoje okruženje, svijet bi bio mnogo ljepše mjesto, a i sami bismo se mnogo bolje osjećali.

Z. Mitić

OBILJEŽENO 250 GODINA STANIŠIĆA

Usprkos tmurnoj slici svakodnevice

Ono što je predstavljalo posebnost ovog mjesta jest da su se na malom prostoru susretale brojne nacije, kulture, vjere, jezici i običaji

Mjesna Zajednica i udruga žena »Udahni život« osmislili su bogat program obilježavanja 250 godina od nastanka sela Stanišić. Proslava jubileja počela je 16. kolovoza tradicionalnom manifestacijom »Dani kruha, vina i ljubavi« na kojoj su izložene razne vrste kruha, vina mještana, rukotvorine, med i proizvodi od meda. U aktivnosti su uključeni i najmlađi, koji su organizirali »Malu modnu reviju«, a održan je i biciklistički kros koji je vožen središtem sela. Svoja su umijeća pokazali i stanišićki vatrogasci na vježbi – revijalnom prikazu ispred Vatrogasnog doma. Postavljena je izložba slika somborskog slikara *Save Stojkova*, održani su koncerti tamburaške, narodne i rok glazbe, a prikazane predstave su obogatile proslavu jubileja. Manifestacija je završena 21. kolovoza promocijom seoskih novina »Panonski mornar«, a sudjelovali su i »Somborski tamburaši«.

PRIČA O NASTANKU

Priča o nastanku i povijesti Stanišića nije neobična i podudara se s prošlošću većine drugih naselja nastalih na bačkoj ravnici. Ono što je predstavljalo posebnost ovog mjesta jest da su se na malom prostoru

susretale brojne nacije, kulture, vjere, jezici i običaji.

Stanišić je nastao na mjestu pustare, u svojoj je povijesti više puta bio naseljavan i raseľjavan. Pod nazivom Stanišić prvi puta se spominje još u XVII. stoljeću. Kada su sredinom XVIII. stoljeća srpski stanovnici naselja Baračke i Dutova zbog naseljavanja mađarskog stanovništva zahtijevali da budu preseljeni iz svojih tadašnjih mjesta, komorske vlasti su im dozvolile da se u proljeće 1763. nasele u područje stanišićke pustare. Selo je tad imalo oko 600 stanovnika, ubrzo se tu doseljavaju prve mađarske i slovačke obitelji, kao i stotinu njemačkih obitelji. U Stanišiću je živjelo i nekoliko židovskih i romskih obitelji.

Ova nacionalna, kulturna i vjerska šarolikost nije odmah zaživjela idilično, bilo je sukoba naročito između dviju najbrojnijih grupacija – njemačke i srpske. Ali suživot, zajedništvo, tolerancija za različito, vremenom su postali opće prihvaćen način života. Mjesto je prosperiralo i već 1811. carskim ukazom dobiva status trgovišta ili varošice.

Sljedećih desetljeća varošica je napredovala, ali se mije-

njala i nacionalna struktura, tako da je krajem XIX. stoljeća Nijemaca bilo deset puta više nego Srba.

Svoj zenit selo doživljava dvadesetih i tridesetih godina XX. stoljeća kada je imalo blizu 8.000 žitelja (5.429 Nijemaca, 1.102 Srba, 772 Mađara, 185 Bunjevaca, 60 Roma i 40 Židova). Selo je bilo bogato, imalo je dvije škole, električnu centralu, mlinove, kudjeljare, ciglane i mnoštvo trgovačkih i zanatskih obrta, imalo je čak i bolnicu s tri liječnika i aparatom za snimanje pluća.

Posljedice Drugog svjetskog rata bile su presudne za potpunu promjenu strukture stanovništva. Najbrojniji njemački puk manjim se dijelom povukao s njemačkom vojskom, a većim dijelom prinudno je raseljen nakon završetka rata (mnogi od ovdašnjih Nijemaca su stradali u surovim uvjetima koji su vladali u radnim logorima u obližnjem Gakovu i Kruševlju). Na mjesto njemačkog puka u više je navrata doseljavano tijekom 1945./46. srpsko i hrvatsko stanovništvo iz raznih dijelova Dalmacije.

U vrijeme socijalizma selo je bilo izloženo mnogim pokusima tadašnje vlasti, koji se nisu pokazali naročito uspješnim.

Selo je počelo demografski stagnirati.

Tijekom devedesetih u razdoblju ratnih sukoba na prostoru bivše države selo je prolazilo kroz jedan od najtežih perioda u svome postojanju. Bilo je ekonomski urušeno i socijalno opterećeno velikim brojem srpskih izbjeglica iz Hrvatske. Tada su zbog ratnih događanja grubo bili narušeni ranije skladni međunacionalni odnosi.

GODINE TRANZICIJE

Godine tranzicije dodatno su ekonomski i demografski unazadile selo, pa je zamro skoro svaki vid ranijeg gospodarskog života. U posljednjih dvadeset godina broj stanovnika je smanjen za četvrtinu. Prema popisu iz 2011. Stanišić ima svega 3.971 stanovnika.

Prilično tmurna slika svakodnevice, koja je posljedica dugogodišnjeg socijalnog i ekonomskog stanja u našem društvu, nije omela entuzijazam da se usprkos teškim uvjetima održi razina društvenog života sela i obilježi ova godišnica kroz razne vidove amaterskih kulturnih i sportskih događanja.

Savo Tadić

HKD »ŠID« NA ETNO DANU U ŠIDU

Bogatstvo višenacionalnih tradicija, običaja i kulture

Osim mnogobrojnih sudionika, u četvrtak 15. kolovoza na Trgu kulture u Šidu, u okviru manifestacije Kulurno ljeto, na etno danu, predstavili su se i Hrvatsko kulturno društvo »Šid«, Udruga žena »Šokice« i folklorna i tamburaška skupina. Osnovna ideja i cilj održavanja etno dana u sklopu ove kulturne manifestacije bio je prikazivanje bogatstva višenacionalnih tradicija, običaja i kulture svih naroda i narodnosti koji žive u ovom dijelu Srijema. A bilo je doista šaroliko. Na svim štandovima mogli su se vidjeti prekrasni ručni radovi, vezovi, šling, eksponati starina stari i preko stotinu godina. Svaka od udruga potrudila se iz svog mjesta predstaviti ono što je upečatljivo i prepoznatljivo za njihov kraj.

Jedna od mlađih udruga, Udruga žena iz Molovina, malog mjesta u šidskoj općini prepoznatljivog po dobrom vinu, predstavile su tradiciju Roma, s obzirom da je Molovin za vrijeme Kraljevine Jugoslavije bio poznat po tamburaškim orkestrima iz obitelji Familić, koje su radile po najpoznatijim restoranima i kavanama u Slavoniji i Vojvodini:

»Nastojimo promovirati tradiciju žena sa sela, a ovog smo puta željele dočarati romsku tradiciju, s obzirom da je u Molovinu živjelo dosta romskih obitelji koje su stradale u Drugom svjetskom ratu. Njima u čast i

onima koji su ostali poslije njih u Molovinu, posvećujemo ovaj dan«, rekla je *Biljana Vinčić*, predsjednica Udruge žena iz Molovina.

A Udruga žena »Šokice« i ovog su se puta potrudile da njihov štand bude jedan od najljepših. Osim vrijednih ruku žena iz Šida, Gibarca i Sota, svoj su doprinos u velikoj mjeri ovoga puta pružile i žene iz Batrovaca, koje se donijele i izložile prelijepe ručne rado-

ve. A o slasticama da se i ne govori. Ovoga su se puta

Šokice potrudile napraviti isključivo »starovinska« jela,

od slanih pogačica s droždinom, knedli sa šljivama, »gomboca«, kuhanih kukuruza, a bilo je i voća – grožđa i šljiva. Nije izostala niti dobra atmosfera, tijekom cijele večeri sve nazočne na jednom od najposjećenijih štandova, onom HKD-a »Šid«, uveseljavao je tamburaški orkestar udruge na čelu sa solistom *Milanom Kordićem*. Tijekom

večeri izveden je bogat kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali zbor »Zlatni klas«, pjevačke skupine »Šidijanke« i »Bikićanke«, solisti, KPD »Đura Kiš«, Aktiv žena iz Ljube, KUD »Ostrovo« i HKD »Šid« koji su se predstavili s nekoliko svojih koreografija uz pratnju tamburaškog orkestra, koji su i ovog puta dobili veliku podršku i pljesak publike. Svim sudionicima te večeri uručena su priznanja i zahvalnice.

S. Darabašić

PUTOPIS – PLANINA TARA

Zbogom more, zbogom more, odoh u planine

Na mističnoj i moćnoj, kraljici srpskih planina, najljepšoj planini Srbije, oazi netaknute prirode, tvornici crvenih krvnih zrnaca i dobrog raspoloženja, imali smo zadovoljstvo jedan srpanjski tjedan moja obitelj i ja provesti na njoj.

Pored brojnih ponuda za ljetovanje na hrvatskom, crnogorskom, bugarskom ili grčkom primorju, odlučili smo se za masiv između Bajine Bašte i Višegrada, planinu Taru, odnosno Nacionalni

park Tara. Vidjeli smo nešto što ne možemo na morskim destinacijama, imali veoma dinamičan odmor, a opet se odmorili.

MISTIČNA I BAJKOVITA PLANINA

Planina Tara nalazi se na krajnjem zapadu Srbije, na oko 180 km od Beograda. Do nje smo stigli automobilom preko Valjeva i Bajine Bašte. Prolazeći kroz Bajinu Baštu zaustavili smo se jer smo na

Drini ugledali neobično puno čamaca i splavova. Bila je to Drinska regata, trinaesta po redu, u kojoj je kako sam kasnije čitala sudjelovalo više od deset tisuća ljudi. Ubrzo nakon našeg susreta s regatom prošli smo pokraj kuće na Drini, sada već svjetske atrakcije. Sjećam se kada je prošle godine proglašena za fotografiju mjeseca u časopisu »Nacionalna geografija«, bila sam oduševljena njome, činila mi se tako mistična i bajkovita i uživo je opravdala

moja visoka očekivanja.

Nakon šest sati vožnje, iz đurđinskih atara, preko plodne i ravne Vojvodine, brdovitog i zelenog Podrinja i Posavine, stigli smo u Šumsku vilu, apartman na Kaluđerskim barama u kojem smo bili smješteni. Mjesto Kaluđerske bare nalaze se na istočnoj strani planine Tare, na nadmorskoj visini od 1000 m i na 16 km udaljenosti od Bajine Bašte. Ima veoma dugu turističku tradiciju. Turistima su za smještaj na raspolaganju dva

Jedna slavenska legenda kaže kako je planinu Taru, zbog svojih brojnih i neponovljivih ljepota, izabrao da na njoj proživi svoj božanski život, dobri Bog Tar, po kome je ova planina i dobila ime

OSVAJANJE TARE

Nakon što smo obišli sve interesantno što se može vidjeti u mjestu gdje smo bili smješteni, krenuli smo osvajati ostala mjesta planine Tare uz pomoć turističke karte. Budući da su te prirodne turističke atrakcije nacionalnog parka razbacane po cijeloj planini Tari, bio nam je neophodan auto. Posjetili smo Mitrovac, mjesto na tzv. Ravnoj Tari koje zauzima središnje mjesto na masivu i u okviru Nacionalnog parka, te predstavlja najveći centar dječjeg turizma Srbije. U Mitrovcu se nalazi rezervat »Crveni potok«, šumo-tresava s endemoreliktnom vrstom Pančičevom omorikom koji predstavlja jedinstven ekosustav u Srbiji i svijetu. Nakon što smo proveli dio dana u debelom borovom hladu, uživajući svim čulima u šetnji kroz rezervat »Crveni potok« i kroz šetnu stazu »Tepih livadu«, putokazi su nas odveli na šetnu stazu »Banjska stena« (1080 m nv) s koje se pogled pruža na kanjon Drine, jezero Perućac i bosanske predjele. Iako smo za vrijeme našeg aktivnog godišnjeg odmora obišli veliki broj šetnih staza Tare poput »Biljeških stena«, »Crnjeskovo« i »Rača«, niti jedna staza, vidikovac i pogled me nisu dojmili poput »Banjske stene«. Nije slučajno što se pogled s tog vidikovca najčešće koristi za prikaz ljepote planine Tare putem fotografije. Veličanstven kanjon rijeke Drine koji se vidi kao na dlanu s »Banjske stene« dubine je od 700 do 1000 m.

velika hotela – »Omorika« i »Beli bor«, te brojni apartmani. Osim livada, borovih šuma, nekoliko šetnih staza i vidikovaca, ovo turističko naselje nema nikakvih turističkih sadržaja. Ostala sam razočarana kada sam ugledala hotel »Omoriku«, pokraj kojega sam se slikala prije 18 godina kao dijete. Na fotografiji u mom albumu izgleda dostojno centralnog turističkog objekta jednog mjesta, pa i cijelog nacionalnog parka Tare, a danas se jedva raspoznaje koje je boje bio kada je izgrađen. Sličnu sudbinu imali su i ostali turistički objekti.

Najdublji je kanjon u Srbiji, a treći u svijetu, poslije kanjona rijeke Tare u Crnoj Gori i kanjona rijeke Kolorado u SAD-u. Jedinstvenost kanjona rijeke Drine još se bolje može doživjeti krstarenjem po samom kanjonu. Brodica s turističkim vodičem plovi svakodnevno od Perućca do bosanske granice Perućkim jezerom dugim 52 km nastalim pregrađivanjem Drine kod Perućca betonskom branom. Pored nezaboravne ljepote, suravosti prirode i neobične modro-zelene boje Drine, mora se za vrijeme krstarenja primijetiti i velika količina smeća koja također plovi po rijeci Drini, odnosno po rijeci jednog nacionalnog parka. Velika turistička vrijednost umjetnog jezera Perućac ogleda se pored krstarenja i u ribolovu i kupanju.

PANČIĆEVA OMORIKA

Rashladiti se za vrijeme ljetnih vrućina, koje su na planini Tari neusporedivo manje nego na našoj Bačkoj ljesnoj zaravni, moguće je osim u Perućcu i u jezeru Zaovine. Temperatura vode u jezeru je znatno niža nego u jezeru Perućac, tako da se u Zaovinskom jezeru moguće rashladiti u punom smi-

slu te riječi, ali to je naravno samo za one najhrabrije. Samo jezero nema uređenu plažu, ali to je donekle razumljivo jer se razina jezera stalno mijenja zbog potreba HE Perućac. Razlog našeg dolaska na Zaovine nije bilo kupanje niti pećanje u jezeru, nego Pančičeva omorika. Naime, Zaovine su čuvene kao mjesto na kojem je otkriven živi fosil biljnog svijeta – Pančičeva omorika. U zaseoku Đuriću 1857. godine čuveni botaničar *Josif Pančić* otkriva novu vrstu četinara, kojoj daje naziv Pančičeva omorika (*Picea omorika*), a spominje je i kao ledenu ljepoticu.

Blizina Bosne i Hercegovine mnogim turistima Tare, pa tako i nama, nije dozvolila da se vratimo kući, a da ne posjetimo Višegrad, grad u Republici Srpskoj poznat po jedinom srpskom nobelovcu *Ivi Andriću* i njegovu romanu »Na Drini ćuprija«. Nadalje se turisti penju na višegradski stari grad, koji se nalazi na brdu iznad Višegrada, u povijesti poznatijem kao Pavlovina. Ivo Andrić, dobitnik Nobelove nagrade, dobio je u Višegradu i svoj grad »Andrićgrad«.

Jelena Dulić

»Strani« baruni u Srijemu

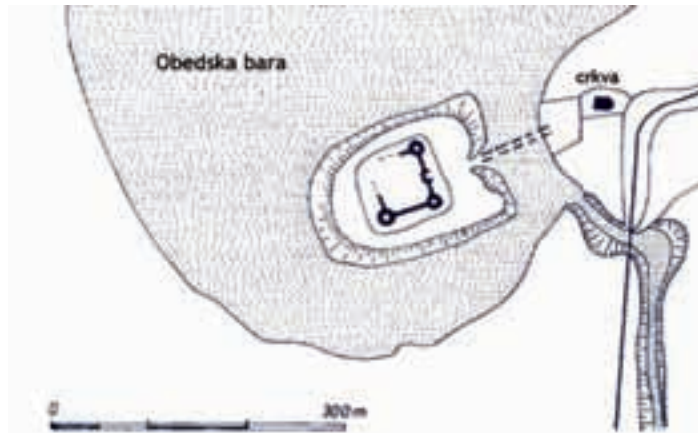
Piše: dr. Zsombor Szabó

Do sada smo pisali o »domaćim« barunima koji su imali ogromne posjede u Srijemu, to su bili velikodostojnici iz Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva: *Nikola Iločki (Újlaki Miklós)* i *Ivan od Morovića (Maróth János)*, međutim jedan, mogli bismo reći »strani barun«, despot *Stefan Lazarević*, isto je bio veliki vlasnik u Srijemu, prije svega gradova. Ti gradovi: Srijemska Mitrovica, Slankamen, Zemun i Kupinovo bili su značajni trgovački centri i kao takvi donosili su velike prihode vlasniku gradova. Despot je te gradove u vlasništvu kralja »dobio na korištenje« od *Sigismunda* 1408. godine kada je postao njegov »vazal«. Danas ova riječ ima dosta negativnu konotaciju, naročito u srbijanskoj historiografiji, koja na neki način omalovažava prvog despota, jer je bio i hrvatsko-mađarski ali i turski vazal. Ja bih pristao da budem takav »vazal«, jer je Stefan Lazarević, rođen oko 1370. godine, umro 1427. godine, bio među 22 najuglednija baruna kraljevine i bio je primljen u članstvo viteškog Zmajevog reda. Na korištenje je dobio ogromne posjede u Mađarskoj, naročito na jugu zemlje i sve do svoje smrti je bio čvrst i vjerran Sigismundov saveznik. Pred kraj života postigao je dogovor s hrvatsko-ugarskim kraljem u Tati 1426. godine, da njegove »donacije« naslijedi njegov rođak *Đurađ*

Branković. Po ugovoru najznačajniji gradovi na granici Beograd i Golubac trebali su

sku i u proljeće 1428. godine počeo je opsadu Golupca. Tu je doživio drugi veliki poraz

ljeve Bosne. Despot *Đurađ* Branković je vladao relativno dugo (33 godine), njegova despotovina je pokorena tek 1459. godine i on je svoje sjedište definitivno premjestio u Kupinovo. Pokraj Iloka i Morovića tako i Kupinovo postaje sjedište nekog velikodostojnika u Srijemu. Interesantno je podrijetlo naziva naselja. Kupinovo se mađarski zove *Kölpény*, naziv potječe od jedne skupine skandinavskih ratnika, koji su služili u tjelesnoj gardi nekoliko mađarskih kraljeva. Nakon isteka određenog roka u službi dobili su zemlju i mogli su se stalno naseliti. Oni su nekad davno naseljeni u mjesto Kulpin pokraj Novog Sada. Despot je tvrđavu koja je izgrađena na jednom otoku pretvorio u svoju (drugu, rezervnu) rezidenciju koja se nalazila na sredini četvorokutne građevine. Potrebe za dobrom pijaćom vodom, zbog bare, osiguravao je je i dan-danas postojeći 18 metara duboki bunar koji je dopirao do čistih, nezagađenih, vodonosnih slojeva. Oko zidina bio je iskopan 3 metra široki jarak. Nasuprot utvrđi, despot *Đurađ* Branković je oko 1453.-56. godine izgradio svoju zadušnu crkvu posvećenu sv. Luki. Između crkve i grada komunikaciju je osiguravao pokretni most. Pripadajuće naselje je imalo status *oppiduma* i imalo je pravo na tjedni sajam (vašar). Interesantno je da se danas tvrđava nalazi na privatnom posjedu.

Šira situacija tvrđave i njene okolice

Zidovi tvrđave sagrađene od kamena i opeke

se vratiti pod Sigismundovu vlast.

KUPINOVO POSTAJE SJEDIŠTE DESPOTA

Sigismund je »uspješno vratio« Beograd, ali zapovjednik Golupca se dogovorio s Turcima i njima prepustio ovu značajnu tvrđavu. Sigismund je ubrzo skupio veliku voj-

od Osmanlija, sultan *Murad II.* je došao s ogromnom vojskom u pomoć opsjednutom gradu i Sigismund je zatražio primirje, prilikom prijelaza Dunava slično kao kod Nikapola, kralj je jedva izvukao živu glavu. Ovo je bio jedan od razloga što su se Turci 1436. godine učvrstili u Vrhbosni i odande su vršili pritisak na ostale kra-

FELJTON: CRKVE SRIJEMA (III. DIO)

Crkva sv. Antuna Padovanskog

Nedaleko od Srijemske Mitrovice u blizini Hrtkovaca nalazi se selo Nikinci. Nikinci se kao naseljeno mjesto pojavljuju u dokumentima 1403. godine pod imenom Mikincz. Tijekom turske vlasti u popisu poreznih obveznika Srijemskog sandžaka ime sela je ubilježeno u obliku Nikinči, a oko 1745. godine se piše u obliku Nikinzi. Tek 1865. godine ime sela se piše u obliku Nikinci i to traje do današnjih dana. Župa u Nikincima utemeljena je 1807. godine i razvila se iz misijske ispostave. Kako je u susjednom mjestu Hrtkovcima bilo sjedište franjevačke misije, Nikinci su bili područno selo te misije. Samostalna župa u Nikincima počela je djelovati 1795. godine kada je prvim njezinim upraviteljem imenovan *Petar Malja*, koji je 1807. imenovan župnikom sela.

SVETI ANTUN

Crkva u Nikincima posvećena je svetom *Antunu Padovanskom*. Naime, sveti Antun je rođen u Lisabonu u XIII. stoljeću. Prvo je stupio u red svetog Augustina, ali kada je čuo o svetosti svetoga *Franje Asiškoga* potražio je osnivača franjevaca u Assisiju. Iako se svetom Franji Antun učinio kao priprost i srednje darovit mladić, poslije njegovog propovijedanja se oduševio Antunovim govorničkim darom i odmah ga je primio u franjevački red. Prema legendi sveti Antun nije htio vjerovati u prisutnost Kristovu u euharistiji ako njegov magarac ne ode

iz staje i ne klekne pred pre-svetim sakramentom. I samo nekoliko dana kasnije, kada je sveti Antun izlazio iz crkve, ugledao je svog magarca kako kleči pred svetim sakramentom i zbog ove legende se on čestom na slikama prikazuje s magarcem koji kleči.

DRVENA CRKVA

Godine 1748. talijanski franjevački misionari žele sagrađiti crkve u Hrtkovcima i Nikincima, ali iz financijskih razloga gradnja je odobrena tek 1750. godine. Naime, prva crkva je bila podignuta u čast svetom Antunu Padovanskom, bila je sagrađena od drveta i samo iznutra oličena. Bila je dugačka oko 18, široka oko 7, a visoka oko 9 metara i pokrivena trskom. Nije imala niti klupe niti propovjedaonice, a bila je samo blagoslovljena. Svetohranište je bilo stolarski rad od drveta, a krstionica smještena u svetištu i također načinjena od drveta. U crkvi se nalazi samo jedan oltar na čast svetom Antunu i on je također stolarski rad, uredno obojen i bez ikakve je slike. Pošto crkva nije imala ispovjedaonicu, ispovjedalo se u sakristiji. Zvonik crkve podignut je iznad glavnih vrata i visok je oko 15 metara, a načinjen je od dasaka i sav se tresao kad bi zvono zvonilo. U Nikincima je druga drvena crkva sagrađena u periodu od 1800. do 1802. godine. Blagoslovio ju je *Ivan Matizović*. Iz Kanonske vizitacije saznajemo da je crkva bila duga oko 22 i široka oko 11 metara. Ova druga crkva je

također građena od drveta, pod je pokriven daskama, a krov je pokriven drvenim daščicama. Oltar svetog Antuna se nalazi u crkvi i upravo njemu je crkva posvećena.

PRVA ZIDANA CRKVA

Župnik *Josip Jelić* započeo je 1842. godine izgradnju zidane crkve, a *Ignac Kesegić* je gradnju dovršio 1852. godine. Kao i prethodne dvije crkve i ova je bila posvećena svetom Antunu Padovanskom. U crkvi je bilo tri oltara: glavni je zidan opekom, a posvećen je zaštitniku crkve svetom Antunu, jedan od manjih podignut je na čast Blažene Djevice Marije na nebo uznesene, a drugi je na čast tri kralja. Iako je crkva imala kor, nisu postojale orgulje. Ni ova crkva nije imala ispovjedaonice, a krstionica se nalazila u svetištu ispred oltara. Koncem Drugog svjetskog rata crkva je bombardirana iz zrakoplova koji je bacio tri bombe na nju. Sve tri bačene bombe su pogodile crkvu. Jedna je pala točno na toranj i uništila dvije trećine tornja, a dvije su pogodile lađu crkve i uništile su je, tako da su joj ostali samo vanjski zidovi. Umjesto porušene župne crkve za bogoslužje je služila kapela uređena u župnom dvoru koji je s ulične strane imao tri sobe. Između tih soba porušena su dva zida te je tako dobiven prostor za kapelu u kojoj su se župljani okupljali na bogoslužje od 1945. do 1973. godine.

DRUGA ZIDANA CRKVA

Ruševine od bombardirane crkve stajale su od 1944. do 1971. godine. Novi nikinački župnik *Antun Dević* je 1971. godine započeo pripreme za uklanjanje ruševina bombardirane crkve. To je bio opasan, odgovoran i težak posao, a završen je 27. kolovoza 1971. godine. U prosincu iste te godine kupljeni su šljunak i pijesak za novu crkvu i nakon par mjeseci čekanja gradnja crkve je odobrena 10. ožujka 1972. godine. Na blagdan Svetog Antuna Padovanskog, 13. lipnja 1972., blagoslovljena je započeta gradnja crkve, a samo godinu dana poslije na isti dan je blagoslovljena i nova župna crkva. Tijekom Domovinskog rata nikinačka crkva ponovno doživljava bombaške napade. U noći između 28. i 29. lipnja 1992. godine odjeknula je u crkvenom dvorištu eksplozija od koje je oštećen crkveni zid i prozori na crkvi. Druga eksplozija desila se na spomendan svetog Antuna 1995. godine – netko je podmetnuo eksploziv na desnom prozoru crkve, no župnik je odmah odbacio eksploziv s prozora i upozorio vjernike da se ne uplaše od zvuka eksplozije. Kada je odjeknula eksplozija od detonacije su popucali svi prozori na crkvi a staklo se sasulo na vjernike. Ni poslije ovog napada katolici u Nikincima se nisu uplašili, već su se iste večeri ponovno okupili u svojoj crkvi te nastavili svjedočiti svoju vjeru.

A. Dujić, D. Španović

KNJIGA MILANA KRMPOTIĆA »BUNJO DIDA MOGA« PREDSTAVLJENA U TAVANKUTU

Da se govor Bunjevaca ne zaboravi

U ovoj knjizi plodnog senjskog pjesnika, koja je pisana na bunjevačkoj ikavici, progovara Bunjevac nama vrlo sličan, istaknula je Katarina Čeliković

Hrvatska nacionalna zajednica u Republici Srbiji tijekom godine obilježava svoja četiri nacionalna blagdana – 19. ožujka blagdan Sv. Josipa, zaštitnika hrvatskog naroda, 15. kolovoza dan kada je preporoditelj i biskup Ivan Antunović 1869., na blagdan Velike Gospe, izdao proglas za pokretanje »Pučkih novina«, 16. listopada dan rođenja bana Josipa Jelačića, te 15. prosinca dan izbora prvog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća. Dr. Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog akademskog društva i Hrvatskog nacionalnog vijeća, pojasnio je kako je prvi saziv HNV-a kao jedan od blagdana obilježavao rođenje biskupa Ivana Antunovića, no sadašnji se saziv odlučio obilježavati 15. kolovoza kao datum kada je započet narodni preporod Hrvata u Podunavlju proglašom biskupa Ivana Antunovića za pokretanjem »Pučkih novina«.

Povodom obilježavanja 15. kolovoza, kao značajnog datuma u povijesti hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji, u Tavankutu je u dvorištu Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« održano predstavljanje drugog izdanja knjige »Bunjo dida moga«, autora Milana Krmpotića. Nakladnik ovog, drugog izdanja je Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice, a ilustrirao ju je

Ivan Balažević, akademski slikar iz Novog Vinodolskog, rođen u Tavankutu. Autora, predstavljače i goste pozdravio

Katarina Čeliković, Milan Krmpotić, Slaven Bačić i Ladislav Suknović

je predsjednik udruge Ladislav Suknović.

BUNJEVAC NAMA SLIČAN

Djelo su predstavili autor, te Katarina Čeliković, prof. komparativne književnosti i menadžerica kulturnih aktivnosti u Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata. »U ovoj knjizi plodnog senjskog pjesnika, koja je pisana na bunjevačkoj ikavici, progovara Bunjevac nama vrlo sličan. Ova zbirka pjesama sadrži pjesme za djecu, refleksivne, pejzažne, ljubavne. Ljubav prema rodnom kraju glavna je tema. Ispjevana vezanim i nešto više slobodnim stihom, ova pjesnikova ljubav ide u prošlost kako u svijet djetinjstva, tako u slavu prošlost predaka. Naslov zbirke pjesama 'Bunjo dida moga' već na samome početku identitetski usmjerava čitatelja na glavnu preokupaciju pjesnika. Bunja, kao simbol

pripadnosti i simbol rodoljublja, višeslovno pokreće priču o imenu Bunjevac, o znakovitoj i često spominjanoj rijeci Buni, preko bundžija, do bunje – kamene kućice«, istaknula je Katarina Čeliković.

U svojem prikazu osvrnula na sličnosti i razlike

grane. Te dvije grane su se dodirnule i u ovoj knjizi koju je maestralno oslikao novljanjski Tavankučanin, akademski slikar Ivan Balažević, koji je u njoj likovno povezao naša kulturna naslijeđa«, istaknuo je na predstavljanju Milan Krmpotić. Prema njegovim riječima, knjiga pjesama »Bunjo dida moga« pisana na ikavskoj bunjevici senjskih Bunjevaca nastala je s namjerom da se taj lokalni govor ne zaboravi. »Zanimljivo je čuti govor primorskih Bunjevaca i govor bačkih Bunjevaca, te sagledati utjecaj drugih govora i jezika na njih, što je uvjetovano utjecajem sredina u kojima živimo. Zato

se kod primorskih Bunjevaca još uvijek osjete utjecaji turcizama, talijanizama, germanizama, a najviše čakavizama. I to su zapravo bitne razlike danas, te tako sami govori ovih dvaju ogranaka očituju sudbinu Bunjevaca. Različita ikavica očituje razlike u onim elementima koji su utjecaji drugih naroda«, istaknuo je Krmpotić.

Predstavljanje ove knjige privukao je veliki broj mještana Tavankuta, okolnih sela i Subotice koji su zorno pratili izlaganja, a na kraju i razgovarali s pjesnikom.

I. D.

onoga o čemu pjevaju bački i senjski Bunjevci, pri čemu je uočila kako senjski Bunjevac pjeva o bunji, o kući pod brigom, kamenu i ćaći, dok bački Bunjevac piše stihove o bilom salašu, baći i ravnici.

DODIRNUTE BUNJEVAČKE GRANE

»Sin sam primorskog ogranaka velike bunjevačke grane, nedvojbeno najveće grane hrvatskoga stabla, pa je moje uzbuđenje tim veće jer su se zahvaljujući ovoj promociji te dvije grane nakratko dodirnule, bolje reći dva ogranka jedne

Najveća grana hrvatskoga stabla

Milan Krmpotić se osvrnuo i na Bunjevce koji niječu svoje hrvatsko podrijetlo: »Činjenica jest da su Bunjevci najveća grana hrvatskoga stabla, po nekima taj se broj kreće između milijun i pol i dva milijuna. Praktički cijela Dalmacija, Hrvatsko primorje, dio Istre. A Bunjevaca ima po cijeloj Hrvatskoj i po cijelom svijetu. Dakle, od te silne mase samo se jedan mali dio se ne smatra Hrvatima«, istaknuo je Krmpotić.

Večer jazza

PETROVARADIN – Druga knjiga od 112 jazz skladbi Ivana Švagera, skladatelja i aranžera, koja je u pripremi,

Tomislav Viner i Ivan Švager

a nastavak je prve knjige »Za svakog (ponekog) ponešto«, koja je izašla 2010. godine i u kojoj je 108 skladbi ovog velikana jazz predstavljen je na »Večeri jazz« koja je 2. kolovoza održana u dvorištu kuće u Ul. Račkog

br. 33 u Petrovaradinu u organizaciji nekolicine petrovaradinskih entuzijasta.

Švager je u pratnji svog dugogodišnjeg prijatelja i suradnika glazbenika Tomislava Vinera odsvirao saksofonom devet novoskladanih melodija, koje se nalaze u navedenoj drugoj knjizi, a koje su posvećene njegovim poznanicima i prijateljima, što je tematika obiju knjiga.

B. M. C.

Prvo mjesto za folklorše HKC »Bunjevačko kolo«

VIDOŠI – Međunarodna ocjenjivačka smotra folklor »Gospojina 2013.«, IV. po redu, održana je 15. kolovoza u Vidošima kod Livna, na kojoj su sudjelovala kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske, Slovenije, Srbije i Bosne i Hercegovine.

Žiri na čelu s voditeljicom smotre folklor »Vinkovačkih jeseni« Danijelom Šota, prvo mjesto je dodijelio HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice, drugo mjesto HKUD »Husino« iz Tuzle, dok su treći po odluci navedenog žirija bili KUU »Zvona Zagore« iz Mirlović Zagore, prenosi portal www.dnevno.ba

U natjecateljskom dijelu nastupili su i HKUD »Rama« iz Rame (BiH), HKUD »Fra Jozo Križić« iz Roškog polja (BiH), KTD »Moščanci« iz Murske Sobote (Slovenija), te KUD »Ogranak seljačke sloge Drenovci« iz Drenovaca (RH). KUD »Rudine« župa Vidoši iz Livna su kao organizatori ove manifestacije nastupili izvan natjecateljskog dijela. U zabavnom dijelu organizator je pripremio nastupe Sokolova iz Ravnih kotara, HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice i KTD »Moščanci« iz Morske Sobote.

Likovna kolonija u HKD-u »Šid«

ŠID – U dvorištu župne kuće u Šidu, u petak 16. kolovoza po prvi put je od osnivanja društva »Šid« otvorena likovna kolonija. Na koloniji je sudjelovalo 11 slikara, 7 iz Hrvatske likovne udruge »Croart« iz Subotice na čelu s predsjedni-

kom te udruge Josipom Horvatom, slikarka Jelena Gajin iz Srijemske Mitrovice, Ivan Zovko iz Iloka i dva slikara iz Šida – Božidar Stojković i Pera Miljenović. Goste su ispred HKD-a »Šid« pozdravili i uputili im riječi dobrodošlice predsjednik udruge Josip Hodak i zamjenik predsjednika Josip Pavlović. Slikarima je tijekom trodnevnog boravka u Šidu, osim druženja i rada, omogućen i obilazak kulturnih ustanova Galerije slika »Sava Šumanović« i Muzeja naivne umjetnosti »Ilijanum«, a sva nastala djela darovana su HKD-u »Šid« i tijekom ovoga tjedna izložena su u Narodnoj biblioteci »Simeon Pišćević« u Šidu.

S. D.

Slikari u »Nazoru«

SOMBOR – Likovna sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« domaćin je i organizator likovne kolonije »Colorit«, koja će biti održana u subotu 24. kolovoza u Hrvatskom domu. U radu kolonije sudjelovat će petnaestak slikara iz Osijeka, Subotice i Sombora. Ovo je 13. po redu likovna kolonija koju organizira »Nazor«.

Radi poticanja suvremenog književnog stvaralaštva na hrvatskom jeziku u Vojvodini i djelatnog pomaganja, stvaranjem primjerenih uvjeta rada na završavanju novih književnih djela, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i 2013. godine raspisuje

NATJEČAJ

za besplatni sedmodnevni boravak i rad književnika od 23. do 29. rujna 2013. godine u Tavankutu.

Boravak će biti organiziran u novim prostorijama HKPD-a »Matija Gubec«, a podrazumijeva smještaj, prehranu, prostor za rad, računalo i internetsku vezu. Zavod osigurava i putne troškove.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata će ove godine osigurati mogućnost i uvjete rada na završavanju književnih djela za dvoje književnika.

Na natječaj se mogu javiti književnici iz Vojvodine koji su do sada objavili najmanje jednu knjigu na hrvatskom jeziku ili na nekom njegovom dijalektu, koji imaju rukopis visoke zgotovljenosti, što autor potvrđuje relevantnom recenzijom, i koji prihvaćaju uvjete boravka.

Prijavu s kratkom biografijom, adresom stanovanja, brojem telefona i pratećom dokumentacijom (recenzija, objavljena knjiga) zainteresirani trebaju poslati do petka, 6. rujna 2013. godine, na adresu: Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Harambašićeva 14, 24000 Subotica, s naznakom »za natječaj«.

Stručno povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata donijet će odluku o izboru sudionika za sedmodnevni besplatni boravak i rad u Tavankutu do 12. rujna 2012. godine i o tome odmah obavijestiti sve prijavljene kandidate.

MEĐUNARODNA LIKOVNA KOLONIJA BUNARIĆ 2013.

Slikanje na salašu

Petak 16. kolovoza bio je rezerviran za terenski rad, a svoju inspiraciju umjetnici su pronašli nedaleko od Male Bosne

Piše: Dražen Prčić

Stvarajući nova likovna djela, dvadeset i dvoje slikara iz zemlje i inozemstva sudjelovalo je u radu XVII. međunarodne likovne kolonije Bunarić 2013., održane u Subotici od 15. do 17. kolovoza. Radni dio kolonije realiziran je u prostoru HKC »Bunjevačko kolo«, dok je u petak 16. kolovoza upriličen radni izlet na salaš *Bele Ivkovića*, gdje su sudionici kolonije imali prigodu uživati i raditi u prirodi, tražeći inspiraciju u klasičnim bačkim motivima. Hrvatska riječ je posjetila likovne umjetnike upravo na njihovom terenskom stvaranju i zabilježila njihove dojmove o sudjelovanju u radu kolonije koja se može pohvaliti dugogodišnjom tradicijom kvalitetnog rada.

Na ulasku u Ivkovićev salaš dočekala nas je *Nedjeljka Šarčević*, voditeljica likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« i domaćica ovogodišnje Međunarodne kolonije Bunarić 2013: »Radnom dijelu XVII. međunarodne kolonije Bunarić 2013 odazvalo se dvadeset i dvoje slikara iz Srbije i Hrvatske, ili konkretnije iz Crvenke, Mokrina, Beograda, Osijeka, Orahovice, Slavonskog Broda i drugih mjesta dviju susjednih država. Prema planiranom

programu, likovnim je umjetnicima pružena mogućnost stvaranja novih djela u prostorijama HKC 'Bunjevačko kolo', koje je domaćin cijele kolonije, a ovaj radni izlet je na salašu *Bele Ivkovića*, čijom smo ljubaznošću i gostoprimstvom imali priliku osigurati našim gostima boravak u izvornom ruralnom ambijentu bačke ravnice. Ovoga puta nije bilo inzistiranja na određenim tematskim motivima, već je umjetnicima ostavljena mogućnost samostalnog odabira inspiracije, ali su jamačno bački ravničarski motivi, kao i egzotični kolorit salaša na kojemu se nalazimo, prigoda i poticaj za neko novo likovno djelo. No, najbolje je upitati za dojmove naše goste«, nasmijala se Nedjeljka Šarčević i domaćinski nas povela prema likovnim umjetnicima koji su

već uveliko radili na svojim platnima.

Josip Kler, Crvenka

»Redoviti sam sudionik kolonije Bunarić već nekoliko godina uzastopce i rado se odazivam svakom pozivu. Volim slikati i družiti se s drugim kolegama i kolegicama po kistu i mislim kako su ovakva radna druženja

vrlo inspirativna i kreativna. Radim isključivo u tehnici ulje na platnu, a ovoga je puta tema mog rada upravo salaš na kome se nalazimo.«

Ankica Žanko, Slavonski Brod

»Prvi sam put u Subotici i jako mi se dopadaju vaš grad i ljudi i htjela bih zahvaliti organizatorima kolonije na zbilja toplom i ugodnom

koji se nalazi preko puta ovog našeg današnjeg domicila. Zanimljivo je istaknuti kako sam svojevremeno sudjelovao upravo na ovom salašu na jednoj zimskoj koloniji, dok danas slikam na velikoj vrućini, no to je sve sastavni dio slikarskog rada na likovnim kolonijama.«

Riječ domaćina

»Mi smo s organiziranim radom slikara na ovom našem salašu započeli još prije mnogo godina, kada je *Stipan Šabić* došao u HKC 'Bunjevačko kolo' i započeo s okupljanjem slikarske sekcije. Ovoga sam puta rado ponudio i ustupio prostor sudionicima XVII. međunarodne kolonije Bunarić 2013. i drago mi je da smo se danas lijepim umjetničkim povodom ovdje okupili i pridonijeli kvalitetnom likovnom doprinosu ovoj vrijednoj tradicionalnoj kulturnoj manifestaciji. Volio bih kada bi ih bilo još i više, ali zato postoji i sljedeći put«, rekao je kraćoj izjavi domaćin salaša na kojemu su nastala nova likovna djela inspirirana i bačkim ravničarskim motivima, umirovljeni odvjetnik iz Subotice i dugogodišnji aktivist HKC »Bunjevačko kolo« Bela Ivković.

prijamu, kao i na uvjetima rada koje su nam osigurali. Donijela sam dva unaprijed naslikana rada – mrtvu prirodu i dva portreta u prirodi, a radim sve tehnike ovisno o trenutačnoj inspiraciji. Danas ću raditi paste, dok običavam raditi i ulja na platnu, akvarele, sakralne i oltarne slike.«

na Bunariću. Ovoga ću se puta predstaviti s par akvarela koji su inspirirani pejzažima, a radim još i u tehnici akrilik. Vaši su pejzaži jako lijepi i inspirativni i zbog toga mi svaki dolazak u ove krajeve predstavlja veliko zadovoljstvo i priliku za rad na motivima koji mi nisu uobičajeni. Ukoliko me organizatori

pozovu, dolazim i sljedeće godine.«

János Nagy Pásztor, Subotica

»Slikarstvom se bavim već više od četrdeset godina, poglavito je to realizam koji slikam u tehnici ulja. Moja uža specijalnost su portreti, dok ću danas našim domaćinima naslikati jedan salaš

Mato Pisac, Orahovica

»Dolazim iz Slavonije, iz malo drugačijeg okruženja nego što je ovo vaše bačko ravničarsko, s obrokama Papuka, i iznimno mi je drago što sam ponovno u Subotici, gdje sam već nekoliko puta sudjelovao u radu slikarskih kolonija na Paliću, Majkinom salašu i obvezatno

MEĐUNARODNA UMJETNIČKA KOLONIJA »STIPAN ŠABIĆ« 2013.

U spomen likovnom pedagogu i slikaru

Treći saziv Međunarodne umjetničke kolonije »Stipan Šabić« koja se održava od 20. do 24. kolovoza svečano je otvoren u utorak na salašu *Paje Đurasevića* nedaleko od Marijanskog svetišta Bunarić pokraj Subotice. Organizator kolonije je Hrvatska likovna udruga »Cro art«, a prema uvodnim riječima predsjednika udruge *Josipa Horvata* ovogodišnja tema je subotička secesija kao okvir stvaralačke inspiracije. U svečanom programu otvorenja sudjelovali su *Antonija Piuković* i *Robert Đivanović*, tamburaški sastav »Golubice« i recitator *Davorin Horvacki*, a potom je konzul savjetnik *Neven Marčić* iz Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici proglasio koloniju otvorenom. U radu kolonije sudjeluju likovni umjetnici iz nekoliko zemalja. Kolonija se zatvara, sutra, u subotu 24. kolovoza, kada će nastala djela biti izložena, također na salašu domaćina kolonije.

Neven Marčić

Novi kapelan u župi Šid

Na svetoj misi u nedelju 18. kolovoza vlč. *Nikica Bošnjaković* upoznao je vjernike s novim kapelanom vlč. *Željkom Štimcem* iz Srijemske Mitrovice, koji će u idućem razdoblju zajedno sa župnikom obavljati kapelansku svećeničku dužnost. Vlč. *Željko Štimac* zaređen je prošle godine za svećenika i poslije godinu dana boravka u Petrovardinu i Srijemskim Karlovcima došao je u Šid. Nakon pet godina od kada je vlč. *Bošnjaković* župnik u Šidu, od nedjelje je postao župnik i u Sotu, Erdeviku, Binguli, Ljubi i u ostalim filijalama šidske općine. U svim opsežnim poslovima pomagat će mu novi kapelan, a kako je najavio tijekom svete mise, u planu su radovi u pojedinim filijalama, kao i završetak radova na drugoj fazi rekonstrukcije župne crkve u Šidu.

S. D.

Peoslava Velike Gospe u Zemunu

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije, Velika Gospa, na poseban je način proslavljena 15. kolovoza u župnoj crkvi u Zemunu.

Prijepodnevnu misu predvodio je župnik u Lačarku i pastoralni suradnik u župi Srijemska Mitrovica vlč. *Mario Paradžik*, u koncelecijaciji sa svećenicima iz susjednih župa.

Večernje pontifikalno euharistijsko slavlje predvodio je mons. *Đuro Gašparović*, srijemski biskup, u koncelecijaciji sa svećenicima i uz sudjelovanje časnih sestara i velikog broja vjernika iz ove i susjednih župa.

U homiliji biskup *Gašparović* je istaknuo kako je Marijin život povezan sa životom i djelom njezina sina Isusa Krista. Svaki nas Marijin blagdan na to podsjeća. Nekoć u Betlehemu, nastavio je biskup, Marija je čitavom čovječanstvu donijela mir, snagu, radost i milost. Zato je Gospa od mira, zato je milosti puna, a zato je i Velika Gospa. I danas sa sve četiri strane svijeta ljudi se njoj mole i dobivaju mir i milost obraćenja i spasenja.

Prije blagoslova svoju zahvalu vjernicima, svećenicima i biskupu uputio je preč. *Jozo Duspara*, župnik i dekan, i pozvao sudionike slavlja da zajedništvo nastave u župnom dvorištu.

Misno slavlje pjevanjem je uvećao župni zbor »Sveta Cecilija« iz Zemuna, a pridružili su im se i članovi župnog zbora iz Novog Beograda.

Svetkovini je prethodila trodnevica uz vodstvo preč. *Berislava Petrovića*, župnika u Novom Slankamenu, o. *Alojza Letonje*, lazarista i župnika župe sv. Ćirila i Metoda u Beogradu, te o. *Željka Paurića*, gvardijana franjevačkog samostana sv. Ivana Krstitelja u Zemuna. Na duhovnoj pripravi je sudjelovao veliki broj vjernika, te su time pokazali da je u ovoj župi prisutna živa pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji.

J. Duspara

BUNARIČKO PROŠTENJE

Danas, petak 23. kolovoza – pobožnost križnog puta

Subota 24. kolovoza – bdijenje

Program bdijenja:

Službu pokore, molitvu krunice i ispovijedanje predslavi mons. dr. *Vjekoslav Huzjak*, bjelovarsko-križevčki biskup, uz suslavitelje mons. dr. *Jánosa Szekelya*, budimpeštansko-ostrogonskog pomoćnog biskupa i mons. dr. *Ivana Pénzesa*, subotičkog biskupa, župnika i ostalih svećenika. Početak je u 19 sati.

Služba svjetla, procesija sa svijećama počinje u 21 sat - predslavi biskup, mons. dr. *Vjekoslav Huzjak*. Sveta misa i propovi-

jed počinju u 22 sata - predslavi mons. *Stjepan Beretić*, biskupski vikar i katedralni župnik.

Proštenje – nedjelja 25. kolovoza

raspored sv. misa

6,30 sati – dvojezična sv. misa – predslavi vlč. gosp. *István Palatinus*

8 sati – biskupska sv. misa na mađarskom jeziku – predslavi mons. dr. *János Szekely*

10 sati – biskupska sv. misa na hrvatskom jeziku – predslavi mons. dr. *Vjekoslav Huzjak*

16 sati – dvojezična sv. misa za bolesnike – predslavi preč. *István Dobai*, direktor Caritasa Subotičke biskupije

Blagdan Sv. Roka 16. kolovoza: blagoslov trudnica u župnoj crkvi sv. Roka u Subotici

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Govor o svršetku govoga života i tome što nas čeka poslije, za čovjeka je pomalo uznemirujući. Ali, svatko tko vjeruje ne može a ne zapitati se kako će to biti kada dođemo pred lice Božje. Netko je radoznao, netko zabrinut i uplašen, ali svatko bi volio znati što ga čeka kada se s ovog svijeta preseli u vječnost. I naravno, većina očekuje spasenje.

KOLIKO SE LJUDI SPAŠAVA?

Evangelje dvadeset i prve nedjelje kroz godinu započinje pitanjem koje je netko postavio Isusu: »Gospodine, je li malo onih koji se spašavaju« (Lk 13, 23). Tko postavlja ovo pitanje nije važno, zato Luka ni ne navodi njegov identitet. Jer, to je pitanje koje muči svakog od nas, a na koje ne možemo znati odgovor. Možda bismo i mi isto pitali Isusa kada bismo ga susreli, poput ovog čovjeka. Ono što je važno jest Isusov odgovor. Kao i u većini slučajeva, Isus ne odgovara izravno, zapravo i ne odgovara na postavljeno pitanje. Čovjek pita koliko se ljudi spašava, a Isus odgovara kako se spasiti. Izravan odgovor bio bi samo statistički podatak, brojka. Ljudi često vole brojke i postotke, ali u

Kroz uska vrata do spasenja

pitanju vjere i spasenja brojke ne govore ništa, nebitne su, a često i varljive. Da je Isusov odgovor na pitanje bio izravan bio bi i neka vrsta opasnosti. Jer, da čovjek zna da se mnogo ljudi spašava opustio bi se i prema vjeri, Bogu i svom duhovnom životu odnosio bi se nonšalantno. Mislio bi da mu ne treba velik trud i zalaganje na ovom svijetu da bi zaradio spasenje na onom. Isto tako, odgovor da se malo ljudi spašava mogao bi izazvati pesimizam i uvjerenje da se ne isplati truditi jer je spasenje nemoguće postići. Zapravo sam podatak koliko se ljudi spašava za pojedinca nije bitan. Jedino bitno je kako će on sam postići spasenje, te Isus takav odgovor daje, a u tom odgovoru ostaje mogućnost spasenja za svakog. No, daje do znanja da takav cilj nije lako postići. Potreban je veliki trud i napor.

ULAZAK NA USKA VRATA

Kao način postizanja spasenja Isus iznosi: »Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći« (Lk 13, 24). Ove njegove riječi nisu suprotnost svim onim govorima o milosrdnom Bogu koji se raduje svakom obraćenom grešniku. Bog čovjeka ljubi i nudi mu spasenje, ali dostavlja mu slobodu izbora. Čovjek se može odlučiti za i protiv Boga. Odluka protiv Boga

nekada je jednostavniji izbor, izbor koji ne podrazumijeva veliki napor, odricanja i križ. Dok odluka za Boga znači upravo suprotno, a to su uska vrata. Iako uska, Božja vrata

ali ga zapravo ne želi u svom životu, niti se želi oko njega potruditi. Stoga je logično da će, kad takvi pokucaju na njegova vrata, ta vrata ostati zatvorena. Jer, kroz svoj život nisu uložili potrebne napore da kroz uska vrata dođu do spasenja. Isus nas ne želi time zaplašiti, nego samo upozoriti da kriterij uskih vrata nije lako zadovoljiti i da, dok je vrijeme, počnemo raditi na tome da ta vrata ne ostanu za nas preuska te ne uspijemo kroz njih proći.

I Bog zna da nam nije lako zadovoljiti kriterij spasenja. Zato nam i sam želi pomoći, jer nas sve ljubi i želi da zaslužimo vječnu radost. U tom kontekstu možemo čitati riječi

Poslanice Hebrejima: »Jer koga Gospodin ljubi, onoga i stegom odgaja, šiba sina koga voli. Poradi vašeg odgajanja trpите« (Heb 12, 6-7). Nijedan odgoj nije lak i odgajnik se mora odreći mnogih svojih želja i nauma radi poslušnosti odgojitelju. I kao što sin koji prihvaća očev odgoj postaje na kraju dobar čovjek, tako se svatko tko prihvati Božji odgoj može nadati spasenju. Prihvatiti Božji odgoj znači prihvatiti mnoge nevolje i muke poradi svoje vjere i Boga koji je za nas umro na križu, uložiti mnogo napora i truda da ukrotimo loše crte svoje naravi i uvijek naći vremena za svog Gospodina. To je siguran način da uđemo na uska vrata u vječnu radost.

Prijelazno razdoblje uz gradskog pijetla

Marija Matković, vedra i optimistična osoba, pristala je biti sugovornicom naše rubrike, no ne iz prve. Neke privatne obveze joj nisu dale prostora, obećanje je stajalo, mi smo bili strpljivi, i evo nas. Odnedavna je u svome novome stanu, u jednoj katnici. Zbog prirode svoga posla bila je prinuđena napraviti taj iskorak, no o još nekim detaljima – kako, zašto i zbog čega, u redovima koji slijede.

O SVOME POSLU, NEKIM ZANIMLJIVIM MOMENTIMA...

»Uposlena sam proteklih pet godina na Radio Subotici, kao novinarka u Uredništvu na hrvatskom jeziku. Budući da sam prvo završila Pedagošku akademiju, a potom Višu turističku školu u Puli, nisam niti sanjala da ću završiti u novinarskim vodama. Međutim, nakon rada s djecom u vrtiću i u školi, stjecajem okolnosti okušala sam se istodobno u televizijskom, radijskom i pisanom mediju, od čega je

na koncu ipak radio postao moja svakodnevna preokupacija«, priča nam Marija.

Posao koji radi, misleći na elektronički medij, kako Marija kaže zna biti stresan, jer je raspoloživo vrijeme za pripremu programa katkada vrlo ograničeno. No, posao kojim se bavi je dinamičan i ima svoje prednosti. »Uvijek si u fokusu svih aktualnih događanja, upoznaješ puno ljudi, ideš na mjesta na kojima inače ne bi ni bila, sve je to skup informacija o sredini u kojoj živimo«. Marija nam priča kako niti jedan dan nije isti, uvijek su tu neke nepredvidive situacije.

»Dakle, svaki je dan drukčiji, često s nepredvidivim situacijama uslijed zbog sazvanih konferencija za novinare ili pak neusuglašenih termina s prezausetim sugovornicima, od kojih mogu recimo spomenuti frontmena 'Crvene jabuke' Dražena Žerića Žeru, s kojim sam prošle godine napravila jedan zanimljiv intervju, koji se još uvijek nalazi na internetskoj stranici Radio Subotice. Primjerice,

radi tog intervjuja morali smo razmijeniti na desetke SMS-ova kako bismo se konačno uspjeli naći na istome mjestu i u isto vrijeme. Naravno, na koncu se ipak isplatilo pomučiti se, iz prve ruke doznati nešto više o njegovu radu i osobnosti, ali i iznova se uvjeriti kako su i poznati glazbenici na koncu ipak samo obični ljudi.«

SLOBODNO VRIJEME KOJE DOBRO DOĐE...

Stresni dan, ili bolje reći bavljenje ovim poslom, zahtijeva opuštanje i neki vid razonode, pa Marija na sve ovo kaže:

»Budući da izvan posla dobro dođe osloboditi se viška upijenih informacija, volim se opustiti uz glazbu iz 80-ih, pogledati neki dobar dokumentarac ili pak komediju za dopuniti dnevnu dozu smijeha, a prije spavanja valja malo prošarati i internetom, vidjeti na Facebooku što je susjed danas kuhao, ali i radi pripreme za sljedeći radni dan.«

»U slobodno vrijeme katkad volim uzeti fotoaparat u ruke i amaterski se uživjeti u ulogu fotografa, pa fotkati ono što mom oku u danom trenutku privuče pozornost, a to su najčešće detalji iz prirode. Osim toga, na meti objektivna nerijetko su i djeca mojih prijatelja, koji su istina prilično zahtjevan pothvat, ali veliko je zadovoljstvo na ovaj način trajno zabilježiti poneki trenutak iz njihova djetinjstva.«

Marija je odrasla na selu i sve do nedavno je živjela

u obiteljskoj kući. Uvijek je lijepo čuti o povezanosti i nostalgiji za domom i drugačijim načinom života.

»Odrasla sam na selu i sve donedavno živjela u obiteljskoj kući, međutim zbog posla sam odlučila preseliti se u grad i naučiti nekako živjeti bez mamine kuhinje i tavankuskog 'piska'. I kako je, čini se s malim zakašnjenjem, došlo vrijeme da i ja odrastem, sada živim u svom stanu, a prijelazno razdoblje olakšava mi pijetao koji se redovito oglašava iz susjednog dvorišta. To me podsjeća na seosko okruženje i roditeljsko dvorište, u kojem osim pijetla najčešće čujem svog psa Bobija, koji nakon neumorne jurnjave za biciklistima, ali i za svakom pčelom i muhom koja proleti iznad njegove glave, zna zaslužno zahrkati u hladu terase«, priča nam Marija.

U NOVOJ KUHINJI...

Kuhinja je lijepa, ali još nije, kako Marija kaže, iskusiła njeno kulinarstvo umijeće. No, ovo je idealna prilika da se nešto skuha u novoj kuhinji.

»Kada je kulinarstvo u pitanju, kažu kako obično svatko voli pripremati ono što voli jesti. Budući da su mi čokolada i ostale slastice broj jedan na meniju, mama i ja smo podijelile kuhinjske ovlasti, te je tako ona zadužena za kuhanje slanih jela, a moj su resor torte i kolači, te naravno konzumacija istih. Recepte za slatke delicije prikupljam s raznih strana – od mame, susjede, rođakinja i prijate-

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM

ANANAS TORTA

Tijesto:

6 jaja
18 žlica šećera
18 žlica brašna
6 žlica mlake vode
3 žlice ulja
prašak za pecivo

Fil:

2 kreme za torte
Dr. Oetker
3 dl mlijeka
2 žlice šećera (po želji)
130 g maslaca
ananas iz konzerve

Za ukrašavanje: 3 šlaga

Priprema: Za tijesto prvo mutiti same bjelanjke, pa postupno dodavati šećer, te žumanjke, vodu, ulje i na koncu prosijano brašno s praškom za pecivo. U pleh staviti papir za pečenje i peći oko 20 minuta. Za fil umutiti s mlijekom dvije kesice kreme za torte, po želji dodati šećer, a zatim u smjesu dodati umućen maslac. Na ispečenu koru namazati fil, naredati komadiće ananasa i ukrašiti tortu šlagom i ostatkom ananasa.

ljica. Prilikom pripreme uglavnom se pridržavam protokola iz bilježnice da ne bi bilo neugodnih iznenađenja, iako i toga zna biti kada se recimo eksperimentira s internetskim receptima. Međutim, često volim isprobati neku novu slasticu, tako da je neizvjesnost oko konačnog ishoda uvijek prisutna u zraku, što ovoj zanimaciji na neki način daje dozu izazova u testiranju vlastitih vještina pri snalaženju u svijetu kulinarnstva.

Preseljenje je svježije, kako nam Marija priča, no nama je drago da je za našu rubriku pokrenula rad u novoj kuhinji. Članak će joj biti dobra uvertira u sve to. Priredila nam je tortu od ananasa, koja je jednostavna za pripremu i odlična je za ove vruće dane, jedan lagani i osvježavajući dezert.

Novo U PONUDI !

Tijekom cijele godine J.P. »Subotica trans«, nudi svim putnicima pogodnosti korištenja široke lepeze usluga jednog od najljepših vodenih parkova u centralnoj Europi, nadaleko poznatog Aquapolis-a

Noćno kupanje u Szegedinu

5.7.2013. - petak

19.7.2013. - petak

cijena: 1.250,00 po osobi

Turistička agencija
»Subotica - Trans«
Segedinski put 84.
24000 Subotica

Jednodnevni izlet u Szegedin

13.7.2013. - subota

27.7.2013. - subota

cijena: 1.500,00 po osobi
djeca do 12 g. 1.200,00 din

telefon: +381 24/555-466
fax 556-448
www.sutrans.rs,
turizam.sutrans.rs

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

od 1991 sa vama!

Poliklinika za vašu obitelj

ZELENA TRZNICA

GARDEROBA | RAZNO

[illegible]| **tržnica** subotica |

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Nošnja kao kruna ljubavi prema unukama i bijelom vezu

Bogatstvo bunjevačke tradicije krasi mno-
gobrojna umijeća,
među kojima se bijeli vez,
odnosno šling, smatra najsa-
vršenijim umijećem ručnog
rada Bunjevki. Njegovoj
neprocjenjivoj ljepoti, vrijed-
nosti i bogatstvu nije mogla
odoljeti ni *Ana Horvacki* iz
Đurđina, poznatija kao maj-
kica.

Ana je rođena 1942. godi-
ne u Bačkoj Topoli, a dje-
tinjstvo je provela na salašu
u okolici Đurđina. Odrastala
je uz roditelje, 7 sestara i
brata. Ana se prisjeća da je od
svoje najranije mladosti učila
vesti, štrikati i plesti. Vještinu
i znanje koje danas posjeduje
nije naučila iz knjiga, radioni-
ca niti škola, nego usmenim
predanjem, od svoje majke. Skupa
je sa sestrama pravila
ručne radove za štafir u slo-
bodno vrijeme, između teških
poslova u polju i kući.

BIJELI VEZ

Anin cijeli život je protkan
ljubavlju prema igli i koncu.
Od prikraćivanja dugih zim-
skih večeri na salašu u mla-
dosti, sve do danas, vezla je
u slobodno vrijeme najrazliči-
tije predmete: stolnjake, rup-
čiće, posteljinu i zavjese, no
naglašava kako joj je bijeli
vez uvijek bio najdraži i dale-
ko najljepši od svih ostalih
vezova. Zbog obveza i duž-
nosti koje svaka žena i majka
imaju, rad s vezom je bio
malo zapostavljen, ali majki-
ca Ana objašnjava s osmije-

hom na licu da sad, kad su joj
djeca odrasla, unučad također,
ima vremena posvetiti se u
potpunosti svojoj prvoj lju-
bavi, bijelom vezu.

Prije četiri godine počela
je pohađati sekciju veza
pri Hrvatskom kultur-
nom-prosvjetnom društvu
»Đurđin«. Skupa s ostalih
20 članova sekcije i vodite-
ljicama *Maricom Matković* i
Maricom Vidaković razmje-
njivala je ideje i mustre i
nadasve se družila. Nakon
velikog broja našlinganih
predmeta, Ana se odvažila

da započne najveću avanturu
veza u koju se ikad upusti-
la, a to je šlinganje nošnje
za svoju unuku. U toj odluci

su je podržale žene sa sek-
cije veza i bodrile riječima
»rupa po rupa i gotovo«, kaže
Ana. Za manje od godinu
dana vrijednog posla, nošnja
je bila našlingana, iskrojena,
uštirkana, ispeglana i premi-
jerno obučena na đurđinskoj
Dužijanci.

NOŠNJA ZA UNUKU

Budući da je od njezinih
sedam unučadi pet djevojaka,
majkica Ana kaže da u njima
nalazi najveću snagu i poticaj
za daljnji rad. Kaže kako je
sretna što joj sve unuke vole
nositi nošnju, njeguju bunje-
vačke običaje i sudjeluju u
čuvanju tradicije te joj stoga
šlinganje predstavlja još veće
zadovoljstvo, jer zna da će
se ta nošnja nositi i cijeni-
ti i, što je najvažnije, da će
usrećiti unuke. Na pitanje
koji su joj daljnji planovi u
vezu, majkica je odgovorila
da već sada traži mustru za
novu nošnju drugoj najstarijoj
unuci i jedva čeka da je počne
raditi, ako joj Bog da života i
zdravlja.

Jelena Dulić

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
 551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Zašto je trava zelena?

Trava je zelena jer sadrži klorofil koji je zelene boje. Klorofil je proizvod Sunčeve svjetlosti i prava mala tvornica hrane bez

koje ne bi bilo života na Zemlji. U vlati trave ima i drugih boja, ali se ne vide zbog klorofila kojega ima više od 2/3, pa zato prevladava zelena boja. U jesen taj klorofil prelazi u stabljiku biljke. Tada nestaje klorofila u listovima pa postaju vidljive i druge boje. Tako trava može biti i smeđa i crvenkasta, ovisno koliko pigmenta određene boje ima u listu.

Kako nastaje duga?

Duga nastaje kad zrake svjetlosti prolaze kroz kapljice vode raspršene u zraku. Pojavljuje se u vrijeme kiše ili poslije kiše, odnosno kad svjetlost pada na kapljice vode.

Početak i kraj duge su na mjestu gdje pada kiša. Da bismo vidjeli ovu lijepu prirodnu pojavu, trebamo stajati tako da nam Sunce bude iza leđa. Duga se sastoji od sedam boja, i to: ljubičaste, modro-plave, plave, zelene, žute, narančaste i crvene. Moguće je da se ponekad sve ove boje ne mogu razaznati, pogotovo modro-plava.

Jeste li čuli?

- da neki Eskimi koriste hladnjake kako bi spriječili potpuno smržavanje hrane?
- da mačke ne osjećaju sladak okus?
- da će sunce sijati još barem 7 milijardi godina?
- da je na Aljasci dozvoljeno ubijanje medvjeda, ali da je buđenje medvjeda zbog fotografiranja - zabranjeno?
- da prva 4 poteza u šahu možete odigrati na 318.979.564.000 načina?
- da na planetu Zemlji ima toliko zlata da je moguće prekriti ju cijelu u sloju od jednog metra?
- da prosječan čovjek dnevno izgubi 100 dlaka na glavi?
- da su mišići ptičjeg krila, u usporedbi s mišićima ljudske ruke, jači 20 puta?
- da je 1926. godine na svijetu bilo samo 100 TV uređaja?
- da se morski psi nikad ne razbolijevaju, jer su imuni na sve poznate bolesti?

Bliži se kraj...

Ovih se dana mladi školarci, bez obzira na dob, žale kako su ferije brzo prošle i kako im je svima teško jer će za koji dan ponovno sjesti u školske klupe. Mnogi su na Facebook profilima postavili status »Onaj osjećaj kad znaš da je kraj raspusta«, ili status nekog drugog sadržaja ali istog značenja. Svi su oni u pravu, vjerujem da vam je svima teško što škola počinje za tjedan dana, ali vjerujte, i vašim je učiteljicama i nastavnicima isto tako teško kao i vama, a o roditeljima da i ne govorim. Svi bi voljeli da raspust potraje još malo. Ali i tada bi se jednom morao završiti. Stoga, prestanite kukati i uživajte u ovim preostalim danima koji su pred vama.

Cijeli tjedan i još vikend, pa to je prava mala vječnost koja se može ugodno i pametno provesti ako se samo malo potrudite. Prisjetite se je li vam ostala neka neispunjena želja (ovdje mislim samo na one realne) te se potrudite da je ispunite, ako je u vašoj mogućnosti. Pozovite si svoje prijateljice i frendove na »čšašicu« razgovora (razumije se bezalkoholnog), ili partiju nogometa, košarke ili nekog drugog sporta koji zajednički upražnjavate. Tom prigodom

Nemojte zaboraviti !!!!

Etno kamp Hrvatske čitaonice počinje u ponedjeljak 26. kolovoza u 14 sati. Sigurna sam kako ste svi već spremni i u »niskom startu«. Iz pouzdanih izvora sam doznala da vas čekaju prava iznenađenja i sigurna sam da će vam biti super. Jedva čekam! Vidimo se!

A vibrant, hand-drawn collage representing various fields of study. At the base is a globe on a wooden stand. Above it, a violin is positioned diagonally. To the left, a paint palette with red, yellow, and blue colors sits on a small wooden easel. To the right, a soccer ball is visible. In the center, an open book with musical notes is shown. Above the book, a snail with a green shell and a pencil are depicted. The top of the collage is filled with various letters (A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z) and numbers (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0) in different colors and fonts, along with a leaf and a small star.

B. I.

A cartoon illustration of a chef with a large yellow hat, blue apron, and white shirt, holding a silver platter.

Sigurna sam kako ste već čuli za ovaj jednostavni recept, koji bez previše truda možete sami napraviti. Evo kako.

A close-up photograph of a white bowl filled with ice cream. The ice cream consists of several scoops: a chocolate scoop on the left, a vanilla scoop in the center, and a pinkish-red scoop on the right. The ice cream is drizzled with dark chocolate sauce in a decorative pattern. Two bright red cherries are placed on top of the ice cream scoops. The background is plain white.

Fotke kako je vama uspio ovaj jednostavni recept možete slati na email adresu: hrckovakuharica@gmail.com

43

**PETAK
23.8.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:02 Gorski liječnik, serija
09:45 Vijesti iz kulture
09:53 Slatko ludilo, dokumentarna serija
10:17 Ti čudesni mladunci, dokumentarna serija
11:09 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
11:32 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Mary će dobiti dijete, američki film
16:25 Hrvatsko podmorje (6): Uljezi, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
18:15 Heartland (3), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Prosjaci i sinovi, dramska serija
21:05 Tajne svjetskih muzeja (2), dokumentarna serija
21:55 Putovanje u Vučjak, dramska serija
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:40 Filmski maraton: Dolina nestalih, američki film
01:35 Filmski maraton: Mary će dobiti dijete, američki film (R)
03:10 Kraljica drvne industrije, mini-serija
04:40 Dr. Oz (3), talk-show (R)
05:20 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:33 Hrvatsko podmorje (6): Uljezi, dokumentarna serija
06:03 8. kat: Omražena zanimanja, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
07:30 Grčka mitologija
07:55 Teletubbies, animirana serija

08:20 Papreni detektivi 2, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 3, serija za djecu
09:10 Monty Don i vrtovi Italije: Sjever, dokumentarna serija (R)
10:10 Dolina sunca, serija
10:55 Globalno sijelo (R)
11:25 Kratki susreti
11:55 Traumatologija: Jerko Marić
12:20 Šaptač psima (5), dokumentarna serija
13:15 Doktor Who 6, serija
14:00 Doktor Who 6, serija
14:45 Degraasi 6, serija
15:10 Dnevnik jedne plavuše: PMS
15:17 Muška posla: Zgodne uniforme
15:24 Superžena: Princ na bijelom konju
15:31 Početnica: Samostan
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Omražena zanimanja, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
18:50 Neotkrivena Afrika
19:00 Kriške sira (4), dokumentarna serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Glee (3), serija za mlade
20:50 Konzerva: Noćna
20:53 Konzerva: Hrvati na Eurosongu
21:00 Volim Hrvatsku (9.)
22:15 Kraljica drvne industrije, mini-serija
23:45 Ubojstvo 2, serija
00:45 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu (2), serija
01:10 Retrovizor: Monk
01:55 Noćni glazbeni program

06:30 In magazin R
07:05 Fun with Flupe
07:15 Štrumpfovi
07:40 TV izlog
07:55 Kako vrijeme prolazi
09:10 Djevojka imena Feriha
11:25 Inspektor Rex
12:15 Ninja ratnici
12:45 Zauvijek susjedi
13:50 In magazin
14:30 Inspektor Rex
15:20 Ninja ratnici
15:50 Zauvijek susjedi
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha, serija – nastavak
21:55 Spot, film
23:45 Kaktus Jack, film
01:30 Poštena igra, film

03:05 Ezo TV
04:35 Muškarci u krizi
05:20 Dnevnik Nove TV

05.40 RTL Danas, (R)
06.25 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.40 Krv nije voda, (R)
07.40 Ben 10: Ultimate Alien
08.10 Moji džepni ljubimci
08.25 Virus attack
09.00 Divlja ruža, telenovela
09.55 TV prodaja
10.10 Obitelj Rey, telenovela
11.00 Avenida Brasil, dramska
12.00 TV prodaja
12.15 Miješani brak, serija
13.05 Sakrivene, film, triler (R)
15.00 Heroji iz strasti, serija
16.00 Heroji iz strasti, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Krv nije voda, serija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Avenida Brasil, serija
20.00 Tesna koža 3, film
22.05 Policajac s Beverly Hillsa, igrani film, akcijska komedija
23.05 Eurojackpot
23.15 Policajac s Beverly Hillsa, igrani film, komedija (nastavak)
00.25 Ubojiti predator, igrani film, drama/ horor
02.20 RTL Danas, (R)
02.55 Kraj programa

**SUBOTA
24.8.2013.**

06:48 Drugo mišljenje: Infekcije krvožilnog sustava (R)
07:18 Najava programa
07:35 Kratki susreti (R)
08:00 Hrvatska kronika BiH
08:20 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Kroz divljinu Misourija, američki film (R)
09:35 Dokumentarna serija
10:05 Vijesti iz kulture
10:20 Kućni ljubimci
11:00 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prizma
13:20 Ekumen: Religije o životu poslije smrti, religijski program (R)
13:55 Ljepota, američki film (R)
15:25 Popuna
15:35 Moja osveta je oprost, dokumentarni film
17:00 Vijesti
17:15 Kulturna baština: Secesija u Osijeku
17:35 Kirvaj u Kupini,

dokumentarni film
18:05 Lijepom našom: Senj 2
19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
19:20 Dim, dam, dum
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Junaci u kamionima, dokumentarna serija
21:00 Aleksandar Veliki, američki film
23:55 Dnevnik 3
00:15 Vijesti iz kulture
00:35 Filmski maraton: Mrtav u ponoć, američki film (R)
02:00 Filmski maraton: Princ žabac, američki film
03:30 Skica za portret
03:50 Prizma
04:35 Kulturna baština: Secesija u Osijeku (R)
04:55 Moja osveta je oprost, dokumentarni film
05:45 Turistička klasa (R)
06:15 Lijepom našom: Senj 2

06:30 Najava programa
06:35 Turistička klasa
07:05 Tom i Jerry, crtana serija
07:30 Moj mali planet
07:35 Wot wot's, crtana serija
07:45 Matkova čudovišta
07:57 Rimske tajne, serija
08:25 Novi klinici s Beverly Hillsa 4, serija za mlade
09:05 Mala TV
09:35 Teletubbies
10:00 Majstori svirači: Big Band Požega (2. dio)
10:30 Sportske igre mladih
10:50 Zbrkana Alice, francusko-američki film za djecu (R)
12:25 Život ide dalje (3), serija
13:15 Madame Sousatzka, britanski film
15:50 Evergreen
17:35 Briljanteen (R)
18:15 Top Gear 17, dokumentarna serija
19:05 Kriške sira (5), dokumentarna serija
19:30 Tom i Jerry, crtana serija
20:00 Glee (3), serija za mlade
21:00 Dalmatinska šansona Šibenik 2013., prijenos
22:45 Paranormalno, američki film
00:10 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu (2), serija
00:35 Retrovizor: Monk, serija
01:20 Dalmatinska šansona Šibenik 2013. - proglašenje pobjednika
01:40 Noćni glazbeni program
06:15 Supermanova smrt

07:35 TV Izlog
07:50 Fun with Flupe
08:00 Lego Chima
08:25 Winx club
08:50 Štrumpfovi, R
09:15 Power Rangers samurai
09:40 Ninja ratnici, serija R
10:10 Ninja ratnici, serija
10:40 Zauvijek susjedi, R
11:45 Nad lipom 35 R
12:55 Kaktus Jack, igrani film R
14:40 Spot, igrani film R
16:30 Štrumpfovi
17:00 Vijesti Nove TV
17:15 Zauvijek susjedi, serija
18:20 Lud, zbunjen, normalan R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Gas do daske 3, igrani film
21:50 Marker, igrani film
23:40 Bez povratka 3, igrani film
01:25 Replikator, igrani film
03:05 Ezo TV, tarot show
04:35 Muškarci u krizi, serija
05:20 Dnevnik Nove TV R
06:10 In magazin R
06:35 Kraj programa

05.50 RTL Danas, informativna emisija (R)
06.30 Divlja ruža, telenovela (R)
07.15 Krv nije voda, serija (R)
08.10 Virus attack, animirana serija
08.30 Uvrnuti čupavci, animirana serija
08.55 Aladdin, animirana serija
09.20 Timon i Pumbaa, animirana serija
09.50 TV prodaja
10.05 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10.35 TV prodaja
10.50 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
11.45 TV prodaja
12.00 Policajac s Beverly Hillsa, igrani film, akcijska komedija (R)
14.00 Tesna koža 2, igrani film, komedija (R)
15.55 Krv nije voda, serija
16.50 Krv nije voda, serija
17.50 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20.00 Madagaskar, igrani film, animirani
21.50 Kuća Debele Mame, igrani film, komedija
23.45 Vrijeme ubijanja, film, kriminalistička drama
02.45 Astro show
03.45 RTL Danas, (R)
04.20 Kraj programa

**NEDJELJA
25.8.2013.**

07:15 Najava programa
07:35 Ekumena: Religije o životu poslije smrti, religijski program (R)
08:05 Zlatna kinoteka: Il ferroviere, talijanski film
10:05 Vijesti iz kulture
10:16 Najmoćnije žene svijeta: Amelia Earhart, dokumentarna serija
11:10 Ubojstvo, napisala je (10) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Ruševine modernog doba: Fordlandia - Utopija Henryja Forda, dokumentarna serija (R)
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 7, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:00 Vijesti
17:15 Modni atelijer Fontana - svijet visoke mode, mini-serija
18:45 Popuna
19:10 Ezopovo kazalište
19:20 Dim, dam, dum
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 6/45
20:10 Holding, TV serija
21:00 Ciklus europskog filma: Tolstojeva posljednja stanica, britansko-njemačko-ruski film
22:55 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:30 Zločinci u odijelima
00:10 Il ferroviere, talijanski film
02:00 Divlja prostranstva, američki film (R)
03:30 Ubojstvo, napisala je
04:20 Divlji u srcu 7, serija
05:10 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
05:25 Reprizni program

06:42 Najava programa
06:47 Alpe Dunav Jadran
07:17 Pipi Duga Čarapa
07:42 Corto Malteze
08:07 Europski koncert u Napulju - Berlinska filharmonija i Riccardo Muti, koncert ozbiljne glazbe
09:07 Animanijaci
09:27 Feliksova pisma, 09:50 Pripovjedač, serija
10:15 Fleks (2), crtani film
10:23 Ritam džungle (2), crtani film

10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Lanišće: Misa, prijenos (Ususret beatifikaciji Miroslava Bulešića)
12:05 Mališani okruglog stola, američko-kanadski film
13:40 Život ide dalje
14:25 Strani igrani film
15:50 Evergreen
17:35 Magazin LP
18:00 Top Gear 18
19:30 Tom i Jerry, crtana serija
20:00 Divlja prostranstva, američko-kanadski film
21:35 Ciklus kulturnih filmova: Kratki rezovi, američki film
00:35 Čansonfest 2012. - Kastav, snimka
01:45 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu (2), serija
02:05 Retrovizor: Monk
02:50 Noćni glazbeni program

06:35 Zauvijek susjedi, R
07:35 TV Izlog
07:50 Doživljaji Toma Sawyera, animirani film
09:10 Fun with Flupe
09:20 Lego Chima, R
09:45 Winx club, crtana serija
10:10 Štrumpfovi, R
10:35 Power Rangers samurai
11:00 Ninja ratnici, serija R
11:30 Ninja ratnici, serija
11:55 Zauvijek susjedi, serija
13:00 Vještice iz Eastwica
14:45 Zamjene, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Štrumpfovi
17:35 In magazin vikend
18:20 Nad lipom 35
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:55 Majstori opasnosti, film
22:55 Nuklearna opasnost, igrani film
00:30 Marker, igrani film R
02:10 Standardni postupak, igrani film
04:10 Vještice iz Eastwica, R
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

06:45 RTL Danas, (R)
07:25 Krv nije voda, serija (R)
08:15 Aladdin, serija (R)
08:40 Timon i Pumbaa, (R)
09:10 Virus attack, serija
09:25 Uvrnuti čupavci, serija
10:10 Galileo, emisija
11:05 TV prodaja
11:20 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija (R)
12:10 Madagaskar, igrani film, animirani (R)

**HTV1 24.08.2013. 16:25
ALPE DUNAV JADRAN
CERKNIŠKO JEZERO**

Emisija je u cijelosti posvećena krškom fenomenu - Cerkniškom jezeru, najvećem presušujućem jezeru u Europi. Poznato je kao područje gdje se na istom mjestu može kositi trava, pasti stoka, voziti se čamcima i loviti ribe, a zimi se može i klizati po zaleđenoj površini. Jezero se napuni u proljeće kada snijeg okopni i za jesenskih kiša; a ljeti, kada voda oteče u podzemlje, mijenja se u krško polje. Prilikom svake posjete, u svako godišnje doba, ima drugačiji izgled.

Jezero - kao čudo prirode, bogata baština i život tamošnjih ljudi, a i kao misterija i vječito nadahnuće umjetnika. Reportažu je pripremila Slovenska televizija RTVSLO. Web adresa:

www.alpedunavjadrn.hrt.hr

Voditelj: Miljenko Kokot

Realizator: Drenka Gaković

Urednik:

Daria Marjanović i Borislav Vučković

13.55 Kuća Debele Mame, igrani film, komedija (R)
15.50 Krv nije voda, serija
16.50 Krv nije voda, serija
17.50 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Na putu za Montevideo, dramska serija
21.00 Lara Croft: Tomb Raider, igrani film, avanturistički
22.55 CSI: Miami, serija
23.50 CSI: Miami, serija
00.45 CSI: Miami, serija
01.45 Astro show
02.45 RTL Danas, (R)
03.20 Kraj programa

**PONEDJELJAK
26.8.2013.**

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:01 Gorski liječnik (4)
09:45 Vijesti iz kulture
09:53 Slatki svijet Charlyjevih anđela (1), dokumentarna serija (R)
10:19 Bjelokost, dokumentarni film (R)
11:10 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
11:33 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski

znakovni jezik
14:45 Captain Jack, američki film
16:25 Vjera i bankomati, dokumentarni film
17:00 Vijesti
18:15 Heartland (3), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:30 Nulta točka, politički talk-show
21:35 Downton Abbey (2), serija
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Početnici, američki film
01:00 Captain Jack, američki film
02:35 Braća i sestre (5), serija
03:20 Dr. Oz (3), talk-show (R)
04:00 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:15 Reprizni program
05:30 8. kat: Požurili na svijet, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Grčka mitologija, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektivi 2, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 3, serija za djecu
09:10 Britanija - pogled iz zraka: Britanija u 24h, dokumentarna serija (R)
10:10 Dolina sunca, serija
10:55 Globalno sijelo (R)
11:25 Holding, TV serija
12:10 Šaptač psima (5), dokumentarna serija

13:15 Doktor Who 6, serija
14:00 Doktor Who 6, serija
14:45 Degraasi 6, serija
15:10 Život s cvijećem: Bundeve
15:22 Ljetnikovci: Stancija Mohori
15:28 Ljetnikovci: Moderna vila na Braču
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Požurili na svijet, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Do zvijezda zajedno: Oliver Dragojević (2.), glazbena emisija
18:50 Neotkrivena Afrika
19:05 Kriške sira (5), dokumentarna serija
19:30 Tom i Jerry, crtana serija
20:00 Glee (3), serija za mlade
20:50 Konzerva: Dalmatinska
20:53 Konzerva: Slavenska
21:00 Thelma i Louise, američki film
23:05 Braća i sestre (5), serija
23:50 Dva i pol muškarca
00:15 Ubojstvo 2, serija
01:15 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim!
01:45 Retrovizor: Monk
02:30 Noćni glazbeni program

06:45 In magazin vikend R
07:20 Fun with Flupe
07:30 Štrumpfovi
08:10 Kako vrijeme prolazi, R
09:10 TV izlog
09:25 Djevojka imena Feriha, serija R
11:25 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin vikend R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV

17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha, serija – nastavak
22:05 Večernje vijesti
22:25 Jedan jedini, igrani film
00:05 Nuklearna opasnost, igrani film R
01:40 Posjetitelji, serija
02:25 Muškarci ih vole glupe,
03:10 Ezo TV, tarot show
04:10 Posjetitelji, serija R
04:55 Muškarci ih vole glupe, serija R
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:35 Kraj programa

05:10 RTL Danas, (R)
05:50 Krv nije voda, serija (R)
06:45 Divlja ruža, telenovela
07:35 Ben 10: Ultimate Alien
08:05 Moji džepni ljubimci
08:25 Virus attack
08:55 Obitelj Rey, telenovela
09:50 Miješani brak
10:50 Avenida Brasil, (R)
11:55 Na putu za Montevideo, dramska serija (R)
13:10 Lara Croft: Tomb Raider, igrani film, avanturistički (R)
15:00 Heroji iz strasti
16:00 Heroji iz strasti
16:55 RTL 5 do 5,
17:05 Krv nije voda, serija
18:10 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Avenida Brasil, serija
20:00 Kralj škorpiona, igrani film, akcijski triler
21:45 Rambo 3, film, akcijski
23:35 RTL Vijesti
00:00 CSI: Miami, serija (R)
00:50 CSI: Miami, serija (R)
01:45 Astro show
02:45 CSI: Miami, serija (R)
03:25 RTL Danas, (R)
04:00 Kraj programa

UTORAK 27.8.2013.

06:10 Znanstvena petica (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:01 Gorski liječnik (4)
09:45 Vijesti iz kulture
09:53 Slatki svijet Charlyjevih anđela (1), dokumentarna serija (R)
10:19 Pčele ubojice, dokumentarni film (R)

11:09 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
11:32 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Princeza, američki film
16:15 Skica za portret
16:25 Slavan otac još slavnijeg sina, dok film
17:00 Vijesti
18:15 Heartland (3), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Prosjaci i sinovi
21:00 Tesla, dok film
21:55 Downton Abbey (2)
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:35 Psihijatar, američki film
01:15 Otmica Elizabeth Smart, američki film (R)
02:40 Braća i sestre (5), serija
03:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
04:05 Slavan otac još slavnijeg sina, dok film
04:35 Tesla, dok film
05:25 8. kat: ADHD - borba s hiperaktivnošću, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
07:30 Grčka mitologija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektivi 2
08:45 H2O Uz malo vode! 3
09:10 Britanija - pogled iz zraka: Britanija koju je stvorio čovjek, dokumentarna serija (R)
10:10 Dolina sunca, serija
10:55 Globalno sijelo (R)
11:25 Rijeka: More
11:55 Vrtlarica (R)
12:20 Šaptač psima (5), dokumentarna serija
13:15 Doktor Who 6, serija
14:00 Doktor Who 6, serija
14:45 Degraasi 6, serija
15:10 Lov na antikvitete: Fotografija
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: ADHD - borba s hiperaktivnošću, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Svirci moji (6): Emilija Kokić, glazbena emisija
18:50 Neotkrivena Afrika
19:05 Kriške sira (5), dokumentarna serija

19:25 Tom i Jerry, crtana serija
20:00 Glee (3), serija za mlade
20:50 Konzerva: Praznik rada
20:53 Konzerva: Ljeto
21:00 Robocop, američki film
22:40 Braća i sestre (5), serija
23:25 Dva i pol muškarca
23:50 Završni udarac
00:40 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim!
01:10 Retrovizor: Monk
01:55 Noćni glazbeni program

06:40 In magazin vikend R
07:15 Fun with Flupe
07:25 Štrumpfovi
08:05 Kako vrijeme prolazi
09:20 Djevojka imena Feriha
11:25 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha, serija – nastavak
22:10 Večernje vijesti
22:30 Životinja, igrani film
00:05 Jedan jedini, film R
01:45 Posjetitelji, serija
02:30 Muškarci ih vole glupe
03:15 Ezo TV, tarot show
04:15 Posjetitelji, serija R
05:00 Muškarci ih vole glupe, serija R
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
06:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
07:00 Krv nije voda, serija (R)
07:55 Ben 10: Ultimate Alien
08:25 Moji džepni ljubimci
08:40 Virus attack
09:15 Divlja ruža, telenovela
10:25 Obitelj Rey, telenovela
11:15 Avenida Brasil, (R)
12:30 Miješani brak
13:20 Kralj škorpiona, igrani film, akcijski triler (R)
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Krv nije voda, serija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Avenida Brasil, serija
20:00 Stiže iznenađenje - TV premijera, igrani film, komedija
21:50 Mentori za nevolje - TV premijera, igrani film,

komedija
23:40 RTL Vijesti
00:00 Rambo 3, film, (R)
01:50 Astro show
02:50 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

SRIJEDA 28.8.2013.

06:10 Među nama: Voda (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
09:01 Gorski liječnik (4)
09:45 Vijesti iz kulture
09:53 Slatki svijet Charlyjevih anđela (1), dokumentarna serija (R)
10:19 U potrazi za vukovima, dokumentarni film (R)
11:11 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
11:34 Preurediti ili se preseliti, dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Priča Roxanne Pulitzer, američki film (R)
16:15 Skica za portret
16:25 Slavko Striegl, dokumentarni film
17:00 Vijesti
18:15 Heartland (3), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Prosjaci i sinovi, dramska serija
21:05 Ekstremni gradovi: Jakutsk, dokumentarna serija (R)
21:55 Downton Abbey
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:40 Bijeg u zoru, američki film
01:40 Priča Roxanne Pulitzer, američki film (R)
03:15 Braća i sestre (5), serija
04:00 Dr. Oz (3), (R)
04:40 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:55 Slavko Striegl, dokumentarni film
05:25 8. kat: Granice ljudskog tijela, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV

07:30 Grčka mitologija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektivi 2
08:45 Serija za djecu
09:10 Britanija - pogled iz zraka: Neukroćena Britanija, dok serija (R)
10:10 Dolina sunca, serija
10:55 Globalno sijelo (R)
11:25 Tesla, dok film
12:15 Šaptač psima (5), dokumentarna serija
13:15 Doktor Who 6, serija
14:00 Doktor Who 6, serija
14:45 Degraasi 6, serija
15:10 Putujmo svijetom: Hawaii
15:24 Škola mora: Vis-Split
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Granice ljudskog tijela, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Za srce i dušu - pop i rock, glazbena emisija
18:50 Kriške sira (5), dokumentarna serija
19:15 Tom i Jerry, crtana serija
19:45 Glee (3), serija za mlade
20:30 Nogomet, Liga prvaka - emisija
20:40 Nogomet, Liga prvaka - prijenos
22:35 Nogomet, Liga prvaka - emisija i sažeci
23:25 Braća i sestre (5), serija
00:05 Dva i pol muškarca
00:25 Završni udarac
01:15 Retrovizor: Bez oduševljenja, molim!
01:45 Retrovizor: Monk
02:30 Noćni glazbeni program

06:40 Tom i Jerry: Priča o Orašaru, animirani film
07:30 Fun with Flupe
07:40 Štrumpfovi
08:05 TV izlog
08:20 Kako vrijeme prolazi
09:35 Djevojka imena Feriha
11:45 Inspektor Rex, serija R
12:35 Ninja ratnici, serija R
13:05 Zauvijek susjedi, R
14:10 In magazin R
14:50 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha, serija – nastavak
22:15 Večernje vijesti
22:35 Mistična rijeka, film
01:05 Životinja, igrani film R
02:40 Posjetitelji, serija
03:25 Muškarci ih vole glupe
04:10 Ezo TV, tarot show
05:10 Posjetitelji, serija R
05:55 Dnevnik Nove TV R
06:45 Kraj programa

05.50 RTL Danas, (R)
06.35 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.50 Krv nije voda, serija (R)
07.50 Ben 10: Ultimate Alien
08.20 Moji džepni ljubimci
08.35 Virus attack
09.10 Divlja ruža, telenovela
10.05 TV prodaja
10.20 Obitelj Rey, telenovela
11.10 Avenida Brasil, (R)
12.25 Miješani brak
13.15 Stiže iznenađenje, igrani film, komedija (R)
15.00 Heroji iz strasti, serija
16.00 Heroji iz strasti, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Krv nije voda, serija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Avenida Brasil, serija
20.00 Mr. Bean na praznicima, igrani film, komedija
21.45 Kosti, serija
22.40 RTL Vijesti
23.00 Sirove strasti, igrani film, erotski triler
01.25 Astro show, show
02.25 RTL Danas, (R)
03.00 Kraj programa

**ČETVRTAK
29.8.2013.**

06:10 Riječ i život:
Odgovornost prema sebi
i drugima, religijski
program(R)

06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:01 Gorski liječnik
09:45 Vijesti iz kulture
09:53 Putovanja jednog
gurmana, dok serija
10:21 U potrazi za vukovima,
dokumentarni film (R)
11:14 Zavolite svoj dom (1),
dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala
13:25 Dr. Oz (3), talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog
vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Utakmica pomirenja,
kanadski film (R)
16:15 Skica za portret
16:25 Sto godina poslije,
dokumentarni film
17:00 Vijesti
18:15 Heartland (3), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Prosjaci i sinovi, serija
21:05 Turistička klasa
21:35 Kratki susreti
22:05 Downton Abbey
23:25 Dnevnik 3
23:45 Vijesti iz kulture
00:05 The Mule, američki film
01:45 Utakmica pomirenja,
kanadski film (R)
03:15 Dr. Oz (3), talk-show (R)
03:55 Skica za portret /
Fotografija u Hrvatskoj
04:10 Jelovnici izgubljenog
vremena:
04:30 Sto godina poslije,

dokumentarni film
05:00 Kratki susreti
05:25 8. kat: Metode lakšeg
učenja, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
07:30 Grčka mitologija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektivi 2,
serija za djecu
08:45 Serija za djecu
09:10 Tajne Firence,
dokumentarni film (R)
10:00 Dolina sunca, serija
10:40 Globalno sijelo (R)
11:10 ni DA ni NE:
Financiranje vjerskih
zajednica (R)
12:00 Sportske igre mladih
12:15 Šптач psima (5),
dokumentarna serija
13:05 Glazba, glazba... novi
singleovi
13:15 Nebesko plavetnilo,
serija za mlade
14:00 Nebesko plavetnilo,
serija za mlade
14:45 Degrassi 6, serija
15:10 Osoba tjedna: Dražen
Zečić
15:18 Moderna vremena:
Image
15:25 Fenomeni: Maye
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Metode lakšeg
učenja, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 City folk 2013:
Ljubljana

18:30 Nevolje na kotačima,
dokumentarni film
18:45 Neotkrivena Afrika
19:00 Kriške sira (5),
dokumentarna serija
19:25 Tom i Jerry, crtana serija
20:00 Zürich: Atletika -
Dijamantna liga, prijenos
22:05 Malcolm X, američki
film
01:20 Retrovizor: Bez odušev
ljenja, molim!,
humoristična serija
01:50 Retrovizor: Monk,
serija
02:35 Noćni glazbeni program

06:50 Fun with Flupe
07:00 Štrumpfovi
07:25 TV izlog
07:40 Kako vrijeme prolazi,
serija R
08:40 TV izlog
08:55 Djevojka imena Feriha,
serija R
11:10 Sutkinja Maria Lopez,
serija
12:05 Ninja ratnici, serija R
13:05 Zauvijek susjedi, R
14:10 In magazin R
14:50 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha,
serija – nastavak
21:40 Večernje Vijesti
22:00 Lakeview Terrace,

igrani film
23:55 Mistična rijeka, igrani
film R
02:25 Posjetitelji, serija
03:15 Muškarci ih vole glupe
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Posjetitelji, serija R
05:45 Dnevnik Nove TV R
06:30 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
06.40 Ekkluziv Tabloid, (R)
07.00 Krv nije voda, serija (R)
07.55 Ben 10: Ultimate Alien
08.25 Moji džepni ljubimci
08.45 Virus attack
09.00 TV prodaja
09.15 Divlja ruža, telenovela
10.25 Obitelj Rey, telenovela
11.15 Avenida Brasil, (R)
12.15 TV prodaja
12.30 Miješani brak, humorna
dramska serija
13.20 Mr. Bean na praznicima,
igrani film, komedija (R)
15.00 Heroji iz strasti, serija
16.00 Heroji iz strasti, serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Krv nije voda, serija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Avenida Brasil, serija
20.00 Deja Vu, film, znanstveno
-fantastični triler
22.20 CSI, serija
23.15 CSI, serija
00.10 RTL Vijesti
00.30 Kosti, serija (R)
01.25 Astro show
02.25 RTL Danas, (R)
03.05 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
• 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
radija iz Pitomače (RH)
20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

OTKrivamo malo poznate ljepote Dunava

Čarobna »dvadesetica«

Samo prije mjesec i pol dana nabujali Dunav u poplavlom valu nosio je sve pred sobom. Ovih dana Dunav je jedna posve mirna rijeka s vodostajem nižim za sedam metara od onoga koji je plavio sve u nebranjenoj dijelu lijeve obale. Pri ovako niskim vodostajima otkrije se jedno od mjesta na dunavskoj obali između Monoštora i Bezdana koje nazivamo čarobnim...

Kada kažete »dvadesetice« svi koji poznaju ovaj dio Dunava znat će da govorite o 1420. kilometru, gdje se za niskih vodostaja pojavi velika pješčana plaža. Početak je nešto prije kilometar ploče odakle se pruža plaža duga oko dva kilometra, a sve sam pijesak, s ponekom uvalicom, malim otocima, sprudovima, plićak na desetine metara prema matici rijeke...

Do »dvadesetice« se stiže

iz pravca Bezdana i to cestom prema granici s Hrvatskom, ali se umjesto na most put nastavlja prema carini, zatim ispod mosta i poslije oko pet kilometara vožnje bantom dolazite na »raj od Dunava«. Oni s brzim čamcima, ili brodicama, ovdje se obvezno ukotve nizvodno. Onima koji dolaze automobilima ostaje samo da pješice pređu nekoliko desetina metara između

benta i Dunava i eto je – »dvadesetice«. Doduše, taj prelazak malo je teži, jer je u tijeku sječa šume, pa je potrebno malo više vještine da se s madracima, ručnim hladnjacima i roštiljima prijeđe preko granja i isječenih stabala. No, ta mala muka vrijedi radi onoga što vas tek čeka. A ispred pijesak i Dunav. I tako više od dva kilometra. Raj za kupače, kampere, pecaroše...

Bila je nedjelja, a na »dvadesetici« dva ukotvljena brodića, kupači, iz šume miris roštilja, pecaroši u lovu na štuku, koja ove godine »radi« kad joj vrijeme nije... Preko rijeke pogled na Zeleni otok s hrvatske strane Dunava. Prođe i po koji putnički brod. Kada smo se dva dana kasnije vratili da sve to ovjekovječimo objektivom foto aparata »dvadesetice« je bila skoro pusta, što je i razumljivo, jer bio je radni dan. Tek poneki kupač i pecaroš, nestvarni mir i tišina, a u pijesku, na obali, tragovi divljih svinja i srna koje na pojilo do obale silaze iz šume.

I što smo još zamijetili. Nema plastičnih boca, smeća i svega onoga što obično ostavljamo iza sebe. Bit će da smo zbog tolike ljepote i mi postali bolji od onoga kakvi stvarno jesmo.

Z. Vasiljević

Dvadesetice, raj i za ribolovce

MARTIN MAČKOVIĆ, VESLAČ

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Svjetska bronca za osmerac

*Talentirani junior ponovno
se vratio u Suboticu
s odličjem*

Nekoliko smo puta upravo na ovim stranicama pisali o talentiranom juniorskom veslaču Martinu Mačkoviću i njegovim uspješnim rezultatima koji navješćuju veliku i bogatu karijeru u prestižnom sportu na vodi. Ovoga puta povod je bronca sa Svjetskog juniorskog prvenstva u Litvi, koju je mladi Subotičanin osvojio u sastavu državnog osmerca Srbije.

»Nažalost, iako je bronca veliki uspjeh, naš je osmerac važio za glavnog favorita i tijekom većeg dijela cijele finalne utrke bio u vodstvu, dok su se prateće momčadi Njemačke i Italije borile za drugu i treću poziciju. No, kako to u sportu biva, u posljednjim metrima su nas sustigli i na koncu smo osvojili treću poziciju. Propustili smo priliku za još sjajnije odličje, ali je i osvajanje trećeg mjesta na svijetu golem uspjeh za ovu generaciju«, iskreno je priznao osvajač svjetske bronce veslač Martin Mačković.

NEDOSTATAK SREĆE

Kada se u sportu propusti velika prilika kasnije analize znaju pojasniti razloge zbog čega se sve dogodilo onako kako nije trebalo. Kao pravi sportaš, Martin realno vraća film utrke:

»Nadmoćno smo pobijedili u prvim dvjema kvalifikacijskim utrkama, znajući dobro kako će nam upravo Talijani i Nijemci biti glavni rivali za prvo mjesto. Također, znajući i naše mogućnosti, te nešto slabiji uvod u utрку, nastojali smo održati se u vrhu u prvim 500 m finalne utrke. To nam je uspjelo, i kako smo bili svjesni svoje kvalitete u središnjici utrke postupno smo preuzeli vodstvo i na 1500 m (500 m do kraja, utrka se vozi na 2000 m, op.a) smo već imali 2-3 sekunde prednosti ispred Nijemaca. U tom trenutku smo mi, ali i svi na tribinama mislili kako ćemo sigurno biti prvi, jer su se Njemačka i Italija borile za drugo mjesto, ali dogodio se kiks, prije nedostatak sport-

ske sreće i ove dvije posade su nas u fotofinišu prestigle i nama je, na koncu, pripala brončana pozicija.«

JAKA KONKURENCIJA

U natjecanju osmera- ca sudjelovalo je četrnaest posada, među kojima i sastavi SAD, Australije, Južne Afrike, što uspjeh posade iz Srbije čini još većim.

»Konkurencija je bila jaka, a natjecanje zahtjevno s obzirom kako su se vozile tri utrke. Zbog toga smo se svi iz momčadi odlučili u potpunosti posvetiti ovom Svjetskom prvenstvu, koncentrirajući se isključivo na natjecanje i treninge. Zbog toga i nisam baš uspio puno vidjeti od Litve i Kaunasa, u čijoj se blizini održavalo SP, pa su moji dojmovi isključivo vezani uz stazu i mjesto gdje smo bili smješteni.«

VESLAČKA BUDUĆNOST

Nakon još jedne vrijedne potvrde svog veslačkog talen-

ta, pred Martinom Mačković je objektivno lijepa sportska budućnost. Kako je on vidio, skromno nam je odgovorio:

»Prije svega predstoji mi još puno rada i treninga, jer slijedi mi prelazak u seniorsku konkurenciju gdje će biti znatno teže ostvariti ovakve rezultate. Želja mi je ustaliti se u seniorskoj reprezentaciji Srbije, steći status olimpijske nade i postupno poboljšavati svoj rezultat, prije svega u pojedinačnoj konkurenciji (skif) gdje sebe vidim u budućnosti svog veslanja. Što se tiče osmerca, za plasman na Olimpijadu treba biti među prvih jedanaest na svijetu, što je u seniorskoj konkurenciji znatno ozbiljniji pothvat, s obzirom kako je veslanje u cijelom svijetu mnogo razvijenije i vrednovanije nego kod nas. Primjerice, veslanje je na OI u Londonu 2012. bilo drugo po gledanosti, što najbolje potvrđuje značaj ovoga sporta.«

OBEĆANJE GRADA

Na svečanom prijemu kod gradonačelnika Modesta Dulića bilo je govora o angažmanu gradskih vlasti glede nabave novog skif čamca za brončanog sa SP-a u Litvi.

»Ukoliko mi Grad uspije osigurati novi čamac iskreno vjerujem kako bih sljedeće godine mogao biti jedan od najboljih seniorskih skifista u državi i lakše bih se ustalio u nacionalnoj selekciji, što mi je za sljedeću godinu i primarni cilj. S novim čamcem bih zasigurno mogao ići ispod sedam minuta, što je rezultat koji donosi pobjednička postolja«, zaključio je na koncu razgovora brončani juniorski SP-a u Litvi, subotički veslač Martin Mačković.

POGLED S TRIBINA

Nova kvaliteta

Promjenom sustava natjecanja u 1. HNL, točnije smanjenjem lige na 10 klubova, već nakon samo 6 odigranih prvenstvenih kola očevitna je nova kvaliteta hrvatskog klupskog nogometa. Minimalnom pobjedom nad dosadašnjim liderom tablice Lokomotivom (2-1), branitelj naslova Dinamo je po prvi puta zauzeo vrh, ali su mu za petama Hajduk s bodom zaostatka i utakmicom manje, te Rijeka i Lokomotiva sa samo dva boda manje. Spomenute momčadi čine novu veliku četvorku hrvatskog nogometa, što potvrđuje i njihovo nedavno sudjelovanje u europskim kvalifikacijama. Modri iz Maksimira i Bijeli s Kantride još uvijek su u igri, pa će preko Austrije i Stuttgarta pokušati izboriti europsku jesen u Ligi prvaka

odnosno Ligi Europe. S druge strane, niti donji dom 1. HNL u sezoni 2013.-14. nije toliko odsječen od gornjeg, jer s dvije vezane pobjede i trenutačno posljednje plasirane momčadi Slavena, Osijek i Hrvatski dragovoljac mogu napraviti proboj prema sredini tablice. Zbog svega ovoga Liga 10 se pokazuje kao puni pogodak, prvenstvo je konačno postalo mnogo zanimljivije i neizvjesnije, a sve bi to u konačnici trebalo rezultirati i boljom budućnošću nogometa na hrvatskim prostorima. Potvrda nove kvalitete mogla bi se očitovati već u nastavku kvalifikacija za plasman na SP u Brazilu 2014. godine.

D. P.

NOGOMET

Dinamo preuzeo vrh

ZAGREB – Minimalnom pobjedom protiv Lokomotive (2-1), branitelj naslova Dinamo preuzeo je vrh prvenstvene tablice 1. HNL, dok je također minimalnim uspjehom protiv Slavena (1-0), Hajduk zadržao priključak na drugom mjestu. Ostali rezultati 6. kola: Rijeka – Split 1:1, Zadar – Hrv. dragovoljac 1:1, Osijek – Istra 1961 1:3
Tablica: Dinamo 14, Hajduk (-1) 13, Rijeka, Lokomotiva (-1) 12, Istra 1967 8, Zadar 7, Split 5, Hrv. dragovoljac, Osijek 3, Slaven 2.

SRPSKA LIGA VOJVODINA

Remi Bačke 1901

ŠID – Novi srpskoligaš Bačka 1901 odigrao je neodlučeno protiv Radničkog u Šidu (2-2) i s prvim bodom započeo natjecanje u višem ligaškom rang. U 2. kolu crveno-bijeli na svom terenu pokraj Somborske kapije u nedjelju 25. kolovoza od 17 sati dočekuju Slogu iz Temerina.

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Debakl Sončana na startu

KOLUT – Na otvorenju jesenske sezone prvenstva 2013./14. nogometaši sončanskog Dinama teško su poraženi na gostovanju u Kolutu. Ne toliko jaka, koliko borbena ekipa Jedinstva 1947 održala je plavima javni sat iz jednostavnosti i efikasnosti nogometne igre. Sončani su u prvom poluvremenu dominirali, stvarali prigode, pogodili dvije grede, a uz dvije maestralne obrane domaćeg vratara i jedne grube greške u vlastitoj obrani, umjesto s prednošću od najmanje četiri zgoditka na odmor su otišli s minus jedan. Poslije odmora Sončani nastavljaju s napadima, sve do opravdano dosuđenog i sigurno realiziranog jedanaesterca za domaćine u 54. minuti. Tada nastupa krizno razdoblje u igri plavih, pa su im od 62. do 68. minute Kolućani još tri puta zatresli mrežu. U posljednjih dvadesetak minuta igralo se poglavito na polovici domaćina, Dinamovci su stvorili veći broj prigoda bar za ublaženje visokog poraza, no lopta jednostavno nije htjela u mrežu domaćina. Ovu rezultatsku bruku nogometaši Dinama će pokušati ispraviti na svojem travnjaku u 2. kolu protiv pojačane ekipe OFK Šikara iz Sombora. Dunav je u Bačkom Monoštoru sigurnom igrom svladao Rastinu 1918 rezultatom od 4 – 1.

I. A.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

23. kolovoza 2013.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² - 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivači stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Crikvenica - izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu - Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupaoću, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulante, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaroša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Prodajem slamu - žitnu i zobnu s njive, i čutke. Tel.: 532-570 ili 060 0532570.

Crikvenica, izdajem apartmane blizu mora. Tel.: 385 51 241053.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T- 400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

U centru se izdaje lijep poslovni ured od 35 m² - dvije prostorije s parkingom, na tihom i mirnom mjestu. Cijena 100 eura. Tel.: 064 9738601

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vuković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матиче српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: SKLAPANJE CRKVENOG BRAKA KOSANE I DENISA

Ovo je ono pravo!

Predstaviti ćemo vam mladi zagrebački par: Denis je Subotičanin koji je trbuhom za kruhom otišao u glavni grad matične države, gdje je upoznao Kosanu. Nedavno su nakon 6 godina »hoda« sklopili građanski brak u Zagrebu, koncem srpnja. Održali su lijepu veselicu, a kao što se na fotografiji vidi, iza mladenaca postavljena je turopoljska narodna nošnja iz mladinskog rodno sela. Međutim, crkveno vjenčanje održano je u Subotici 9. kolovoza u crkvi svete Marije pred stotinjak rođaka i prijatelja. Mlada kaže da je ovo crkveno vjenčanje ono pravo, kako burmu nije niti nosila dok se nije održao crkveni obred, uz opasku kako tek ovaj sakrament označava vječnu vezu bez rastanka. To potvrđuje i Denis, bivši suradnik našeg podlistka »Kužiš?«.

Naša nova subotička snaša *Kosana Bauman Vidić* ('89) rado se prisjeća najromantičnijeg trenutka iz veze sa svojim ljubljenim *Denisom Vidićem* ('81). Kaže kako je njeno srce ustreperilo mnogo puta uz tadašnjeg dečka, a sadašnjeg supruga, no posebno ističe dan kada ju je Denis iznenadio platinastim filmom Disneyeve Trnuružice. Naime, Kosana je odgojiteljica i izuzetno voli crtiće.

Pokraj toga je upisala i magisterij te je aktivna i u crkvi, te u zboru. Izuzetno je ponosna na turopoljski folklor i nošnju. Vjerojatno joj i radi toga nije palo teško udovoljiti Denisu te svoju radost podijeliti s ljudima koji ih vole u njegovom zavičaju.

Nakon svete mise zabava je održana u restoranu Spartak. Nastupili su tamburaši te *Saša Babić*, a tijekom mise pjevao je vokalno-instrumentalni sastav »Proroci«. Sve se ovo dešavalo na svečani vikend uoči centralne manifestacije Dužijance. Turopoljska zaljubljenica folkloru mogla se povezati s ljudima koji također vole svoje narodne običaje, ples i glazbu, jer Denis baš i nije pravi folkloras.

No, mladi su se nakon tjedan dana vratili u Zagreb, učinivši divnu gestu i pokazavši kako se voli svoja rodna gruda, kako ljubav spaja, a narodni običaji inspiriraju ljude da šire zajedništvo i radost.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Nediljom na hetiju

Piše: Branko Ivković

Uranijo ti ja u nedilju ujutru, namirijo to malo josaga što sam jedva uspijo sačuvati za se, pa ko velim idem malo sist na biciglu i odjašit do varoši obać malo hetiju, zdravo sam davno bijo. Puko mi i kajiš na pantalonama pa moram kupiti duži da se možem opasati, kandar sam se ugojijo od ove rane s pece. A da budemo sasvim, ni neradimo veliko ništa, ovaj naš poso nije ni za očin, više niko ne vuče ni đubre, a i ako vuče to je rasturivačom a ne vilama, ris se odavno ne radi, a više već ni slame nema u balama već u onim koturovima nako upakovane u nejlone, a tovaridu nikim kljunom na prikolicu, pa kod kuće samo skoturiškaje, to nije poso. Ta verglam ja tako moju biciglu i sve se niki mislim da je »onaj« odozgor i pojačo malkoc temperaturu da se malo znojimo, ta od posla se već niko ne znoji, sve nam na pucad, pritisneš puče i džak ti padne sam na rame. Sve tako u kontanju stigo ja i na hetiju ode kod konjskog trkališta bez veći nevolja, malo me samo u Kucuri povijio jedan ker luralica, al sam mu lako uteko, siroma nije mogo trčati od gladi, imo je cigurno dobrog gazdu kad ga se odreko. Gledim ja tako ode kod ulaza na hetiju i sam sebi ne virujem, mislim se, ta moram se pleniti da dođem sebi, čeljadi moja ni traga od oni silni astala što su hetije bile pritpane. Bilo je tu bricoša, papučoša, štranjgara, šećeraroša, sarača, ta sad ću andraka kupiti kajiš, izgleda da ću i dalje ić opasan manilom, ta di god pogledam ono same limuzine, vake, nake, žute, crvene, modre i svakake. Oni što ji prodaju sve se upljuvaju od falenja, vaka, naka, dobra, jaka, malo troši, samo što ne ide na

ajer. Oma mi pao na pamet onaj Cigo što je prodavao konja i od ila ga odvikavo, a on na kraju crko, tako i ove limuzine što su ji deset-tak godina asnirali tamo ko zna di u svitu i onda prodali nama, a mi da smo pametni oma bi prvo našli majstora, ima di koju nemož ni dotirati na salaš s hetije a već se satrla. Kaže meni moj Pere – »ta di ćeš lipču limuzinu, ovo je Švabo tiro deset godina, pa vidi kaki je i dalje lip«. Ta čeljadi moja, nisam ja u to povirovo, ta ja sam tiro »stojadina« jevo već trist godina i dobro ga prodo, a sad ovi da tako dajedu, tu se što god osti bome, a o jakoći neću ni da divanim. Niki dan jedan deranac kečijo mog šarova pa mu se raspo pridnji drek i šarage, došo pa plače – »šta će mi kajst bačo«, ta idi dite tamo mal nisam kazo di, a šta će bit mom šarovu, siroma eno sad vuče nogu, ko će sad svinje i pilež vijat po ledini ta neću valda ja vaki šantav, a siroma šarov mož da mu ni ne bude bolje pa će ga tribat nositi kerećijem doktoru, vamo nije ni ociguran, ni knjižicu nema. Taman sam se zadivanijo kad ova moja – »ta idi u andraka šta si se zalipijo za šarova, ta nevdish da po svitu u državi nema knjižicu već ajde oladiti će se užna paš mi rondzat da te ne zovem«. Tako vam se čeljadi moja završila moja poseta peci i mislim da neću skoro se kreniti, lipo ću ja mojom biciglom pa di stignem, a di ne stignem neće me bit pa gotovo, idem ja lipo natrag u moj Ivković šor, da se sit nagledam josaga kad na velikoj varoškoj hetiji nisam od želje vidijo ni jedno prase, ni ono »vijatnamsko« što mož držati u škljetki. Zbogom, lipo provedite nedilju.

Bać-Iva i kum-Tuna jedva dočekali da se krene fudbalovanje. Lito jim bilo dugačko, a jako vruće, pa jim nediljom potli podne srce ni iskalo ni kartat se na sokaku. A kad imade loptanja, baš jim lipo. Potli ručka malo odanu, pa polako nogu prid nogu i na fudbal, a još jim nuz put i bircuz, pa popiju ladno pivo. I još jedno kad idu sa fodbala doma. Ako njevi zadobiju, od dragosti, a ako, ope, izgubu, onda od tuge, pa ako je tuga veća, bude tu i koje pivo više. Ako se vi iz njevoga sela idu fudbalovat na stranu, znade se, nji dva budu prvi na avtobusu, uvik idu š njima. Nisu oni voljili ne velike, pogotovo crvene i crne. Puno put su na televizije gledali šta se radi na njevi fodbala, sve jim se zgadi. Nikako ne možu razumit kako se to navija, nema ti više noga – napred naši, crveni se plaši, nego se tude sad urliče, skidu se dogola i kidu stolce, pa ji bacu na žandare, a bome, ne boju se ni pendreka, tuču se sa žandarima ko da nisu kako triba. Puno put se potuču i jedni š drugima, a ako nema drugi, znadu se potuš i između sebe. Onda tu radu i kolčevi, a bome i brice. Nikoliko put se vidlo i da se vadu pištolji. Eto, prvač na televizije pokazali kako je jedan ćelavi, gol do pojasa, vrat mu širji neg glava, a svaj šaren i kako su ošacovali, imade dobar meter, priskočijo tarabu i bome, dobro ispridikovo jednomu fudbaleru. A vaj samo ćuti, šta će, ka je u njemu jedva sedamdest kila. Uvuko glavu međ ramena i sam skinijo š ruke i do meterašu nikaku plantiku. Pri nikoliko misedeci, ope, drugomu fudbaleru, što se siroma još ni ne brije, taj meteraš razvuko jednu za uvo, vaj se sve zavejo. Isto ko i sad priskočijo tarabu, prošo između ni što su ga čuvali, a žandari samo gledu i ko da se čudu otkud je došo. A ko zna, možda mu ništa ni ne smiju, možda je kaki kum jel komšija komugod od prvi ljudi u ve države, kad tako svašta smije, pa ako ga diru, moglo bi bit vruće i njima. A bać-Iva bi se zakunijo da ga je prvač vidijo međ prvima ljudma i države i crni u staje di se ništa slavilo. Ko tu da bude pametan? Pa onda sva ta silna protirivanja i u novina i na radijonu i na televizije. Svi samo gledu kad i kako i ko komu će prvi metnit šipak pod nos. Crveni kažu da država više volji crne, a crni dreću da su ko sirotani, da država sve dade crvenima. A u te gužve i u tolikomu drečanju i protirivanju niko ni ne primeti koliko su i crveni i crni dužni države. Eto, zoto bać-Iva i kum-Tuna volju it gledat i doma i na strane fudbalere iz njevoga sela. Vamo di se oni otejavu, nema taki goli i ćelavi, žandara bude samo dvoj, a i š njima se baš ako oćeš možeš lipo i isripovidat, a niko se skoro nikad ni ne potuče. Istina, pri nikoliko godina je bilo malo vikanja i ružnoga pivanja. U pisama se spominjala i materina braća i brice i nikaka salat, al i to prošlo. Ka je otoga pisalo u novina, bilo i nikoliko koferencija i bome to prošlo. A ruku na srce, po ti selendri bude i lipšega fodbala nego kad se cigru crveni i crni. I bome i vamo di su njevi išli cigralo se baš lipo. Bać-Iva i kum-Tuna sve čekali ka će njevi dat gol. Jedna prilika, pa druga, pa treća, pa četvrta, al eto baš ji neće, a vi drugi kako šutnu, tako pogodu. I bome, tako pet put. Ka su išli doma, u avtobusu cirikanje ko da su pobedili. Fudbaleri ne znu šta bi od sebe, latili se piva i samo se pritu nima što će jim dojt u goste u drugu nedilju.

Piše: Ivan Andrašić

23. kolovoza 2013.

Anatolle Franse: U umjetnosti, kao i u ljubavi, instikt je dovoljan.

Thomas Fuller: Tko se ne penje visoko, nikada ne pada nisko.

Ovidie: Zemlja ne može stvoriti ništa gore od nezahvalnog čovjeka.

Voćna umjetnost!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Antun Augustinčić

Koje je godine i gdje rođen hrvatski kipar Antun Augustinčić?
Gdje je učio kiparstvo?
Tko su mu bili mentori?
U kojem je europskom gradu nastavio umjetničko usavršavanje?
Koji je godine imao svoju prvu samostalnu izložbu?
Kako se zove likovna grupa koju je osnovao?
Kada je postao redoviti član JAZU?
Koji je renomirani kipar ostavio velikog utjecaja na Augustinčića?
Kada je i gdje umro Antun Augustinčić?

Rođen je u Klanjcu 4. svibnja 1900. godine.
Na Visokoj školi za umjetnost i obrt u Zagrebu.
Isprva Valdec i Frangeš, a potom i Ivan Meštrović.
U Parizu.
1929. godine u Salonu Galie u Splitu.
Zemlja.
1949. godine.
Rodin.
Umro je 10. svibnja 1979. godine u Zagrebu.

Dode programer na benzinsku crpku. Priđe mu prodavač i upita:

- 95 ili 98?
- Zar nemate barem XP? - upita iznenađeno programer.

Je li istina da radiš za televiziju?

- Istina je. Ostale su mi još četiri rate.

Znaš što je čista savjest?

- Ne znam!
- Znak loše memorije!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

365
DANA

ODLOŽENO PLAĆANJE!

čekovima građana, u jednakim

mjesečnim ratama, na cijeli asortiman

VIKEND AKCIJA U KTC-U

23.8. - 26.8.2013.

SVAKOG UTORKA

-10%

**POPUSTA SAMO ZA
NEZAPOSLENE, uz
potvrdu o
nezaposlenosti**

Neobrađena slanina extra 1 kg

~~319.90din~~

289.90din

Šijiva svježa 1 kg

~~25.90din~~

19.90din

**-23%
POPUSTA**

Jabuka Molis 1kg

~~79.90din~~

45.90din

**-42%
POPUSTA**

Krastavac 1kg

~~25.90din~~

19.90din

**-23%
POPUSTA**

Patlidžan 1 kg

~~39.90din~~

35.90din

Sardina Happy sardines u ulju 125g

~~95.90din~~
1kg=615.20din

76.90din

Cedevita limun i naranča 500g

~~379.90din~~
1kg=519.80din

259.90din

Tersy prašak 9 kg +900 g gratis

805.90din

**EXTRA
CIJENA!**

Bunaričko proštenje

Petak, 23. kolovoza – pobožnost križnog puta

**Subota, 24. kolovoza – bdijenje – služba pokore
služba svjetla i sveta misa**

Proštenje – nedjelja 25. kolovoza

svete mise: 6,30 sati – dvojezična sv. misa

**8 sati – biskupska sv. misa na
mađarskom jeziku**

**10 sati – biskupska sv. misa na
hrvatskom jeziku**

**16 sati – dvojezična sv. misa
za bolesnike**